

مركز اصول
Osoul Center
www.osoulcenter.com

අල්ලාහ්ගේ දූත
මුහම්මද් ﷺ තුළා

අච්චාන්ය අබ්දුර්රාමාන්
අබ්දුල් කරීම් අශ්ඤානා

مركز اوسول
Osoul Center
www.osoulcenter.com

محمد رسول الله (ﷺ)

تأليف

عبدالرحمن الشبيحة

ترجمة

محمد حقييل محمد أمين

مراجعة

ماهر رمدين

සිංහල

sinhala

سنهالي

අපරිචිත දැනත්විත අසමසම
කරුණාත්විත අල්ලාහ්ගේ නාමයෙනි,

මෙම පොත උසුල් අන්තර්ජාතික මධ්‍යස්ථානය විසින් සංස්කරණය කර ඇති අතර මෙහි නාවිතා කර ඇති සියලුම ඡායාරූපවලට ගිම්කම් ලබනුයේ එම ආයතනයයි. පහත සඳහන් කොන්දේසි දෙක මත ඕනෑම අයුරින් මෙම පොත නැවත ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට අවසර ඇත. 1: මෙම මධ්‍යස්ථානයෙහි අවසරය හා පිළිගැනීම සියලු සංස්කරණ මත පැහැදිලිව සඳහන් විය යුතුයි. 2: මෙම මධ්‍යස්ථානය වෙත යොමු නොකොට කිසිදු වෙනසක් හෝ සංශෝධනයක් කිරීමට නොහැක. මෙම පොත නැවත මුද්‍රණය කිරීමේදී උසස් ප්‍රමිතිය පවත්වා ගැනීමට මධ්‍යස්ථානය දැඩි ලෙස නිර්දේශ කරයි.

 +966 504 442 532

 +966 11 445 4900

 +966 11 497 0126

 P.O.BOX 29465 Riyadh 11457

 osoul@rabwah.com

 www.osoulcenter.com

Osoul Center
www.osoulcenter.com

මුළු ලෝකයම එව්‍යා පරිපාලනය කරන්නා වූ ස්වභාවික බලධාරීන් යුද්ධයේ පැයපුළු ගිවිසුම් වේවා, යුද්ධයේ ධර්ම දුග්‍යා වන මුහුම්වද (සල්) තුමා හට යුද්ධයේ සාමය සහ ආශීර්වාදය අත් වේවා, අන්ධකාරයෙන් ආලෝක වෙත මනුෂ්‍යත්වයට මග පෙන්වීම පිණිස වචන ලද සියලු වක්තෘවරුන් හා පණිවිඩකරුවන් හට උන් වහන්සේ ආශීර්වාදය ලැබේවා. ඉස්ලාම් උපදේශන සඳහා වූ උපුල් ජාත්‍යන්තර මධ්‍යස්ථානය වන අය, අය විසින් හිෂ්‍යාදනය කරන සෑම තව හිකුනුවක් මගින්ම අයගේ පාඨකයන් සමග අනන්‍යතාව අවබෝධයක් අති කර ගැනීමට කදිම අවස්ථාවක් ලෙස සලකන්නෙමු.

සැබැවින්ම අයගේ ප්‍රකාශන සියල්ලෙහිම එකම පොදු පරමාර්ථය වන්නේ මානව වර්ගයා කෙරෙහි පිවිතුරු ඉස්ලාම් ධර්මය ඉදිරිපත් කිරීම වන අතර ඉස්ලාමයේ යහපත් පැතිකඩ සහ ගැඹුරු ඉගැන්වීම් පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ මානව වර්ගයා මුහුණ දෙන සියලු ගැටළු සඳහා ප්‍රායෝගික හා වළදායී විසඳුම් සපයන එකම විධිවිධාන සහ පමණක් බව පැහැදිලිව පෙන්වා දීමයි.

පර්වේෂා ගණනාවක් පුරා ජනතා කලබලයට පත්වී සිටි අය බිහි වූයේ කෙසේද? අය ජීවත් වන්නේ මන්තාසාද සහ අයගේ ගමනාන්තය කොඩ්බටද වැනි සියලු ප්‍රශ්න සඳහා ඉස්ලාම් ධර්මය විසින් පැහැදිලි හා ස්ථිර පිළිතුරු සපයනු ඇත.

ඉස්ලාමය යනු, සිය අනුගාමිකයන් දෙවියන් පුළුල්ව විසින් වචන ලද විශේෂයන්ම මෝසෙස් සහ යේසුස් (පුළුල්ව ගැන්විය හැකි සහ සමාදානය බවට ගිවිසුම් වේවා) වැනි සියලු අනුගාමිකයන්වරුන්ට ආදර්ශ කිරීම සහ ගෞරවය දැක්වීම අනිවාර්ය කරන එකම ආගමයි.

අයගේ තර්ක ඉදිරිපත් කිරීමේදී දැඩි හා තාර්කික සාධක සැපයීමට අපි අයගේ දැඩි අවධානය යොමු කර ඇත්තෙමු. එමෙන්ම, අයගේ හිකුන් කිරීම් ඉස්ලාමයට විරුද්ධව එල්ල කරන වෝදනාවන් හා ඉස්ලාම් ගෞරවයට පිළිබඳ ජනතාවගේ වැරදි වැටහීම පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමක් ද වනු ඇත. ලෝකය හා බැඳුණු කරුණු, ආකල්ප හා ප්‍රවේශනාවන් පිළිබඳ මතභේදනාව දැනුවත් කරන මධ්‍යස්ථානයක් වන පීච් (PEW) පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය විසින් කරන ලද අධ්‍යයනයකින් තහවුරු වී ඇති පරිදි, ඉස්ලාම් යනු වර්තමානයේ ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන ධර්මයකි. ඒ අනුව මෙම උතුම් දිවියම අදහසින්ම පිළිබඳ සියලු මිනිසුන් දැනුවත් කිරීම අයගේ වේදනාවකි.

මෙම පොත මුහුම්වද (සල්ලල්ලාහු අලෙය්හි වසල්ලම්) තුමාගේ පිවිසිය පිළිබඳ වූ වාර්තාවකි. එතුමාගේ උපත සිට විපත දක්වා වූ කාලය තුළ බහු වෙන පැවරී හිඬු කාර්යය සම්පූර්ණ කර සියලු දෙනා හට යහපත් උපදෙස් ලබා දුන් බව හඟාගත හැකි. එතුමාගේ දෙවියන් පුළුල්ව අවධානය සහ සදාකාල පණිවිඩය මනුෂ්‍යත්වයට වෙනම ආර්ථිකය, සහ සියලු දෙනා කෙරෙහි වූ දෙවියන්ගේ දයාව පෙන්වීමකි.

මෙම පොත එතුමාගේ උතුම් චරිතය, හිතවතුන් පිවිසිය හා හිටපුවන්, මිත්‍රයන් සහ සමාජයේ විවිධ තනතුරු දරන සියලුම ජනතා සමග බහුගුණ ගැසීමේ කෙබඳු යන්ත හඳුන්වා දෙන අතර දෙවියන් විසින් බහුට පවරන ලද කාර්යය ඉෂ්ට කිරීමට බහු ප්‍රයත්න දැරූ ආකාරය ගැනත් බහු සිය සතුරන් සමඟ කටයුතු කළ ආකාරය ගැනත් විදහා දැක්වීය. මෙම පොත මගින් එතුමාගේ ප්‍රඥාව සහ මෘදු අවධාන මත පදනම්ව බහුගුණ සරල, තනුන් බෙහෙවින් වළදායී බහුගුණ පණිවිඩය වෙනුවෙන් පෙනී සිටීමේ ක්‍රම පිළිබඳවත් යුක්තිය සහ ආරක්ෂාව සියලු ජනතා විසින් තුනකි විඳිනු ඇති බව සහතික කිරීම සඳහා බහු කෙතරම් උනන්දුවක් දැක්වන්නේද යන්න පිළිබඳවත් අධ්‍යයනය කළ හැක. කෙටියෙන් කිවහොත්, බහුගුණ පිවිසිය යනු අල්කුර්ආනයේ එතුමාගේ පිළිබඳව සඳහන් (තබ්තුමුනි) අපි බබව ලෝකවාසී සියල්ලන්ටම දයාලාවක් වශයෙන්ම යවා ඇත්තෙමු යන වාක්‍යයෙහි ප්‍රතිරෝධය බව තේරුම් ගත හැක.

මුස්ලිම් පාඨකයන් මෙම පොත මගින් මුහුම්වද (සල්) තුමන් පිළිබඳ අවබෝධය තමන් තුළ අති කර එතුමා කෙරෙහි ආදරයත් වර්ධනය කර එතුමාගේ ආදර්ශයන් අනුගමනය කිරීමට සිය අධිෂ්ඨානය ශක්තිමත් කරනු ඇතැයි අය විධිවිධාන කරන්නෙමු. එසේම මුස්ලිම් භාවනා පාඨකයන් මෙම පොත හසවීමේදී තබී (සල්) තුමාගේ සැබෑ ප්‍රතිරෝධය අවබෝධ කරනු ඇතැයි අය අපේක්ෂා කරන්නෙමු.

මාසිල් අල් මුසාන්
විධායක අධ්‍යක්ෂ

පටුන

පෙරවදන.....	11
කවුරුන් ද ඒ මුහම්මද් තුමාණන්?.....	17
උපන් ස්ථානය සහ ළමාවිය.....	23
නබි (ﷺ) තුමාණන්ගේ හැඩරුව.....	37
නබි (ﷺ) තුමාණන්ගේ වර්ත ස්වභාවය.....	39
නබි (ﷺ) තුමාණන්ගේ ආචාරධර්ම ස්වල්පයක්.....	65
නබි (ﷺ) තුමාණන් පිළිබඳ යුක්තිසහගත හා මධ්‍යස්ථවාදී ප්‍රකාශ.....	72
නබි (ﷺ) තුමාණන්ගේ භාර්යාවන්.....	75
මුහම්මද් (ﷺ) තුමාණන්ගේ ධර්ම දූතත්වය සැබෑ බව හඟවන ලිඛිත සාක්ෂි.....	79
අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ දූතත්වය තහවුරු කරන බුද්ධිමය සාධකයන්.....	87
නිගමනයන් සහ නිර්දේශයන්.....	101

පෙරවදන

සියලු ප්‍රශංසා මුළු ලොව මවා පරිපාලනය කරන්නා වූ අල්ලාන්ටම ය. ශාන්තිය හා සමාදානය අවසන් දූත මුහුම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හටත් එතුමාණන්ගේ පවුල් සාමාජිකයින් හා එතුමාණන්ගේ ශ්‍රාවකයින් හටත් හිමි වේවා !

මුළු මිනිස් සංහතිය වෙත එවනු ලැබූ මුහුම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ගැන කතා කරන විට, පැරණි හා නූතන යුගයේ ඉතිහාසය විසින් පිළිගත් ශ්‍රේෂ්ඨතම වර්තයක් පිළිබඳ අප කතා කරන වග අවධාරණය කළ යුතුයි . මෙය අහඹු ප්‍රකාශයක් නොව කෙනෙකු ඔහුගේ ආගමික උමතුවෙන් හා පෞද්ගලික මතිමතාන්තර වලින් නිදොස්ව එතුමාණන්ගේ සිය වර්තාපදානය කියවා එතුමාණන්ගේ සදාචාරය හා යහ ගුණාංග කෙසේදැයි හොඳ හැටි අවබෝධ කර ගන්නේ නම් අප ප්‍රකාශ කළ දෑ සත්‍ය බව ඔහුට වැටහෙනු ඇත. මේ බව මුස්ලිම් නොවන මධ්‍යස්ථ පිළිවෙතක් අනුගමනය කරන උදවිය විසින්ද සහතික කර ඇති බව අපට දැක ගන්නට පුළුවන.

අභාවප්‍රාප්ත මහාචාර්ය හසන් අලි (ඔහුට අල්ලාන්ගේ කරුණාව අත්වේවා) ඔහුගේ නූර් අල් ඉස්ලාම් නැමැති සඟරාවේ “ඉස්ලාමයේ වක්තෘවරයාණන් ඉතිහාසයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම හා වඩාත් පරිණත පුද්ගලයෙකු බව මා පිළිගන්නෙමි” යැයි වරක් එක් බ්‍රාහ්මණයෙක් තමන් වෙත පවසා සිටි බව සඳහන් කොට ඇත. එවිට මහාචාර්ය හසන් අලි “ඔබ ඔහුව ශ්‍රේෂ්ඨතම හා වඩාත් පරිණත මිනිසා ලෙස සලකන්නේ මන්ද?” යනුවෙන් විමසා සිටියහ. ඔහු මෙසේ පිළිතුරු දුනි: ඔහු සතු වූ වර්ත ලක්ෂණ, ආචාර ධර්ම හා සදාචාර ප්‍රතිපත්ති අන් ලෝක ඉතිහාසයේ කිසිවෙකු සතුව නොතිබිය. සමස්ත අර්ධද්වීපයම ඔහු යටතට පත් වූ අධිපතියෙකු වුවද ඔහු නිහතමානී විය. පාලනය තම දෙවියන් හට පමණක් හිමි වන බව ඔහු විශ්වාස කළේය.

මහා ධන සම්භාරයක් ඔහු වෙත පැමිණියද ඔහු ජීවත් වූයේ දිලින්දෙකු ලෙසය. බොහෝ දවස් වල ඔහුගේ නිවසෙහි ආහාරපාන කිසිවක් නොමැති හෙයින් ගිනි උදුන ඉහළට නොහඟින තත්ත්වයක් පැවති අතර ඔහු සාගින්නෙන් පසු විය. ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨ නායකයෙක් විය. ඔහු සටන් විරාමයන් දහස් ගණනක් සිටි සේනාවකට එරෙහිව කුඩා සංඛ්‍යාත සේනාවක් සඳහා නායකත්වය ලබා දුන්නේ ය. එසේ තිබියදීත් තීරණාත්මක ලෙස සතුරන්ව ඔහු පරාජය කරනු ඇත. ඔහු සතුව නිර්භීත හා ධේර්ය සම්පන්න අනුගාමිකයින් දහස් ගණනක් සිටි නමුත් සාම ගිවිසුම් වලටද ආදරයෙන් සහ පිවිතුරු වේතනාවෙන් එකඟ විය. කිසි දෙයකට බිය නොවන ඉතා නිර්භීත පුද්ගලයෙකු ලෙස ඔහුව දැක ගන්නට පුළුවන් විය. දහස් සංඛ්‍යාත සතුරන් සිටියත් ඒ පිළිබඳ බිය නොවී එබිතරව සටන් කිරීමට ඔහු ඉතා දක්ෂ විය. එනමුත් ආදරයෙන් හා නිර්භංකාරයෙන් පිරි මෘදු හදවතක් ඇති, රුධිර බිඳවක් හෝ වැගිරීමට අකැමති මිනිසෙකු විය.

ඔහු අරාබි අර්ධද්වීපයේ කටයුතු ගැන බොහෝ සෙයින් සැලකිලිමත් වූ පුද්ගලයෙකි. එනමුත් ඔහුගේ ගේදොර කටයුතු හා පවුල් සාමාජිකයන්ගේ වගකීම් ඔහු අතපසු කළේ නැත. එමෙන්ම දිලින්දන් කෙරෙහිද ඉතා සැලකිලිමත් විය. තම නිර්මාතෘවරයාණන් වන දෙවියන් වූ අල්ලාහ්ව අමතක කොට වළක්වාලමින් සිටි උදවිය පුනරන්ථාපනය කර යහමඟට යොමු කළ හැක්කේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ මනා කල්පනාකාරී විය.

සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, ඔහු මානව වර්ගයාගේ යහපත උදෙසා වඩාත් සැලකිලිමත් වූ පුද්ගලයෙකි. එහෙත් එමගින් ඔහු ලෞකික වාසනාව ගොඩනගා නොගත් අතර දෙවියන්ට නැමදුම් කිරීම හා ඔහුගේ තෘප්තිය ලබා දෙන ක්‍රියාවන්ට ඇලුම් කරන මහඟු වර්තයකි. ඔහු මෙලොවෙහි ජීවත් වූව ද ඔහු තුළ ලොව - ලෞකික ආශාවන් - ජීවත් වූයේ නැත.

පෞද්ගලික හේතු නිසා ඔහු කිසි විටෙකත් කිසිවෙකුගෙන් පලි ගත්තේ නැත. ඔහු තම සතුරන්ගේ යහපත උදෙසා නිතර ප්‍රාර්ථනා කළ අතර, දෙවියන්ගේ දුඬුවම ගැන ඔවුන්ට අනතුරු ඇඟවීය. ලෞකික සැපසම්පත් සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යස්ත පිළිවෙතක් පිළිපැද්දා වූ හෙතෙම

රෑ මුළුල්ලේම සර්ව පරාක්‍රමයාණන් වූ දෙවියන් මෙහෙති කර වැදෙපුදා ගන්නකු විය.

එතුමාණන්ගේ ඉතිහාසය ඔබේ දෑස් ඉදිරියේ මදක් විවෘත කර බැලූ විට අසිපත ඔසවා සටන් කළ නිර්භීත හා ධෛර්ය සම්පන්න සොල්දාදුවෙකු ලෙසත් අසමසම වක්තෘවරයෙකු ලෙසත් ආරක්ෂිත ධර්ම දූතයෙකු ලෙසත් බලවත් අධිරාජ්‍යයන් හා සමාජයන් අත්පත් කර ගත් අරාබි ජාතිකයන් සඳහා එක් උතුම් නායකයෙකු හෝ අරාබි අර්ධන්වීපයේ රජෙකු ලෙසත් ඔහුව ආමන්ත්‍රණය කිරීමට සිතෙනු ඇත. එහෙත් එතුමාණන් සාමාන්‍ය නිවහනක් තුළ රටඉඳි අතු වලින් වියන ලද පැදුරක් මත රළු කෙඳි පිරි ගිය කොට්ටියක් තබා තිදා ගත්තේය. එතුමාණන් අරාබිවරුන්ගේ සුල්තාන්වරයෙකු හෝ අරාබි අර්ධද්වීපයේ රජු ලෙස අභිෂේක කරනු ලැබුවෙකු යැයි ඔහුව ආමන්ත්‍රණය කිරීමට සිත පෙළඹේ. අරාබි අර්ධන්වීපයේ සතර දෙසින් බඩුභාණ්ඩ හා සැපසම්පත් ඔහු වෙතට රැගෙන විත් දේවස්ථානය ඉදිරියෙහි මහා කඳු ගැටයක් මෙන් තිබූ අවස්ථාවන්හිදී පවා එතුමාණන්ගේ පවුල් සාමාජිකයින් දිළිඳුකමින් සරල දිවි පෙවතක් ගෙන ගියෝය.

දිනක් නබිදුන් සටනක දී සිරගත කළ රැඳවියන් මුස්ලිම්වරුන් අතර බෙදා දෙමින් සිටියදී තම සෙනෙහිබර දියණියන් වන ආනිමා (රළු) තුමිය එතුමන් වෙත පැමිණ නිවසෙහි තම කාර්යබහුල තත්ත්වය පැහැදිලි කරමින් තමන්ටද එක් වහල් ස්ත්‍රියක් ලබා දෙන මෙන් ඉල්ලා සිටියාය. එවිට නබිදුන් වහල් ස්ත්‍රියක් වෙනුවට ප්‍රාර්ථනාවන් ස්වල්පයක් කියා දී ඒවා රාත්‍රී නින්දට පෙර පාරායනා කර තිදා ගන්නා මෙන් උපදෙස් දී ඒවා වහල් ස්ත්‍රියට වඩා වටිනා බව පවසා තම දියණියව හිස් අතින් නැවත යවා තැබුවේය.

වරක් නබිදුන්ගේ උතුම් මිත්‍රයෙකු වූ උමර් (රළු) තුමාණන් ඔහු වෙත පැමිණ තමන් වැඩ සිටින එම සාමාන්‍ය නිවහන දෙස මදක් නෙත් යොමු කළේය. එතුමන් තිදා සිටියේ රටඉඳි අතු වලින් වියන ලද පැදුරකය. එවිට එතුමාගේ පිටති එම පැදුරෙහි රේඛාවන් දක්නට ලැබුණි. කාමරයේ එක් පසක භාජනයක් තුළ තිබූ තිරිඟ ස්වල්පයක් හා එයට සම්පව එක් කුලහක හමෙන් සාදන ලද ජල බඳුනක් ද උමර් (රළු) තුමාණන් දුටුවේය. අරාබි අර්ධද්වීපයෙන් අඩකට වඩා

වැඩි පිරිසක් එතුමාණන්ට යටහත් වී තිබුණු අවස්ථාවකදී පවා එතුමාණන් සතු වූයේ එම බඩුහාණ්ඩ පමණි. එවන් තත්ත්වයක ලොවට ආශීර්වාදයක් මෙන් පැමිණි අල්ලාහ්ගේ වක්තෘවරයාණන්ව දුටු උමර් (රළු) තුමාණන් දරාගත නොහැකි වීම හේතුවෙන් ඔහුගේ හෙන් තුළින් කඳුලු ගලා වැටෙන්නට විය. එය දුටු හබ්(සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔබ කඳුලු සලනුයේ ඇයි දැයි විමසා සිටියේය, මා නොහඬා කුමක් කරන්නද? කිසුා (කොසුෝස් - පර්ෂියානු නායකවරුන් සඳහා කියනු ලබන විශිෂ්ට නාමයකි) සහ සීසර් (රෝමානු හමුදාමය සහ දේශපාලනික නායකයකු වේ) මේ ලෝකය තුළ හක්ති විඳිති. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙය්හි වසල්ලම්) තුමාණන් හට අයිති වී ඇත්තේ මා දැකින මේ දෑ පමණකි යනුවෙන් පැවසීය. අහෝ උමර්! කොසුෝස් සහ සීසර් වැනි රාජ්‍ය නායකයන් වෙනුවෙන් මෙම ලෞකික ජීවිතයේ සැප සම්පත් ලැබීම පිළිබඳවත්, අප වෙනුවෙන් මතුලොවෙහි ස්වර්ග සැප සම්පත් හිමි වීම පිළිබඳවත් ඔබ තෘප්තියට පත් නොවන්නේ මන්ද යනුවෙන් හබ්දුන් ප්‍රකාශ කර ඔහුව සැනසීය.

හබ්දුන් මක්කා හගරයේ ජය අත්පත් කර ගැනීම පිණිස සිය සේනාව එක්කරමින් පැමිණි අවස්ථාවේදී අබ්බාස් (රළු) තුමාණන් ගමන් කළ ඔටුවාගේ පිටෙහි අබු සුග්‍රාන් අසුන් ගෙන එම සිදුවීම තරඹමින් සිටියේය. අබු සුග්‍රාන් නැමැත්තා එවිට සිය පැරණි දහම අදහන්නෙකු විය. මක්කා දෙසට ගමන් කරන මෙම සේනාව කිසිවෙකු විසින් වැළැක්වීමට නොහැකි තරමට විශාල විය. එය දුටු අබු සුග්‍රාන් තම මිත්‍රයා වන අබ්බාස් දෙස බලා ඔබේ සහෝදරයාගේ පුත්‍රයා බලවත් පාලකයෙකු බවට පත් ව ඇතැයි ප්‍රකාශ කළේය. එයට අබ්බාස් (රළු) තුමාණන් මෙය පාලනයක් හෝ ආධිපත්‍යයක් හෝ එවැනි කිසිවක් නොවේ. මෙයයි ධර්ම දූත මෙහෙවර හා දේව පණිවිඩය යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්නේය.

අදී අත්තාථී (මෙතුමන් පරිත්‍යාග කිරීම, ආගන්තුක සත්කාරය වැනි යහපත් ගුණාංග විෂයෙහි එකල සුප්‍රසිද්ධ ආදර්ශමත් හානම් අත්තාථී තුමාගේ පුත්‍රයාණන් ය. ඔහු කිතුනු දහම අදහන්නෙකු ලෙස සිටියදී හබ් (සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ එක් රැස්වීමකට සහභාගි විය. හබ් (සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්) තුමාණන් වටා සිටි

එතුමාණන්ගේ ශ්‍රාවකයින් එතුමාණන් කෙරෙහි දැක් වූ ආචාරය හා ගෞරවය දැක මෙතුමන් එක් ධර්ම දැනගෙන ද නැතහොත් රාජ්‍ය නායකයෙකු දැයි විශ්මයට පත් වී තමන් තුළම ප්‍රශ්න කර ගත්හ. ඔහු මේ ගැන ගැඹුරින් කල්පනා කරමින් සිටියදී මදිනාව සිට අසරණ ස්ත්‍රීයක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ ගරු සභාව වෙත පැමිණ, යම් අවශ්‍යතාවයක් ඉටු කර දීම සඳහා මා ඔබව යවන්නට අපේක්ෂා කරමි යැයි පවසා සිටියාය. එසේය, මදිනාවෙහි කුමන ප්‍රදේශයක් වුව ද මා ඒ වෙත ඔබ සමග පැමිණ එම අවශ්‍යතාවය සපුරා දෙන්නෙමි යනුවෙන් ඇයට පවසා එම අසරණ කාන්තාවගේ අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ කර දී එතුමන් ආපසු පැමිණියහ. මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිහතමානිත්වය දුටු අදි අත්තාථී තුමාණන් සත්‍යය තේරුම් ගෙන ඔහු පැළඳ සිටි කුරුසය ඉවත් කර මුස්ලිම්වරයෙක් බවට පත් විය.

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පිළිබඳව ප්‍රචිත විද්වතුන්ගේ ප්‍රකාශ කිහිපයක් මෙම කෘතියෙහි අවසන් කොටසෙහි අපි සඳහන් කර ඇත්තෙමු. මුස්ලිම්වරුන් වශයෙන් අපි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ධර්ම දැන මෙහෙවර මුළුමනින්ම විශ්වාස කරන්නෙමු. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පිළිබඳ අන්‍ය ආගමික සහෝදරයන් ඉදිරිපත් කරන ආකල්ප ඉදිරිපත් කිරීමට කිසිදු අවශ්‍යතාවයක් නොමැති නමුත් ඔවුන්ගේ අදහස් උදහස් මෙහි සඳහන් කිරීමට පාදක වූ විශේෂ කරුණු දෙකක් තිබේ.

පළමුවැන්න: ඉස්ලාමය තුළ ඉපදුණු අය සඳහා සිහි කැඳවීමක් හා අවවාදයක් ලෙස ඒවා මෙහි පල කළෙමු. අවාසනාවකට මෙන් ඔවුන් ඔවුන්ගේ නබිවරයා සහ ඔහුගේ ඉගැන්වීම් අතහැර දමා ඇත. එහෙයින් තම නබිවරයා පිළිබඳ මුස්ලිම් නොවන්නන් පවසන්නේ කුමක්ද යන්න දැන ඔවුන් ධර්මය කෙරෙහි යොමු වීමට මෙය මහත් උපකාරී වනු ඇත.

දෙවැන්න: මුස්ලිම් නොවන සමාජය තම සමාජයටම අයත් මෙවන් උදවියගේ ප්‍රකාශයන් මඟින් මෙම උත්තම නබිවරයා කවුදැයි යන්න පිළිබඳ හා ඔහු පිළිබඳ සත්‍යය කුමක්ද යන්න දැන ගනු ඇත. මෙමඟින් ඔවුන් ඉස්ලාමය වෙත හැරීමටත් ඒ පිළිබඳ දැන ගැනීමටත් එක් ආරම්භයක් සලසා දෙනු ඇත.

අන්‍ය ආගමික උදවිය වෙත මාගේ අවංක ඉල්ලීම නම්, සිය බුද්ධිය උකසට තබා අන් අයගේ බුද්ධියෙන් නිරීක්ෂණය නොකර, ආගමික උමතුවෙන් ඉවත් වී මධ්‍යස්ථව සිතා බලා යහමඟ හා නොමඟ කුමක්ද, වැරදි දෑ හා නිවැරදි දෑ කුමක්ද යන්න පිළිබඳ ගැඹුරු ලෙස අධ්‍යයනය කිරීමට උත්සුක වන ලෙසයි.

ඒ අනුව, සත්‍යය සෙවීමේදී පූර්ව නිගමන පසෙක දැමිය යුතු බව මා සියලු පාඨකයන්ගෙන් ඉල්ලා සිටිමි. සත්‍යය පිළිගැනීම සඳහා අප සියල්ලන්ගේ හඳුවන් විවෘත කරන ලෙසත් අප සියල්ලන් හට නිවැරදි මාර්ගය පෙන්වා එය අනුගමනය කිරීමට භාග්‍ය ලබා දෙන ලෙසත් එකම දෙවියන් වූ අල්ලාහ්ගෙන් මා ඉල්ලා සිටිමි.

අබ්දුර් රන්මාන් බින් අබ්දුල් කරීම් අශ් ෂිහා,

කවුරුන් ද ඒ මුහම්මද් තුමාණන්?

කුලය:

එතුමන් අබ්දුල්ලාන්ගේ පුත් අබුල් කාසිම් (කාසිම් ගේ පියාණන්) යනුවෙන් අමතනු ලැබූ මුහම්මද් ය. එතුමන්ගේ සීයාගේ නම අබ්දුල් මුත්තලිබ් වේ. එතුමන්ගේ කුලයෙහි ආරම්භය වක්තෘ ඉබ්‍රාහිම් (අලෙයිහිස්සලාම්) ගේ පුත්‍රයා වන ඉස්මාඊල් (අලෙයිහිස්සලාම්) ගේ මාර්ගයෙන් පැමිණි අද්නාන් නැමැත්තා වන තෙක් දිගු වෙයි. එතුමන්ගේ මෑණියන් වහබ්ගේ දියණිය වන ආම්නා ය. එතුමියගේ කුලයෙහි ආරම්භය ද වක්තෘ ඉබ්‍රාහිම් (අලෙයිහිස්සලාම්)ගේ පුත්‍රයා වන ඉස්මාඊල් (අලෙයිහිස්සලාම්) ගේ මාර්ගයෙන් පැමිණි අද්නාන් නැමැත්තා වෙත දිව යයි.

ඒ පිලිබඳ නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ පැහැදිලි කර ඇත.

නියත වශයෙන්ම දෙවියන් වූ අල්ලාන් ඉස්මාඊල්ගේ පුත්‍රයාණන්ගෙන් කිනානා වංශය තෝරාගත්තේය. පසුව කිනානා වංශයෙන් කුරයිෂ් වංශය තෝරාගත්තේය. පසුව කුරයිෂ් වංශයෙන් බහු හාෂිම් වංශය තෝරාගත්තේය. පසුව අල්ලාන් බහු හාෂිම් වංශයෙන් මා තෝරා ගත්තේය.

මෙමගින් මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ශ්‍රේෂ්ඨ හා ගෞරවනීය වංශයකින් පැවත ආ බව මනාව පැහැදිලි වේ. ඔහුගේ සතුරන් ඇතුළු සියල්ලන් මෙම කාරණයට සාක්ෂියකි. ඉස්ලාමය වැළඳ ගැනීමට පෙර ඉස්ලාම් විරෝධියකු වූ අබු සුෆ්‍රාන් පවා රෝම අධිරාජ්‍යයාදියෙකු වූ හෙරක්ලියස් ඉදිරිපිට ඒ බව සහතික කළේය. ඒ පිලිබඳ විස්තරාත්මකව පහත සඳහන් වේ.

අල්ලාන්ගේ දූතයාණන් හෙරක්ලියස් වෙත ලිපියක් යවමින් ඔහුව

ඉස්ලාමය වෙත ආරාධනා කළ බව එතුමන්ගේ ඥාති සහෝදරයකු වන අබ්දුල්ලාහ් බින් අබ්බාස් (රලී) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. දෙවියන් විසින් පර්සියානු නමුදුවන්ට ජයග්‍රහණය ලබා දුන් විට හෙරක්ලියස් දෙවියන්ට කෘතඥතාව දැක්වීමක් වශයෙන්, අල්ලේපෝ සිට පේරුසලම දක්වා ගමන් කළේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයින් වසල්ලම්) තුමාණන් යැවූ ලිපිය හෙරක්ලියස්ගේ දෑතට පැමිණි පසු එය කියවා එකී අල්ලාහ්ගේ දූතයා පිළිබඳ විමසීම පිණිස එතුමාගේම ජනතාව අතුරින් කෙනෙකු මා වෙනුවෙන් සොයා එනු යැයි ඔහුගේ සේවකයන්ට අණ කර සිටියේය. එම අවස්ථාවේදී සිරියාවේ යම් ප්‍රදේශයකට ව්‍යාපාර ගනුදෙනුවක් සඳහා තම ගෝත්‍රයේ සාමාජිකයන් සමඟ අඩු සුඟ්‍යාන් පැමිණා සිටියහ. එය මක්කාවෙහි ඔවුන්ගේ ගෝත්‍රය හා නබිදුන් අතර සාම ගිවිසුම් කරන ලද කාලවකවානුවයි.

අඩු සුඟ්‍යාන් ඒ පිළිබඳ මෙසේ පැහැදිලි කරයි: හෙරක්ලියස් යැවූ දූතයා සිරියාවේ යම් ප්‍රදේශයක දී අපට මුණ ගැසුණි. ඔහු මා හා මාගේ සෙසු මිත්‍ර කණ්ඩායම පේරුසලමට රැගෙන ගොස් හෙරක්ලියස්ගේ අධිකරණයට ඉදිරිපත් කළේය. සිය රාජකීය අධිකරණයේ ඔහු ඔටුන්නක් පැළඳ සිටි අතර ඔහු වටා බයිසැන්තියානු ප්‍රභූන් රැස් ව සිටියහ. “වක්තෘවරයෙකු යැයි ප්‍රකාශ කරන මිනිසා සමඟ ඔවුන් අතර සමීප සබඳකමක් ඇති අය ඔවුන්ගෙන් කවුරුන්ද? යනුවෙන් අසා සිටිනු” යැයි ඔහු තම පරිවර්තකයාට අණ කළේය. “ඔහුට ඉතා සමීප ඥාතියෙකු වන්නේ මා ය ” යැයි මම දන්වා සිටියෙමි. ඉතික්ඛිතිව ඔහුව මා ඉදිරියට රැගෙන එනු. ඔහුත් සමඟ පැමිණි ඔහුගේ සෙසු මිත්‍රයින්වද රැගෙනවිත් ඔහුට පිටුපස සිටවනු යනුවෙන් හෙරක්ලියස් තම සේවක පිරිසට අණ කළේය. පසුව “මම එම පුද්ගලයා පිළිබඳ ඔහුගෙන් (අඩු සුඟ්‍යාන්ගෙන්) විමසමි. ඔහු අසත්‍ය ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කළේ නම් පසු පස සිටින පිරිස එය මා වෙත දන්වා සිටිය යුතුයි යනුවෙන් පවසන මෙන් තම පරිවර්තකයාට ඔහු අණ කළේය. “මා අසත්‍ය ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කළේ නම් ඒ පිළිබඳ මාගේ සගයින් වාර්තා කරයිදෝ යන බිය මා තුළ නොතිබුණේ නම් නියත වශයෙන්ම එවිට මා අසත්‍ය තොරතුරු සපයන්නට තිබිණ” යනුවෙන් අඩු සුඟ්‍යාන් වරක් පවසා සිටියේය.

පසුව, හෙරක්ලියස් රජු මාගෙන් විමසා සිටි ප්‍රථම පැනය නම්: ඔහුගේ

කුලය පිළිබඳවයි. “ඔහු අප අතුරින් ඉතා විශිෂ්ට කුලයට අයත් පුද්ගලයෙකු වේ” යනුවෙන් පිළිතුරු දුනිමි. මීට පෙර ඔබලා අතුරින් කවරෙකු හෝ මෙම ධර්ම ප්‍රචාරය කර ඇත්දැ” යි විමසීය. “නැත” යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළෙමි. මොහුගේ මුතුන් මිත්තන් අතුරින් කවරෙකු හෝ රජෙකු වී සිටීදැ” යි විමසා සිටියේය. නැත” යනුවෙන් පිළිතුරු දුනිමි. “ඔහුව අනුගමනය කරන්නන් මිනිසුන් අතුරින් විශේෂත්වයක් හිමි අයද නැතහොත් සාමාන්‍ය මිනිසුන්ද” යනුවෙන් ඔහු විමසා සිටියේය. සාමාන්‍ය මිනිසුන් වේ” යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළෙමි. ඔහුව අනුගමනය කරන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය වර්ධනය වන්නේද නැතහොත් අඩු වන්නේද” යනුවෙන් විමසා සිටියේය. එවිට වර්ධනය වන බව මා පිළිතුරු දුනිමි.

පසුව “ ඔහුගේ ධර්මය වැළඳගත් පසු ඒ පිළිබඳ තෘප්තියට පත් නොවී එම ධර්මය හැර ආ කවරෙකු හෝ සිටීදැ” යි විමසා සිටියේය. එවිට මා “නැත” යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළෙමි. ඔහු මේ ප්‍රචාරය කිරීමට පෙර කිසිදිනක හෝ අසත්‍ය පවසන්නෙකු බව ඔබලා සැක කර ඇති ද” යනුවෙන් විමසා සිටියේය. “නැත” යනුවෙන් මා පිළිතුරු දුනිමි. මොහු දුන් පොරොන්දු කඩ කර ඇත්දැ” යි විමසීය. නැත, එනමුත් මේ කාලවකවානුව තුළදී අප ඔහු සමඟ සාම ගිවිසුමක් කර ඇත්තෙමු. එහිදී ඔහු කෙසේ අපත් සමඟ කටයුතු කරයිද යන්න පිළිබඳ අපි නොදනිමු” යනුවෙන් මා ප්‍රකාශ කළෙමි. එමොහොතේදී නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පිළිබඳ යම් චෝදනාවක් කිරීමට මෙම වචන හැර වෙන කිසිඳු වචනයක් මාගේ දෛබස තුළ ඇතුළත් කිරීමට මා හට නොහැකි විය. ඔහු සමඟ ඔබලා සටන් කර ඇතිද යනුවෙන් හෙරක්ලියස් රජු මාගෙන් විමසා සිටියේය. එසේය, යනුවෙන් මා ප්‍රකාශ කළෙමි. ඔහුත් සමඟ කළ සටන්වල ප්‍රතිඵලය කුමක් වී දැ” යි අසා සිටියේය. එවිට, ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී ඔහු ජය ලබා ගත් අතර වෙනත් අවස්ථාවන්හිදී අප ජය ලබන්නෙමු” යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළෙමි. ඔබලාට ඔහු දන්වා සිටින්නේ කුමක් පිළිබඳදැ” යි ඔහු විමසීය. ඒකීය අල්ලාහ්ට පමණක් නැමදුම් කරන ලෙසත් ඔහුට කිසිසේත් ආදේශයන් නොතබන ලෙසත් මුතුන්මිත්තන් ප්‍රකාශ කර සිටි දෑ අත් හැර දමන ලෙසත් නැමදුම් කිරීම, සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීම, ඥාති සබඳතා පවත්වාගෙන යාම යනාදී කරුණු අණ කර සිටියි” යැයි මම ප්‍රකාශ කළෙමි.

හෙරක්ලියස් රජු සිය පරිවර්තකයාට ඔවුනට පරිවර්තනය කර දෙනු මෙන් අණ කළ දෑ කුමක්දැයි: ඔහුගේ කුලය පිළිබඳ මා විමසා සිටියෙමි, ඔහු විශිෂ්ට කුලයට අයත් එක් පුද්ගලයෙකු වේ යනුවෙන් ඔබ ප්‍රකාශ කර සිටියේය. එක්තරා වරින් සියල්ලන්ගේ ස්ථාවරය මෙයයි. ඔවුන් සියල්ල උසස් හා ශ්‍රේෂ්ඨ කුලයකින් බිහි වූ උදවිය වෙති.

ඔබලා අතුරින් කවරෙකු හෝ මෙම ප්‍රචාරය මින් පෙර කර ඇත්දැයි විමසා සිටියෙමි. එයට නැත යනුවෙන් ඔබ ප්‍රකාශ කළෙහිය. මින් පෙර මෙම ප්‍රචාරය කවරෙකු හෝ කර ඇත්නම් ඔහුද එය අනුගමනය කර එම ප්‍රචාරය කරන බව මා ප්‍රකාශ කරන්නට තිබුණි.

ඔහුගේ මුතුන් මිත්තන් අතුරින් කවරෙකු හෝ රජකම් කළේදැයි මා විමසන විට නැතැයි ඔබ පිළිතුරු දුන්නේය. ඊට මොහුගේ මුතුන් මිත්තන් කළ රජකම ලබා ගැනීමට අපේක්ෂා කරන පුද්ගලයෙකු බව මා ප්‍රකාශ කරන්නට තිබුණි.

මෙම ප්‍රචාරය කිරීමට පෙර ඔහු කිසිදිනක හෝ අසත්‍ය පවසන්නෙකු බව ඔබලා සැක කර ඇතිද යනුවෙන් විමසා සිටියෙමි. එයට ඔබ නැත යනුවෙන් පැවසීය. ජන සමාජයට අසත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමට එහිතර නොවන පුද්ගලයෙකු දෙවියන් පිළිබඳ අසත්‍ය තොරතුරු ලබා දීමට එහිතර නොවන බව මා විශ්වාස කරමි.

ඔහුව අනුගමනය කරන්නන් මිනිසුන් අතුරින් විශේෂත්වයක් හිමි අයදු නැතහොත් සාමාන්‍ය මිනිසුන්ද යනුවෙන් විමසුවෙමි. සාමාන්‍ය මිනිසුන් බව ඔබ දන්වා සිටියෙහිය. පෙර පැමිණි ධර්ම දැනයන්ව ආරම්භයේදී අනුගමනය කළ පුද්ගලයන් සාමාන්‍ය මිනිසුන් ය.

ඔහුව අනුගමනය කරන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය වර්ධනය වන්නේද නැතහොත් අඩු වන්නේද යනුවෙන් විමසුවෙමි. වර්ධනය වන බව ඔබ ප්‍රකාශ කළෙහිය. දේව පණිවිඩය සර්ව සම්පූර්ණ වන තෙක් ඒ අයුරින් වර්ධනය වෙමින්ම පවතී යනුවෙන් හෙරක්ලියස් රජු පවසා සිටියහ.

ඔහුගේ ධර්මය වැළඳගත් පසු ඒ පිළිබඳ තෘප්තියට පත් නොවී එම ධර්මය හැර ආ කවරෙකු හෝ සිටිදැයි විමසා සිටියෙමි. නැත යනුවෙන් ඔබ සඳහන් කළෙහිය. දේව විශ්වාසය යම් හදවතක් තුළ පතිත වන්නේ නම් එහි ස්ථාවරය එසේය. එය ඉතා ස්ථිර විශ්වාසයකි යනුවෙන් රජු පැවසීය.

මොහු දුන් පොරොන්දු කඩ කර ඇත්දැයි විමසා සිටියෙමි. නැත යැයි ඔබ ප්‍රකාශ කළෙහිය. දෙවියන් විසින් එවනු ලැබූ ධර්ම දූතයන්ගේ ස්ථාවරය එයයි. ඔවුන් කිසිදා ලබා දුන් පොරොන්දු කඩ කරන්නේ නැත යනුවෙන් ඔහු පැවසීය.

ඔහු ඔබලාට දන්වා සිටින්නේ කුමක් පිළිබඳවදැයි මා විමසුවෙමි. එයට ඔබ ඒකීය අල්ලාහ්ට පමණක් නැමදුම් කරන ලෙසත් ඔහුට කිසිසේත් ආදේශයන් නොතබන ලෙසත් මුතුන්මිත්තන් ප්‍රකාශ කර සිටි දෑ අත් හැර දමන ලෙසත් නැමදුම් කිරීම, සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීම, ශ්‍රෝති සබධතා පවත්වාගෙන යාම යනාදී කරුණු අණ කර සිටින බව ප්‍රකාශ කර සිටියේය. ඔබ පවසන්නේ සත්‍ය දෑ නම් මා යටතේ තිබෙන්නා වූ මෙම පාලනයද ඔහු කෙදිනක හෝ අන්පත් කරගනු ඇත. මෙවන් ගතිලක්ෂණයෙන් පිරි ධර්ම දූතයෙකු ඉතා සීඝ්‍රයෙන් පැමිණෙන බව මා දැන සිටිමි. එනමුත් අරාබිවරුන් වන ඔබලා අතුරින් බිහි වන වග මා නොදනිමි. මොහුව සොයා යන ගමන්මග මා දැන සිටියේ නම් වෙහෙස දරා හෝ මම ඔහුව මුණ ගැසෙමි. දැන් ඔහු මා අතර සිටියේ නම් ඔහුගේ පාද මා සෝදා දමමි” යනුවෙන් හෙරක්ලියස් රජු පැවසීය, අබු සුෆ්‍රාන් නවදුරටත් මෙසේ වාර්තා කරයි:

පසුව හෙරක්ලියස් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් යැවූ ලිපිය ඉල්ලූ අතර එය ඔහු ඉදිරියේ කියවන ලදී. එහි අන්තර්ගතය පහත දැක් වේ.

දෙවියන් වූ අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් මම ආරම්භ කරමි. ඔහු අපරිමිත දයාන්විතය. අසමසම කරුණාන්විතය.

අල්ලාහ්ගේ සේවකයා වූද, ඔහුගේ දූතයා වූද, මුහම්මද්ගෙන් බයිසන්ටයින්හි මහා පාලකයා වූ හෙරක්ලියස් වෙත.

යහමග අනුගමනය කරන්නන්ට සාමය වේවා!

මා ඔබව ඉස්ලාමය වෙත ආරාධනා කරමි. ඉස්ලාමය පිළිගැනීම මඟින් ඔබ සුරක්ෂිත වනු ඇත. ඉස්ලාමය පිළිගැනීම මඟින් දෙවියන් ඔබට ද්විත්ව වේතනය ලබා දෙනු ඇත. නමුත් ඉස්ලාමයේ මෙම ආරාධනය ඔබ ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ නම්, ඔබගේ ජාතිය නොමග යැවීම පිළිබඳ ඔබ වගකිව යුතු ය.

දහමිලත් ජනයිනි! අපි අල්ලාහ් හැර අන්කිසිවකු ඉබාදත් නොකරමු යැයිද (අවනත නොවෙමු යැයිද) අපි ඔහුට අන්කිසිවක් සමාන නොකරමු යැයිද, අපගෙන් සමහරෙක් අල්ලාහ් හැර අන්කිසිවකු පරමාධිපතියන් ලෙසින් නොගනිමු යැයිද, අප අතරද නුඹලා අතරද පොදු සම්මුතියකට එළඹෙමු යැයිද, (හබ් මුහම්මද්) පවසනු. එවිට ඔවුන් (ඔබගේ ආරාධනාව නොපිළිගෙන) පිටු පෑවේ නම් නියත වශයෙන්ම අප මුස්ලිම්වරුන් (අල්ලාහ්ට පමණක් ඉබාදත් කරන ඔහුට පමණක් යටත්ව වන) බවට නුඹලා සාක්ෂි දරනු යැයි (හබ් මුහම්මද්) පවසනු .(ශුද්ධ වූ අල්කූර්ආන් 3:64)

තවදුරටත් අඩු සුඟ්‍යාන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

හෙරක්ලියස් රජු සිය කථාව අවසන් කළ විට, ඔහු වටා සිටි බයිසන්තිය සම්භාවීය ප්‍රභූන් මහා සෝෂාවක් සහ හඩක් නැගුණ. ඔවුන් කීවේ කුමක්ද යන්න මා හට තේරුණේ නැත. පසුව, අධිකරණයෙන් පිටත් වන ලෙස අපට අණ කෙරුණි.

මා මාගේ මිත්‍රයන් සමඟ පිටත් වී අප සියල්ල තනි ව සිටිය දී, අහෝ මෙහි රෝමවරුන්ගේ රජු පවා ඔහු ගැන බිය වන තරම් සැබවින්ම මුහම්මද් තුමාගේ කාරණය ප්‍රබල වී ඇත යනුවෙන් පැවසුවේමි. එදා පටන් ජය ලබන්නෝ ඔවුන් යන විශ්වාසයෙන් මා ජීවත් වුනිමි. අවසානයේදී අල්ලාහ් මා වෙතද ඉස්ලාමය රැගෙන ආවේය. (මූලාශ්‍රය: සහීන් අල් ඩුහාර්)

උපන් ස්ථානය සහ ළමාවිය

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කිස්තු වර්ෂ 571 දී උපත ලැබුවේ අරාබි අර්ධද්වීපයේ ආගමික කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස සලකනු ලබන මක්කාන් නගරයේ ඉතා ගෞරවයට ප්‍රාප්ත වූ කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රයට අයත් අඹුසැමි යුවලකටයි.

එම මක්කාවෙහි පිහිටි කෘඩාව ඉබ්‍රාහිම් (අලෙයිහිස් සලාම්) හා එතුමාගේ පුත්‍රයාණන් වන ඉස්මාඊල් (අලෙයිහිස් සලාම්) විසින් නැවත ඉඳි කරන ලදී. ඒ වෙත අරාබිවරුන් හප් වන්දනාව සඳහා පැමිණ ඒ වටා සක්මන් කරමින් වැඳපුදා ගනිමින් සිටියෝය. මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සිය මෑණියන්ගේ කුසෙහි සිටින කල්හිම එතුමන්ගේ පියාණන් අනාවයට පත් විය. එතුමා ඉපදී අවුරුදු සයකට පසු එතුමන්ගේ මෑණියන් වන ආමිනා තුමියද අභවප්‍රාප්ත වූවාය. එම අවස්ථාවේදී අනාටියකු වූ එතුමන් ඔහුගේ සීයා වන අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ යහපත් රැකවරණය තුළ සිය ජීවිතය ගත කළේය. ඔහුද ස්වල්ප කලකට පසු මිය ගිය අතර ඉන් පසුව තම පියාණන්ගේ සහෝදරයා වන අබු නාලිබ් එතුමාණන්ගට යහපත් අයුරින් රැකවරණය ලබා දීමේ වගකීම භාර ගත්හ. ඔහුගේ ගෝත්‍රය මෙන්ම එකල්හි ජීවත් වූ වෙනත් අයදු ගල්, ලී සහ අනෙකුත් ද්‍රව්‍යවලින් සාදන ලද පිළිමවලට නමස්කාර කරමින් ඒවා කෘඩාව වටා අටවා තබන ලදී. මෙම පිළිමවලට හානියක් සිදු කිරීමේ සහ ප්‍රතිලාභ ලබා දීමේ හැකියාව ඇති බව එකී ජනතාව විශ්වාස කළහ.

කුඩා කල සිටම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ විශ්වාසභාවය හා අවංකත්වය වැනි විශිෂ්ට මානුෂීය ගුණාංග වලින් හෙබි පුද්ගලයෙක් ලෙස වර්ණනා විය. එතුමන් කපටි කෙරාටික චරිතයක් නොවූ අතර කිසිදු අසත්‍ය ප්‍රකාශ කර නොමැති, එමෙන්ම වංචාවක් නොකළ මහඟු පුද්ගලයෙකි. ඔහු ඇත්ත වශයෙන්ම “අල් -

අමින්” එනම් - විශ්වාසවන්තයා - ලෙස තම ජනතාව අතර සුප්‍රසිද්ධිය. මිනිසුන් ගමන්බිමන් හි නිරත වන්නේ නම් ඔවුන්ගේ වටිනා බඩුහාණ්ඩ එතුමන් වෙත භාර දී යන තත්ත්වයක් එකල්හි දැක ගන්නට තිබුණි. මන්දයත් එවන් වූ විශ්වාසභාවයක් එකල්හි ජීවත් වූ ජනයා තුළ ඔහු දිනා ගෙන සිටියේය. එතුමන් කිසිදුක අසත්‍ය නොපවසා සිටි හේතුවෙන් “අස් සිද්දික” එනම් - සත්‍යයවන්තයා - යන නාමයෙන් හඳුන්වනු ලබයි. ඔහු සැබැවින්ම මනා හික්මෙකින් යුතු, ජනයා සමඟ යහපත් අයුරින් කතා කරන, ඔවුන් සඳහා උපකාර කිරීමට ප්‍රිය කරන යහපත් පුද්ගලයෙකි. එතුමන්ගේ සමාජය ද එතුමන් කෙරෙහි ඇඳුම් කළ අතර ඔහුව සම්මානයට පාත්‍ර කළහ. ඒ සියල්ල සිදු වූයේ එතුමන් සතුව තිබූ යහපත් හැසිරීම් තුළිනි. උත්තරීතර අල්ලාගැනීමේ එය තහවුරු කරමින් ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් කරයි:

නියත වශයෙන්ම ඔබ ශ්‍රේෂ්ඨ යහපත් ක්‍රියාවන්ගෙන් යුක්තව සිටින්නෙහිය. (ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය 68:4)

අන්‍ය ආගමික සුප්‍රසිද්ධ ස්කොට් ජාතික ඉතිහාසඥයෙක් හා ලේඛකයෙකු වන තෝමස් කාලයිල් (විපත:1885) නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පිළිබඳ ශූරයෝ නැමැතැ සිය කෘතියෙහි මෙසේ රචනා කර ඇත:

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කුඩා අවදියේ සිට කරුණාවන්තයෙකු ලෙස සලකන ලදී. ඔහුගේ මිතුරන් විසින් ඔහුව “අල් අමින්” විශ්වාසවන්තයා, යනුවෙන් හඳුන්වන ලදී. ඔහුගේ ක්‍රියාවෙහි, කථනයෙහි හා සිතුවිලිහි සත්‍යය සහ විශ්වාසවන්තභාවය පිරි ඉතිරි තබුණි. එතුමන්ගේ උතුම් මුඛයෙන් යම් වදනක් හෝ බැහැර වන්නේ නම් එය ප්‍රඥාවෙන් පිරි යමක් මිස බැහැර නොවන බව එකල්හි ජීවත් වූ ජනයන් දැන සිටියහ. නියත වශයෙන්ම මා හඳුනා ගත් විෂයක් නම් එතුමන් අධික ලෙස කථා නොකරන නිහඬතාවයෙන් පසු වූ පුද්ගලයෙකි. කතා කිරීමට හේතුවක් නොමැති අවස්ථාවක කිසිවක් කතා නොකරයි. නමුත් කතා කළේ නම් කාරුණයට උචිත, අවංක හා ප්‍රඥාවන්ත ලෙස එම කතාව පිහිටනු ඇත.

තවද එතුමාණන් සිය ජීවිතයෙහි ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් ශක්තිමත් දැඩි අධීෂ්ඨානයක් ඇති, ටෙඩ් සමිපන්න වූ, අරමුණක් සහිත දිවි

පෙවෙනක් ගත කළ පුද්ගලයෙකු වූ අතර කීර්තිය, යහපත, කරුණාව, දේව බියහක්තිය, ගෞරවය, නිදහස වැනි යහගුණාංග තමා සතු කර ගත් මහඟු උත්තමයෙකු ලෙස දැක ගන්නට පුළුවණි. තවද එතුමාණන් මෘදු ස්වභාවයකින් යුත් ක්‍රියාදාමයන්හි සිතිදු භාවයක් දක්වන සරල චරිතයක් ඇති සිහඟවෙන් පිරි, ශාන්තභාවයෙන් යුත් චරිතයකි. තවද මනුෂ්‍ය ශිලි, කාරුණික ඵපමණක් නොව (සීමාව නොඉක්මවා) විනිච්චහළු වලින්ද අඩුවක් නොවූ උතුම් මිනිසෙකි. සමස්තයක් ලෙස සැබෑ හදවතකින් ඉතිරින දිප්තිමත් සිහඟවකින් එතුමාණන්ගේ මුහුණ දිලිසෙමින් තිබුණි. එමෙන්ම තික්ෂණ බුද්ධියක් සහිත විචක්ෂණභාවයෙන් පිරි, ස්වභාවයෙන්ම ශ්‍රේෂ්ඨමත් පුද්ගලයෙකු ලෙස එතුමාණන්ව දැක ගත හැක. කිසිදු සිප්හලක් ඔහුව ප්‍රඥාවන්තයෙකු ලෙස පත් නොකළ අතර කවර හෝ ගුරුවරයෙකු ඔහුට ශිල්පය ඉගැන්වූවේද නැත. ඒවා සියල්ල ඔහුට අවශ්‍ය නොවූ අතර ඔහු තනි පුද්ගලයෙකු ලෙස නැගී සිට වැලිකතරේ තම රාජකාරිය දියත් කළේය. (තෝමස් කාලයිල් ගේ අදහස් අවසන්)

ධර්මදාන මෙහෙවර ලැබීමට ස්වල්ප කලකට පෙර සිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විශේෂයෙන් මක්කා නගරයේ පිහිටි නිරා නැමැති කඳුකරයේ රැඳී සිට හුදකලාවේ අසුන් ගෙන දෙවියන් වූ අල්ලාහ්ට වන්දනාමාන කරමින් නිතිපතා කල් ගෙවමින් සිටියේය. තවද එකල්හි ජීවත් වූ සිය සමාජය අතර ව්‍යාජතව තිබූ සියලු සිරිත්විරිත් වලින් දුරස් වී සිටියහ. ඔහු කිසිදිනක මත්පැන් පානය කළේ නැති අතර කිසියම් පිළිමයකට හෝ රූපයකට වන්දනාමාන කළේද නැත. ඵපමණක් නොව එම පිළිම මත දිවුරීමක් හෝ ඒ සඳහා යම් පඬුරක් හෝ ලබා දී ද නැත.

ඔහු සිය ජීවනෝපාය සඳහා තම ජනතාවට අයත් බැටළුවන් හොඳින් රැක බලාගත් එඬේරෙකු විය. ඒ පිළිබඳ වරක් එතුමාණන් මෙසේ සඳහන් කළේය.

සෑම ධර්ම දැනයකුම බැටළුවන් රැක ගැනීමේ වෘතියේ නිරත වී ඇත. ඔබත් එසේද යනුවෙන් ඔහු වටා සිටි ශ්‍රාවකයින් විසින් විමසන ලදී. “එසේය මා ද මක්කා වැසියන් සතු බැටළුවන් රැක බලා ගනිමින් සිටියෙමි” යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්න. (මූලාශ්‍රය:බුහාරි)

එතුමාණන්ගේ වයස අවුරුදු හතළිහක් සම්පූර්ණ වූ අවස්ථාවේදී, එතුමාණන් මක්කාවෙහි පිහිටි හිරා කඳු ගුහාවෙහි වන්දනාවෙහි නිරතව සිටියදී අහසින් වහි හෙවත් දිව්‍යමය මඟපෙන්වීම එතුමා වෙත පහළ වීමට ආරම්භ විය. ඒ පිළිබඳ ආඉෂා (රජු) තුමිය මෙසේ පැහැදිලි කරයි:

හබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හට ආරම්භයේදී අල්ලාහ්ගේ පණිවිඩය එනම් දිව්‍යමය මඟපෙන්වීම සිහිනෙන් පහළ විය. එවිට එතුමාණන් කුමන සිහිනයක් දකින්නේද එය උදෑසන පායන හිරු සේ පැහැදිලිව තිබුණි. පසුව එතුමාණන් හුදකලාවේ සිටීමට ඇල්මක් දැක් වූ අතර හිරා නැමැති ගුහාවෙහි එසේ හුදකලාවේ සිටින්නට විය. එතුමාණන් තම පවුලේ අය වෙත ආපසු පැමිණීමට පෙර රාත්‍රීන් කිහිපයක්ම එහි රැඳී සිට වන්දනාවෙහි නිරත වූහ. ඒ දිනයන් සඳහා අවශ්‍ය ආහාරපාන ආදිය රැගෙන යනතේය. ඒවා අවසන් වූ පසු නැවතත් තම බිරිඳ වන කදීජා (රජු) තුමිය වෙත එතුමාණන් ආපසු පැමිණෙති. දින කිහිපයක් ඒ අයුරින් ආහාරපාන රැගෙන ගිය අතර මෙම තත්ත්වය හිරා නැමැති ගුහාවෙහි සත්‍ය පහළ වන තුරුම දිගු විය. දිනක් සුර දූතයෙකු එතුමාණන් වෙත පැමිණ කියවනු මැනව! යනුවෙන් ඉල්ලා සිටියේය. මා කියවීමට නොදන්නෙමි යනුවෙන් එතුමාණන් පැවසූහ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වූ මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් ඒ පිළිබඳ වරක් මෙසේ පැහැදිලි කරන ලදී:

එම සුරදූතයා මාව බලෙන් අල්ලාගෙන මා හට තවදුරටත් දරාගැනීමට නොහැකි වන පරිදි තද කර බදා ගත්තේය. ඉන් පසු වරින් වර මා අත්හරිමින් නැවත නැවතත් කියවනු යැයි පවසා සිටියේය. එවිටද මා කියවීමට නොදන්නෙමි යැයි පිළිතුරු දුනිමි. දෙවෙහි වරටද මාව බලෙන් අල්ලාගෙන මා හට තවදුරටත් දරාගැනීමට නොහැකි වන අයුරින් තද කර බදා ගත්තේය. ඉන් පසු වරින් වර මා අත්හරිමින් නැවත නැවතත් කියවනු යැයි පවසා සිටියේය. එවිටද මා කියවීමට නොදන්නෙමි යැයි පවසා සිටියෙමි. තුන්වෙනි වරටත් තද කර බදා ගනිමින් ග්‍රහණයෙන් අත් හැර එම සුරදූතයා “මැවීම නිර්මාණය කළා වූ හිමිපාණන්ගේ නාමයෙන් කියවනු! ඔහුම මිනිසා ඝන රුධිර

කැටියෙන් නිර්මාණය කළේය. එබැවින් කියවනු, ඔබගේ හිමිපාණන් ඉමහත් ගෞරවයෙන් පිරී ඇත්තේය.” යනුවෙන් පාරයනා කළේය.

තවද ආඉෂා (රුළි) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරයි:

ඉන්පසු හෘද ස්පන්දනය අධික වී ගැහෙමින් එතුමාණෝ එම වාක්‍යය සමඟ තම බිරිඳ වන කදීජා (රුළි) තුමිය වෙත පැමිණ මාව පොරවනු! මාව පොරවනු! යනුවෙන් කියා සිටියේය. කදීජා (රුළි) තුමිය නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ව පෙරෙව්වෘය. ගැහැමින් සිටි තත්ත්වයෙන් එතුමාණන් මිදුණු පසු කදීජා (රුළි) තුමිය වෙත සිදු වූ සිද්ධිය දැනුම් දී තමන් හට කුමක් හෝ සිදුවේදැයි තමන් බිය වන බව දන්වා සිටියහ. එවිට කදීජා (රුළි) තුමිය එසේ නොපවසනු! අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි “ඔබව අල්ලාහ් කිසිවිටකත් අවමන් නොකරනු ඇත. මන්දයත් ඔබ ඥාතීන් සමඟ එකතු වී ජීවත් වන්නෙහිය. ඉසිලිය නොහැකි උදවියගේ බර ඔබ උසුළන්නෙහිය. තවද ව්‍යසනයන්ට ගොදුරු වූ උදවියට ඔබ උදව් කරන්නෙහිය. අමුත්තන්හට ඔබ සංග්‍රහ කරන්නෙහිය” යනුවෙන් පවසා තම පියාගේ එක්කුස උපන් නව්ගල් නැමැති අයගේ පුත් වරකාහ් නැමැත්තා වෙත නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ව කැටුව ගියාය.

වරකාහ් ඉබ්නු නව්ගල් නැමැත්තා අඥාන කාලයේදී කිතුනු දහම වැළඳ ගත් අයෙකු වූ අතර හිඛ්‍යා භාෂාව ලියන්නට හා කියවන්නට හැකියාවක් ඇත්තෙකු විය. ඉන්පිල් ධර්මය හිඛ්‍යා භාෂාවෙන් ඔහු විසින් ලියවිය යුතු බව අල්ලාහ් අපේක්ෂා කරන තරම් ඔහු ලිවීමෙහි දක්ෂයෙකු වශයෙන් හා ඇස් පෙනුම සිඳි ගිය මහල්ලෙකු වශයෙන් සිටිය. ඔහු වෙත කදීජා (රුළි) තුමිය පැමිණ, අහෝ මාගේ පියාණන්ගේ සහෝදරයාගේ පුතුනි! ඔබගේ සහෝදරයාගේ දියණිය පවසන දැට මදක් සවන් දෙනු මැනව යනුවෙන් ඉල්ලා සිටියාය. එවිට ඔබ කුමක් උටුවේදැ”යි වරකාහ් ඉබ්නු නව්ගල් නබි තුමාගෙන් විමසා සිටියේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමාට සිදු වූ සිද්ධිය ඔහු වෙත පවසා සිටි අතර එයට සවන් දුන් වරකාහ් ඉබ්නු නව්ගල් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණියේ ධර්ම දූත මුසා (අලෙයිහිස් සලාම්) වෙත පැමිණි සුර දූතාය ය. ඔබගේ සමූහය ඔබව ඔබගේ රටින් පිටුවහල් කරන අවස්ථාවේදී මා ජීවතුන්

අතර සිටින සෞඛ්‍ය සම්පන්න තරුණයෙකු ලෙස සිටිය යුතු නොවේද යනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කළේය.

එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් ජනතාව විසින් මා පිටුවහල් කරනු ලබන්නෙහුදැ”යි විමසූහ. එයට ඔහු “එසේය” ඔබ ගෙන ආ දැය මෙන්ම සත්‍ය ගෙන ආ සෙසු අය සමඟ ජනතාව විරුද්ධව සිටියේය. ඔබව පිටුවහල් කරන එම දිනයෙහි මා සිටින්නේ නම් ඔබට රුකුලක් වෙමි” යනුවෙන් වරකාන් ඉබ්නු හවිෆල් පැවසුවේ. එනමුත් වරකාන් ඉබ්නු හවිෆල් දීර්ඝ කලක් ජීවතුන් අතර සිටියේ නැත. මෙම පළමු දිව්‍යමය මගපෙන්වීමත් සමඟ එය පහළ වීම ස්වල්ප කලකට නතර විය. (මූලාශ්‍රය:ඔහාර්)

ඉහත උපුටා දැක් වූ හදිසයේ සඳහන් අල්කුර්ආන් වැකිය එතුමාණන්ගේ දේව දූත මෙහෙවරෙහි ආරම්භය ලෙස සලකනු ලබයි.පහත සඳහන් වාක්‍ය ඉන් මාස කිහිපයකට පසු පහළ වුණි.

(වහි නිසා ඇති වූ තිගැස්සීමෙන්) පොරවාගෙන සිටින්නාණනි! ඔබ නැගිටිනු (මිනිසුන්ට) බියගන්වා අනතුරු අඟවනු.ඔබගේ දෙවියන් උත්කෘෂ්ට කරනු. ඔබේ වස්තූ පිරිසිදු කර ගනු.අපිරිසිදු දැය පිළිකුල් කර හරිනු. (ශුද්ධ වූ අල්කුරාන් 74:01-05)

ඒ අනුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් තම දේව දූත මෙහෙවර නිත්‍යානුකූලව ක්‍රියාත්මක කිරීමට මෙම වාක්‍ය ආරම්භයක් විය.

ඒ අනුව තමන් සමඟ එකට ජීවත් වූ මක්කා වැසියන් අතර එතුමාණන් තම මෙහෙවර දියත් කිරීමේදී නොයෙකුත් නාඩන පීඩන සහ දැඩි විරෝධයන්ට මුහුණ පෑමට සිදු විය. මන්දයත් මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් එම සමූහය මින් පෙර සවන් නොදුන් මුළුමනින්ම වෙනස් වූ ඇරයුමක් ඔවුන් ඉදිරියේ ඉදිරිපත් කළේය. එම ඇරයුම ඔවුන්ගේ ජීවිතයෙහි නීතිය හා සාධාරණය, සඳාචාරය හා ශිෂ්ට රීතිය, වාණිජ සහ ආර්ථික, දේශපාලනය හා රාජ්‍ය පාලනය, සමාජ ජීවිතය ,දැනුම සහ අධ්‍යාපනය, සනීපාරක්ෂාව, මානව හිමිකම් සහ ඥාතීන් සමඟ සබඳතාව වැනි අනෙකුත් සෑම අංගයක් පිළිබඳ කරුණු අන්තර්ගත වූ ඇරයුමක් වශයෙන් තිබුණි. එම ඇරයුම හුදෙක් ඒක දේව විශ්වාසය වෙත ඇරයුම් කර අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු සඳහාත් වන්දනාමාන නොකළ යුතුයි යනුවෙන් අණ කරන සීමාවක

පමණක් නොනැවතී ඒවාත් සමගම මත්පැන් පානය කිරීම, දුරාවාරයේ යෙදීම, පොළිය හා සුදුව වැනි එම සමාජය තුළ මුල් බැසගත් සෑම අයහපත් ක්‍රියාවන් වලින් දුරස් වී සිටින මෙන්ද, මිනිසුන් සමග කිසිදු හේදයකින් තොරව සාධාරණ ලෙස කටයුතු කරන මෙන්ද, දේව බිය හක්නය මගින් මිස මිනිසුන් අතර කිසිදු හේදයක් නොමැත යන කරුණු මත එම ඇරයුම සකස් වී තිබුණි.

කුරෙයිෂ් ග්‍රෝතිකයින් තමන් හා වහලුන් අතර සමානාත්මතාවය තහවුරු කිරීම කෙසේ නම් පිළිගනීද? එකල්හි ජීවත් වූ අරාබි නායකයින්, පාලකයින් හා කුරෙයිෂ් ග්‍රෝතිකයින් මෙම ඇරයුමට විරුද්ධ වූවා පමණක් නොව, මෙම ඇරයුම කරන මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට ඉතා හරක වදන් වලින් බැනවදිමින් ඔහුට එරෙහිව කවි කියා, ඔහු එක් මුසාවාදියෙකු හා පිස්සෙකු හා නූතියම්කාරයෙකු වේ යන අසත්‍ය චෝදනාවන් නැගූ අතර ඔහුට නොයෙකුත් අන්දමින් හිරිහැර කළහ. මෙම ඇරයුම ප්‍රසිද්ධ කිරීමට පෙර එතුමන් කෙරෙහි මෙවන් වූ කිසිදු චෝදනාවක් ඔවුන් විසින් සමාජගත කළේ නැත. එමෙන්ම, මක්කාවෙහි වාසය කළ ඇතැමුන් විසින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්හට හිරිහැර කිරීමට කැරලි කරුවන් උසිගන්වන ලදී. මේ පිළිබඳ අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මසුද් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි :

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වරක් කෘඩාව ළඟ සලාතය ඉටු කරමින් සිටියේ ය. එවිට කුරෙයිෂ් ග්‍රෝතිකයින් ඇතැමුන් එහි පැමිණ අසුන් ගත්තෝය. ඔවුන් අතර අබු ජහල් නැමැත්තාද සිටියේ ය. ඔහු ඔහුගේ සගයින් දෙස බලා අද දින මක්කාවෙහි යම් ප්‍රදේශයක ඔටුවෙක් මා කපා හැරියෙමි. එම ඔටුවාගේ බඩවැල් හා අසුවී තවමත් එහි ඇත. නුඹලාගෙන් කවරෙකු හෝ ඒවා රැගෙනවිත් මුහම්මද් මත දමනු යැයි අණ කර සිටියේය. පසුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතයෙහි නළල පොලෝ මත තබා ගැනීමේ ඉරියව්වෙහි සිටින විට එම ලේ සහිත බඩවැල් හා අසුවී එතුමාණන් මත දමා ඔහු වටා සිට විනෝදයෙන් සිනාසුනෝය. එවිට ඉබ්නු මසුද් (රළු) තුමාණන් එහි වැඩ සිටියේය. එනමුත් කුරෙයිෂ් ග්‍රෝතිකයින් අධික සංඛ්‍යාවක් එහි රැස්ව සිටි බැවින් කුමක් කළ යුතු දැයි නොදැන නිසොල්මන් වී සිටියේය. එවිට එතුමාණන්ගේ දියණිය

වන ආනිමා (රළු) තුමිය පැමිණා එතුමාණන්ගේ උතුම් දේහයේ තිබුණු එම බඩවැලේ හා අසුවී ඉවත් කර දමා පිරිසිදු කළාය. (මුලාශ්‍රය:බුහාරි) නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ශ්‍රාවකයෙකු වන මුහිබ් අල් - අස්දි (රළු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි:

අඥාන යුගයෙහි මා නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන්ව දුටුවෙමි. එතුමාණන් අහෝ ජනයිති! නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් නැර අන් කිසිවෙකු නොමැත යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරන්න. නුඹලා ජය ලබන්නෙහුය යනුවෙන් පවසමින් සිටියේය. එසේ පැවසූ හේතුවෙන් ඔහු වටා ඇතැම් මිනිසුන් ඔහුගේ මුහුණට කෙළ ගසමින් තවත් ඇතමුන් ඔහුට වැලි වලින් පහර දෙමින් හා ඔහුට බැන වදිමින් සිටියෝය. නිරූ මුදුනට විත් රශ්නය අධික ලෙස තිබූ ඒ මෙහොතේ එතුමාණන්ගේ සෙනෙහිබර දියණියන් ජල භාජනයක් කර මත උසුලමින් දිවගෙනැවිත් එතුමාණන්ගේ මුහුණ හා අන් සෝදා දැමුවාය. එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණෝ මා ආදරණීය දියණියනි! ඔබේ පියාණන් හට සිදු වූ මෙම අගෞරවය හා නින්දාව පිළිබඳ ඔබ බිය නොවන්න යනුවෙන් පවසා සිටියහ. (මුලාශ්‍රය: තබරානි)

තවද උර්වා බින් සුබයිබ් (රළු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි:මා අබ්දුල්ලාහ් බින් අමර් බින් ආස්(රළු) තුමාණන් වෙත නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන්ට ආදේශකයින් හෙවත් අල්ලාහ්ට සමානයන් උපකල්පනය කරන උදවිය විසින් සිදු කළ දරුණුතම හිංසාව කුමක්ද? යි විමසා සිටියෙමි. එවිට ඔහු මෙසේ පැවසුවේය.වරක් නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් කෘතව අසලට වී සලාතය කරමින් සිටියහ. එවිට උක්බන් ඉබ්නු අබ් මුයීද් නැමැත්තා තමා ඇඳ සිටි වස්ත්‍රය ගලවා නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ගෙලහි දමා දැඩි ලෙස නිර කරමින් සිටියේය. එය දුටු අබු බක්ර් (රළු) තුමාණන් ඔහු වෙත දිවගෙනවිත් ඔහුට පහර දී ඔහුව තල්ලු කර නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන්ව ආරක්ෂා කළේය. පසුව ඔහු දෙස බලා මාගේ දෙවියාණන් ඒකීය වේ යනුවෙන් පැවසූ හේතුවෙන් ඔහුව ඝාතනය කිරීමට නුඹලා වෙහෙස දරන්නෙහුද? නියත වශයෙන්ම ඔහු නුඹලාගේ රබී වන පරමාධිපති වූ අල්ලාහ්ගෙන් සත්සුදක් සේ පැහැදිලි සාධක ස්වල්පයක් රැගෙනවිත් සිටින බව ප්‍රකාශ කර සිටියේය. (මුලාශ්‍රය:බුහාරි)

මෙවන් වූ තාඩන පීඩන පැමිණියද තම මෙහෙවර ඉදිරියට ගෙන යෑමේ විෂයෙහි එතුමාණන් පසුබට වූයේ නැත. එබැවින් මක්කාවට හප් සමයේ පැමිණෙන ජන සමූහයන් කෙරෙහි තම අවධානය යොමු කර ඔවුන් වෙත මෙම අරයුම ඉදිරිපත් කළේය. මේ අයුරින් පැමිණි කණ්ඩායම් අතුරින් යසුබ් නම් වර්තමානයේ මදිනාව යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන ප්‍රදේශයෙන් පැමිණි පිරිසක් මෙතුමාණන්ගේ අරයුම පිළිගෙන ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්හ. එමෙන්ම නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්)තුමාණන් තමා වෙත පැමිණියේ නම් තමන් ඔවුනට උදවු කරන බවත් සතුරන්ගෙන් ආරක්ෂාව ලබා දෙන බවත් සහතික වූහ. ඔවුනට ඉස්ලාම් සම්බන්ධ කරුණු ඉගෙන්වීම සඳහා ශ්‍රාවක මුස්අබ් බින් උමෙයිර් (රළි) තුමා ඔවුන් සමඟ මදිනාවට යවන ලදී. මින් අනතුරුව තම සමාජය විසින් තමා හට සහ තම මිතුරන් හට තාඩන පීඩන හා ව්‍යසනයන් නොකඩවා පැමිණි හේතුවෙන් දෙවියන් වූ අල්ලාහ් මක්කාව හරු දමා මදිනාව වෙත සංක්‍රමණය වන ලෙස ඔවුනට අණ කළේය.

මෙතුමාණන් හා ඔහුගේ මිතුරන් මදිනාව වෙත පැමිණි කල්හි මදිනා වාසින් විසින් ඉතා උණුසුම් අයුරින් ඔවුන් සැවෝම පිලිගන්නා ලදී. ඉන් පසුව මදිනා නගරය නව ඉස්ලාමීය රාජ්‍යයේ අගනුවර ලෙසත් ඔහුගේ දේව දූත මෙහෙවරෙහි කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙසත් පත් වුණි. ඒ අනුව එතුමාණන් එම මදිනා නගරය තම ස්ථීර වාසස්ථානයක් ලෙස අර ගනිමින් එහි වාසය කළ උදවියට අල්කුර්ආනය පාරායනය කර පෙන්වා ඉස්ලාමීය නීතිරීතීන් උගන්වමින් තම දිවි පෙවන ගත කරමින් සිටියේය.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අලංකාරමත් ගුණාංග හා උසස් ගුණාධර්ම එම මදිනා වාසින් තුළ යම් බලපෑමක් ඇති කර තිබුණි. එමනිසා ඔවුන් තම ආත්මයට වඩා එතුමාණන් කෙරෙහි ඇලුම් කළෝය. එතුමාණන් සඳහා උදවු උපකාර කිරීම පිණිස ඔවුන් එකිනෙකා අතර තරඟ වැදුණහ. ඔවුන් එතුමාණන් වෙනුවෙන් ඉතා වටිනා මිල කළ නොහැකි දෑ විශදම් කළහ. සතුටු පිරි ඊමාන් හෙවත් දේව විශ්වාසය මත පදනම් වූ සමූහයක් තුළ එතුමාණන් ජීවත් වීමට ආරම්භ කළේය. එම සමූහය තුළ සෙනෙහස, ආදරය, සහෝදරත්වය යනාදී කරුණු වල සංඥාවන් හෙළිදරව් වුණි. මෙම ඉමහත් වූ ධර්මය යටතේ දිළින්ඳු හා පොහොසතා, උසස් හා පහත්,

කළු හා සුදු, අරාබි හා අරාබි නොවන සියල්ලන් එකඟා සමාන අයුරින් සැලකෙන සමාජයක් බිහි වුණි. ඔවුනතර හේදයක සම්මතය වූයේ තක්වා හෙවත් දේව බිය හක්නිය පමණි.

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මදිනාවට පැමිණ වාසය කර අවුරුද්දක කාලයක් ගත වූ පසු එතුමාණන් අතරන් තම දේව දූත මෙහෙවර ඉදිරිපත් කිරීමේදී විරුද්ධ වූ මක්කාවාසීන් අතරන් සුළු පහරදීම් ආරම්භ වුණි. ඉස්ලාමයට හා ආයුධ බලය මෙන්ම හමුදා බලයෙන් ශක්තිමත් වූ ඉස්ලාමයට එරෙහි බලවේග අතර ප්‍රථම යුද්ධය හට ගැනුණේ ඉන් අනතුරුවයි. එය බද්‍ර් යුද්ධය ලෙස නම් කෙරිණි.

මෙම සටනෙහිදී මුස්ලිම් හට පිරිස් සංඛ්‍යාව හුදෙක් 314 ක් වූ අතර අල්ලාහ්ව ප්‍රතික්ෂේප කළ අය සතුව තිබූ හට පිරිස් සංඛ්‍යාව 1000 කි. මෙම සටනෙහි උන්තරින් අල්ලාහ් තම ධර්ම දූතයාණන්ටත් ඔහුගේ මිත්‍ර කණ්ඩායමටත් ඉමහත් වූ ජයග්‍රහණයක් අත්පත් කර දී ඔවුන්ව ස්ථාවර කළේය.

මින් අනතුරුව මුස්ලිම්වරුන් අතරන් කාරිබ් වරුන් හෙවත් ප්‍රතික්ෂේපකයින් අතරන් නොයෙකුත් සටන් ඇති විය. මදිනාවට පැමිණ වාසය කර අවුරුදු අටක් ගත වීමත් සමඟ දහදාහකින් සමන්විත විශාල සේනාවක් එක්රැස් කිරීමට හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්හට හැකි විය. එම සේනාවත් සමඟ මක්කාවෙහි ජය අත්පත් කර ගත් අතර එතුමාණන්ටත් එතුමාණන්ගේ මිත්‍ර කණ්ඩායමටත් නොයෙකුත් තාඩන පීඩන හා වේදනාවන් දුන් අවසානයේ සිය වාසස්ථානය සැප සම්පත් හා ශ්‍රෝතීන් පවා අත් හැර දමා සංක්‍රමණය වීමට පාදක වූ විරුද්ධවාදීන් පරාජය කර ඉමහත් ජයග්‍රහණයක් ස්ථාපිත කිරීමට හැකි විය. මෙකී අවුරුද්දට ජයග්‍රාහී අවුරුද්ද යනුවෙන් නම් කරන ලදී. මේ පිළිබඳ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් වේ:

අල්ලාහ්ගේ (උපකාරය) ජයග්‍රහණය පැමිණෙන විට ද, අල්ලාහ්ගේ ධර්මයෙහි ජනතාව සමූහ වශයෙන් ඇතුළු වීම ඔබ දකින විට ද, ඔබේ දෙවියන්ගේ ප්‍රශංසාව තුළින් සුවිශුද්ධ කරන්න. ඔහුගෙන් ක්ෂමාව අයැදින්න. ඔහු ක්ෂමාව පිළිගන්නෙකු වේ.(ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය 110:01-03)

ඉන් අනතුරුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මක්කාවාසී සියලු දෙනා එක්රැස් කොට ඔබලාට මා කුමක් සිදු කරන්නට යන්නේද පිළිබඳ ඔබලා දැනුවත් ද? එහි රැස් වී සිටි ජනයන් ඔබ නියත වශයෙන්ම යහපත් දැම සිදු කරන්නෙහිය. මන්දයත් ඔබ උතුම් වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සහෝදරයෙකු වන අතර තවද ශ්‍රේෂ්ඨ වූ එක් සහෝදරයෙකුගේ පුත්‍රයාණන් වේ යනුවෙන් ඔවුන් සියලු දෙනා ප්‍රකාශ කර සිටියහ. ඉන් පසු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔවුනට කරුණාව දැක් වූ හේතුවෙන් ඔවුනට සමාව ලබා දී ඔබ සියල්ලන් මෙතැනින් විසිර යන මෙන් පවසා සිටියේය. (මූලාශ්‍රය: බයිහකි)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මෙම කාරුණික හැසිරීම මක්කාවෙහි වාසය කළ බොහෝ දුනන් ඉස්ලාමය කරා පැමිණීමට පාදක විය. ඉන්පසු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මදිනාව වෙත ගමන් කළේය. ස්වල්ප කලකට පසු හජ් කථිතව්‍ය ඉටු කිරීම සඳහා නැවත මක්කාව වෙත පැමිණි කල්හි එතුමාණන් සමග සගයින් 1,14,000 ක් පමණ එම යාත්‍රාවට එක් ව සිටියහ. මෙම හජ් කථිතව්‍ය හජ්ජතුල් වදා නම් සමුගැනීමේ හජ් කථිතව්‍ය යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබයි. මන්දයත් උතුම්, ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයා වූ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ විශේෂය ළඟා වූ හේතුවෙන් එය මුස්ලිම්වරුන් සඳහා එක් සමුගැනීමක් මෙන් තිබුණි. හිජ්ර 10 (එනම් ක්‍රි.ව: 521) වන වසරේ දුල්හජ් මාසයේ නබිතුමා ඉටු කළ එකම හා අවසානම හජ් වන්දනාවේ දී එහි පැමිණා සිටි බැතිමතුන්හට කළ දේශනය පහත සඳහන් වේ.

මාගේ ජනයිති! ඉතා සාවද්‍යව මට කන් දෙන්න. එය මෙම වසරෙන් පසු කිසිදා මම ඔබ අතර වෙමිදැයි මා නොදන්නා බැවිනි. එබැවින් මා කියන දෙයට ඉතා හොඳින් කන් යොමු කර, අද දින මෙහි පැමිණීමට නොහැකි වුවත් අතරට ද මාගේ මෙම පණිවිඩය ගෙන යන්න.

ජනයිති! ඔබ මෙම (දුල්හජ්) මාසයත් (අරෆා) දිනයත් මෙම (මක්කා) නගරයත් කොතරම් ශුද්ධත්වයෙන් සලකන්නේ ද එසේම සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුගේම ජීවිතයත්, ධනයත්, ආත්මගරුත්වයත් ශුද්ධත්වයෙන් සලකන්න. ඔබේ භාරයේ කිසිවකුට අයත් යම් දෙයක්

වේ නම් එය නියම අයිතිකරුටම හැවන භාරදෙන්න. එහි කිසිවිටෙකත් වංචාවක් සිදු නොකරන්න. එසේම කිසිවෙකුට හිංසා නොකරන්න. එවිට කිසිවකු ඔබට හිංසා නොකරනු ඇත. සත්‍ය වශයෙන්ම ඔබගේ ස්වාමියාණන් (දෙවියන්) හමුවන බවත්, ඔහු සැබැවින්ම ඔබගේ ක්‍රියාවන් ගැන විමසන බවත්, හොඳින් මනක තබා ගන්න. පොළී ලබා ගැනීම අල්ලා තහනම් කර ඇත. එබැවින් පොළිය හා සම්බන්ධ (එනම් පොළී ලබාගැනීම, ලබාදීම) එයට උදව් කිරීම, සාක්ෂිකරුවකු වීම) යන සියලු බැඳීම් මින් මතු අත්හල යුතුයි.

ඔබේ ආගම හා ඔබේ ආරක්ෂාව උදෙසා ෂෙයිතාන් ගෙන් ප්‍රවේශම් වන්න. විශාල දේවලින් ඔබ නොමග යැවිය හැකිය යන විශ්වාසය ඔහු (සාතාන්) කෙරෙහි සම්පූර්ණයෙන්ම බිඳී ගොස් ඇත. එබැවින් ඔබලා සුළු යැයි සිතන කාරණයන් තුළින් ඔහුව අනුගමනය කිරීමෙන් ප්‍රවේශම් වන්න.

ජනයිති! ඔබගේ ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධයෙන් ඔබට යම් යම් අයිතීන් ඇති බව සැබෑය. ඔබගේ අයිතීන් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් ඔබට කීකරුවෙන් ඔබ විසින් ආදරයෙන් කවා, පොවා, වස්ත්‍ර සැපයීමේ අයිතිය ඔවුනට හිමි වේ. ඔබ ඔබේ ස්ත්‍රීන්ට හොඳින් සලකන්න. ඔවුනට කරුණාවන්ත වන්න. ඔවුන් ඔබගේ සහකාරියන් හා පක්ෂපාති උදව්කරුවන් වේ. ස්ත්‍රීන්ට ද තම ස්වාමියා සම්බන්ධයෙන් යම් වගකීම් ඇත. එනම් තම දරුවන් රැකබලා ගැනීමත්, තම ස්වාමියා විසින් අනුමත නොකරන අය සමඟ ඔවුන් සම්බන්ධකම් ඇති නොකර සිටීමත්, එසේම ඔවුන් කිසිකලෙකන් දුරාවාරයෙහි නොයෙදී තම ගෞරවය ආරක්ෂා කරගැනීමත් ඔවුන්ගේ වගකීම වේ.

ජනයිති! ඉතා සාවද්‍යව මට ඇනුම්කන් දෙන්න. අල්ලාන්ට පමණක් නමැදින්න. දිනපතා පස්වේල සලාතය ඉටු කරන්න. රමළාන් මාසයේ උපවාසයෙහි යෙදෙන්න. ඔබගේ ධනයෙන් සකාන් (මුස්ලිම්වරුන් විසින් දුප්පතුන්ට දෙන අනිවාර්ය බද්ධ) ලබා දෙන්න. වත්කම් ඇත්නම් හජී වන්දනාවේ යෙදෙන්න. එක් මුස්ලිම්වරයෙකු තවත් මුස්ලිම්වරයෙකුගේ සහෝදරයෙකු බව නුඹලා දන්නෙහිය. ඔබ සියලු දෙනා (ජාතියෙන්, භාෂාවෙන් කිසිවෙක් කිසිවකුට උසස් නොවන සමානයෝ වෙති. එනමුත් ඔබලාගේ දේව භක්තිය හා සත්ක්‍රියාවන් හේතු කොටගෙන

නුඹලාගෙන් එක් අයෙකු තවත් අයෙකුට වඩා උසස් වන්නේය.

මතක තබා ගන්න! යම් දිනක ඔබගේ ස්වාමියා (අල්ලාහ්) ඉදිරියේ පෙනී සිට ඔබගේ (මෙලොව) ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන් පිළිතුරුදීමට සිදුවනු ඇත. ජනයිති! මගේ පසු නබිවරයෙක් (වක්තෘවරයෙක්) පැමිණෙන්නේ නැත. එසේම අලුත් ධර්මයන් බිහි නොවනු ඇත. එබැවින් ප්‍රවේශම් වන්න. මාගේ වියෝවෙන් පසු කිසි කලෙකවත් සත්‍යයේ මාර්ගයෙන් අත් නොවන්න. ඒ සඳහා මා ඔබට පවසන වචන හොඳින් තේරුම් ගෙන බුද්ධිමත්ව සිතට ගන්න. මාගේ ජනයිති! මා කරුණු දෙකක් නුඹලා හමුවේ තබා යමි. ඒ අල්කුර්ආනය (දේව වාක්‍ය අඩංගු ශුද්ධ වූ ලියවිල්ල) හා සුන්නාහ්ව - මුහම්මද් (සල්ලේලානු අලයිති වසල්ලම්) තුමා වචනයෙන්, ක්‍රියාවෙන් හා අනුමත කිරීම් තුළින් පෙන් වූ ආදර්ශනයන් - වේ. ඔබලා මේ දෙක පිළිපදින්නාක් කිසිවිටෙකත් නොමග නොයනු ඇත.

මාගේ ජනයිති! මාගේ මෙම වදන් සවන් දෙන ඔබ මෙයට සවන් නොදුන් අයට ද දන්වා සිටින්න. එය සවන් දෙන අය තවත් අයට ද දන්වන්නවා. මන්ද මෙම වදන් සෘජුවම සවන් දෙන අයට වඩා පසුව එන අය හොඳින් අවබෝධ කරගනු ඇත.

යා අල්ලාහ්! (මාගේ දෙවියනි) ඔබගේ පණිවිඩය මෙම ජනතාවට දැනුම් දුන් බවට ඔබම සාක්ෂිකරුවකු වන්න. (මූලාශ්‍ර: බුහාරි, මුස්ලිම්, අන්මද්)

නබි (සල්ලේලානු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් හිජ්ර් එකළොස් වෙනි වර්ෂයෙහි (ක්‍රි.ව. 632) රබීඋල් අව්වල් මස දොළොස් වන දින අගනරුවාදා මදිනාවෙහි මෙලොවෙන් සමුගන්නේය. පසුව එහිදීම එතුමාණන්ගේ උතුම් දේහය භූමිදානය කෙරුණි. එතුමාණන්ගේ වියෝවය ගැන දැනගත් විට මුස්ලිම්වරු කම්පාවට පත් වූ අතර ඇතැම් අනුගාමිකයෝ එය විශ්වාස නොකළහ. අනතුරුව අබු බක්ර් (රළියල්ලානු අන්නු) තුමාණන් ජාතිය අමතා පහත සඳහන් අල්කුර්ආන් වැකිය පාරායනා කර කරුණු පැහැදිලි කළේය.

මුහම්මද් දැනගත් මිස නැත. ඔහුට පෙර නොයෙක් දැනවරු පවා උකුත් වූහ. ඔහු මරණයට පත් වූයේ නම් හෝ ඝාතනය කරනු ලැබුවේ නම් හෝ නුඹලා පැමිණි මාර්ගයේ ම නුඹලා ආපසු හැරී යන්නෙහු ද?

යමෙක් පැමිණි මාර්ගයේ ම ආපසු හැරී යන්නේ ද ඔහු විසින් අල්ලාහ්ට කිසිදු විපතක් සිදු කළ නොහැකිය. අල්ලාහ් කෘතඥ වන්නන්ට කුලිය පිරිනමනු ඇත.(ශුද්ධ වූ අල්කූර්ආන් 03:144)

මෙම වාක්‍යය වෙත සවන් දුන් කම්පාවට පත් උමර් (රළියල්ලාහු අන්ත) තුමාණන් නොසැලී සිටින්නට වූහ. මන්දයත් එතුමාණෝ අල්කූර්ආනයට මහත් අයුරින් ගරු කරන්නෙකු හා එයට මුළුමනින්ම යටහත් වන්නෙකු ලෙස සිටියහ.

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙලොවෙන් සමු ගත් අවස්ථාවේදී එතුමාණන්ගේ වයස අවරුදු හැටතුනකි. මක්කාවෙහි ධර්මදූත මෙහෙවර ලැබීමට පෙර අවරුදු 40 ක් වාසය කළ අතර එම මෙහෙවරට පසු අවරුදු 13 ක් එහි වැඩ වාසය කර ඇරයුම් කටයුතු වල නිරත වූහ. ඉන්පසු මදිනාවට සංක්‍රමණය වී අවරුදු 10 ක් එහි වාසය කළහ. නොකඩවා අවරුදු 23 ක් ශුද්ධ වූ අල්කූර්ආනය අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව පහළ වූ අතර එමඟින් ඉස්ලාම් දහම සර්ව සම්පූර්ණ විය.

මහාචාර්ය පී ලිබෝන් මහතා අරාබි ශිෂ්ඨාචාරය නැමැති සිය කෘතියෙහි මෙසේ සඳහන් කරයි: මිනිසුන්ගේ වටිනාකම ඔවුන් සිදු කළ මහඟු කාර්යයන් වලින් මනිනු ලැබුවේ නම්, මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉතිහාසයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම පුද්ගලයා වනු ඇත. ඛටහිර විද්වතුන් මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පිළිබඳ ප්‍රකාශ නිකුත් කිරීමේදී බොහෝ ඉතිහාසඥයින් විසින් මධ්‍යස්ථ පිළිවෙතක් අනුගමනය කළ නමුත් දුකට කරුණක් නම්, ආගම්වාදය හෙවත් උමතුව මඟින් ඔවුන්ගේ දැස් ආවරණය වී තිබීමයි.

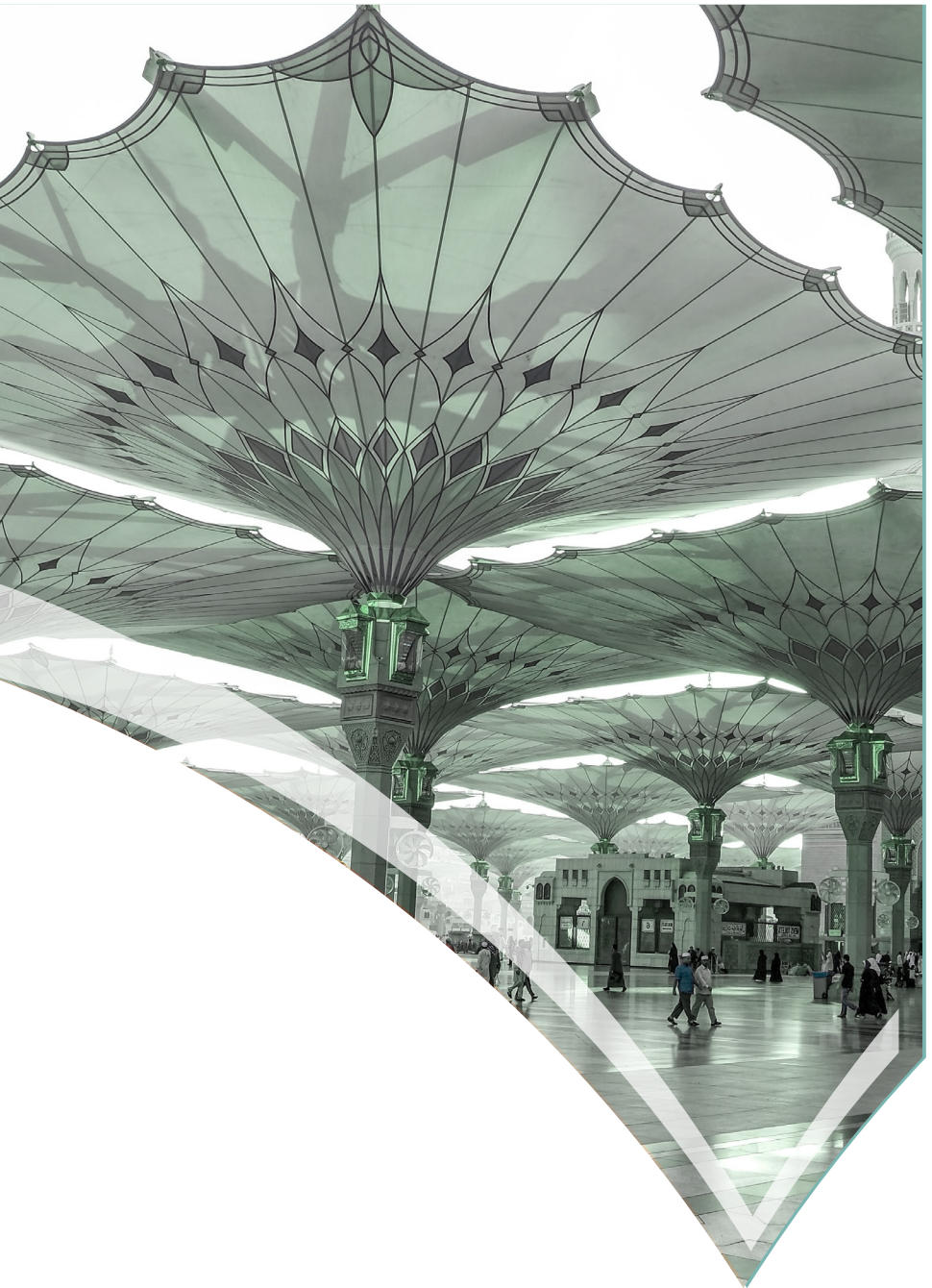

නබ් (ﷺ) තුමාණන්ගේ හැඩරුව

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් (පිට සහ පපුව පළල් වූ හේතුවෙන්) උරහිස දෙක අතර වැඩි ඉඩ සහිත කෙනෙකි. එතුමාණන්ගේ හිසකෙස් කන්පෙති ස්පර්ශ වන තරමට දිර්ඝව තිබුණි. ඒවා අධික රෝද රැලි සහිත කෙස් නොවුනු අතර සම්පූර්ණයෙන්ම සෘජු ලෙස පිහිටි කෙස්ද නොවීය. සමහර අවස්ථාවන්වලදී එතුමා හිසකෙස් මැදින් වෙන් කර පිරා ගැනීමට පුරුදුව සිටියහ. ඉතාමත් මනාහර මුහුණක් සහිත කඩවසම් පෙනුමකින් යුක්තව සිටියහ. එතුමාණන් කැපී පෙනෙන තරමට උසින් හෝ කොටින් වැඩි නොවුහ. එතුමාණන්ගේ වර්ණය වඩා සුදු හෝ කළු නොව රතු (සුදු) පැහැති සමින් යුක්ත විය. එතුමාණන්ගේ ශරීරයේ හටගත් දහඩිය මුතු මෙන් දිලිසෙනු ඇත. එතුමාගේ යටි රැවුල කෙස්ගස් රාශියකින් යුක්ත විය.

ජාබ්ර් (රලී) තුමාගෙන් නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මුහුණ අසිපතක් මෙන් (දිග මුහුණක්) තිබුණාදැ? යි කෙනෙක් විමසූ විට, “එතුමාණන් මුහුණ පිරුණු පුත් සඳ මෙන් තිබුණි” යනුවෙන් පිළිතුරු දෙන ලදී. එතුමාණන්ගේ ඇති බැම් දිගු හා ඝනකමින් යුක්ත විය. ශක්තිමත් අත් හා පාදයන් එතුමාට තිබුණි. අධික තරබාරුකම හෝ අධික කෙටිටු බවක් එතුමාණන් තුළ දක්නට නොලැබිණි. එතුමාණන්ගේ අත්ල ඉතා සිහින්ද. ඒ පිළිබඳ අනස් (රලී) තුමාණන් මෙසේ සඳහන් කරයි: නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අතට වඩා සුමුදු සේද රෙද්දක් මා ස්පර්ශ කර නැත. නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සිරුරෙන් නිකුත් වන සුගන්ධය මෙන් කිසිවක් මා ආඝාණය කර නැත. (මූලාශ්‍රය බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

නබි (ﷺ) තුමාණන්ගේ වර්ත ස්වභාවය

01 තීක්ෂණ බුද්ධිය:

ලෝකයේ එදා මෙදා තුරු කිසිවෙකුට නොලැබූ ඥානයක් හා තීක්ෂණ බුද්ධියක් නබි(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සතුව තිබිණි. ඒ පිළිබඳ විශාරද ඉයාල් (රන්) තුමා මෙසේ සඳහන් කරයි.

එතුමාගේ සංමිජ්ඣ සටහන්, අර්ථවන්භාවය, සාරධර්ම සහ සම්ප්‍රදායන්, එතුමාගේ යහපත් පුරුදු ,ආචාර ධර්ම හා සදාචාර වර්තය, තෝරාත්ව සහ ඉන්පිලි වැනි සුවිශේෂී අනෙකුත් දිව්‍ය ලියවිලි පිළිබඳ එතුමාගේ දැනුම, ප්‍රඥාවන්තයන්ගේ ප්‍රකාශ පිළිබඳ සහ අතීත සමූහයන් පිළිබඳ එතුමාගේ දැනුම, උපමා ඉදිරිපත් කොට යමක් පැහැදිලි කිරීමේ හැකියාව, ප්‍රතිපත්තින් අනුගමනය කිරීම, වින්තවේගාත්මක හැසිරීම් නිවැරදි කිරීම වස් එතුමා සතුව තිබූ හැකියාව යනාදී කරුණු තුළින්ද දේශපාලන, නීති ප්‍රතිසංස්කරණය, ව්‍යාකරණ, වෛද්‍ය, ගිණුම්කරණය, ඉතිහාසය වැනි විවිධ ශේෂ්ත්‍රයන්ට අදාල විශාරදයින් එතුමාගේ වාචික ප්‍රකාශ මගින් උපුටා ගත් ආදර්ශයන් ඇතුළත් එතුමාගේ රාජකාරී කටයුතු පිළිබඳ කියවා එතුමාගේ වර්ත පාදනය කෙසේ වීද යන්න හොඳහැටි අවබෝධ කර තිබීම තුළින්ද එතුමාණන්ගේ තීක්ෂණ බුද්ධිය හා බුද්ධි ගෝචරය කෙබඳුද යන්න කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි වේ.

මෙවන් වූ ගති ලක්ෂණ වලින් එතුමාණන් පිරිපුන් වූවද, එතුමාණන් උගතුන් වෙත ගොස් ශිල්පය හදාරා හෝ අතීත සමූහයන්ගේ ලියකියවිලි කියවා හෝ ඒවා පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගත්තේ නැත. එයින් ඔබ්බට එතුමාණන් ලියන්නට හා කියවන්නට තරම් අකුරු ශාස්ත්‍රය දැන සිටි කෙනෙකු ද නොවූහ. “උමිමි” නම් සාක්ෂර නොවූ වක්තෘවරයාණන් යනුවෙන් එතුමාණන් හඳුන්වනු ලැබීය. උත්තරීතර අල්ලාන් එතුමාණන්ගේ සිත ඉස්ලාම ධර්මය තුළින් විවර කර සමස්ත

ඥානය එතුමාණන් කෙරෙහි පිරිනමා ඒවා සියල්ල කියවා පෙන්වන තෙක් කිසිවක් පිළිබඳ පූර්ණ අවබෝධයක් එතුමාණන් තුළ නොතිබිණි.

එතුමාණන්ගේ බුද්ධි මට්ටමට අනුව එතුමාණන් වෙත දන්වන ලද අල්ලාහ්ගේ ඉමහත් වූ හැකියාවන් සමඟ සම්බන්ධ අතීතකාල හා අනාගතකාල කාරණාවන් පිළිබඳ දැනුම වනාහි වෙනත් කාරණාවන් පිළිබඳ එතුමාණන් සතු වූ දැනුමත් සමඟම ඒකරාශි වී තිබුණු බව හිරික්ෂණය කර බැලීමේදී තේරුම් ගත හැක.

02 අල්ලාහ්ගෙන් වේතනය අපේක්ෂා කිරීම:

වේතනය අපේක්ෂා කරන දහන් අතුරින් ප්‍රමුඛයා ලෙස එතුමාණන්ව නම් කළ හැකි තරම් තම දේව දූත මෙහෙවර ඉටු කිරීමෙහිලා නොයෙකුත් අන්දමින් පැමිණි කරදර හා තාඩන පීඩන ඉදිරියේ ඉවසීමෙන් යුතුව කටයුතු කළහ. මෙබඳු ඉවසීම පිටුපස තිබූ රහස නම් උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ අම්ල වේතනය හා ඉමහත් තෘප්තිය ළඟා කර ගැනීමේ අපේක්ෂාව මිස අන් කිසිවක් නොවේ. එතුමාණන් සතු වූ වේතනය අපේක්ෂා කිරීමේ ගුණාංගය විඳහා පෙන්වන සිදුවීම් කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උය්ද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් වරක් මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය:

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සිය මුහුණින් ගැලූ රුධිරය පිස දමමින්, අල්ලාහ්ගේ චක්තෘවරුන් අතුරින් එක් චක්තෘවරයෙකුට ඔහුගේ ජන සුමනය පහර දුන් ආකාරය මෙනෙහි කරමින් අහෝ දෙවිඳුනි! මාගේ සමූහය කෙරෙහි ඔබ සමාව ලබා දෙනු මැනව! මන්දයත් ඔවුන් නොදැනුවත්කමින් පසුවන්නෝ වෙති යනුවෙන් නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඵ්දින පැවසූ එකී අවස්ථාව මාගේ දෑස් ඉදිරියේ තවමත් මැවී පෙනෙනු ඇත. (මුලාශ්‍රය: ඔහාර් හා මුස්ලිම්)

එක් සටනක දී නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ එක් ඇඟිල්ලක් තුවාල විය. එවිට එම ඇඟිල්ල දෙස බලමින් නුඹ තුවාල වූ හුදෙක් එක් ඇඟිල්ලක් පමණි. දෙවිඳුන්ගේ මාර්ගයෙන් මා කිසිවක් මුහුණපා නැත යනුවෙන් ප්‍රකාශ කර සිටි බව ජුනයිද් ඉබ්නු

සුඟසාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් වාර්තා කරයි.(මුලාශ්‍රය:ඔහාරි හා මුස්ලිම්)

03 විත්ත පාර්ශුද්ධිය හා අවංකභාවය:

අල්ලාහ්ගේ ආඥාවට අනුකූලව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔහුගේ සෑම විෂයක්ම විත්ත පාර්ශුද්ධිය ඇතිව අවංකභාවයෙන් සිදු කළ බව නොරහසකි. උත්තරීතර අල්ලාහ් ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ පහත අයුරින් නියෝග කරයි: නියත වශයෙන්ම මාගේ සලාතය: නැමදුම (මාගේ පුදු පූජාවන්, මාගේ ජීවිතය හා මාගේ මරණය විශ්වයාධිපති වූ අල්ලාහ්ටම යැයි (නබි මුහම්මද්) පවසනු. (අල්කුර්ආන් 06:162)

04 සදාචාරය ,ආචාර ධර්මය සහ ඇසුර:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා සියලු මනුෂ්‍යයන් වෙත ජීවමාන ආදර්ශයක් විය. ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ සදාචාරය කෙසේ විදැයි විමසන ලදී. එවිට එතුමිය එතුමාගේ සදාචාරය ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය විසැයි පිලිතුරු දුන්නාය.

එයින් අදහස් වන්නේ එතුමාණන් එම අල්කුර්ආනය තුළින් නියෝග කරන ලද දෑ අනුව කටයුතු කරමින් එහි සඳහන් කරන ලද යහපත් ක්‍රියාවන් තුළින් සිය ජීවිතය අලංකාරමත් කර ගත් බව හා ඒ තුළින් තහනම් නියෝග පහවන ලද බාහිර හා අභ්‍යන්තර දැයින් වැළකී සිටි බවයි.

“යහපත් සදාචාරයන් හා ක්‍රියාවන් සම්පූර්ණ කිරීම පිණිස දෙවියන් විසින් මා එවන ලදී” යනුවෙන් වරක් එතුමාණන් ප්‍රකාශ කළේය. (මුලාශ්‍රය: අදඔල් මුග්දි හා අන්මද්)

උත්තරීතර අල්ලාහ් එතුමාණන් පිලිබඳ ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් කරයි:

“නියත වශයෙන්ම ඔබ ශ්‍රේෂ්ඨ යහපත් ක්‍රියාවන්ගෙන් යුක්තව සිටින්නෙහිය”(අල්කුර්ආන් 68:04)

එතුමා පදිංචිව සිටින විටත් ගමනක නිරතව සිටින විටත් අවුරුදු දහයක අඛණ්ඩ සේවයක නිරතව සිටි එතුමාගේ සේවකයකු වූ අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ විස්තර කරයි:

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ලෝ වාසි සමස්ත ජනතාව අතුරින් යහපත් ගතිපැවතුම් සහිත අති ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයකු වූහ. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාරි හා මුස්ලිම්)

තව දුරටත් ඔහු මෙසේ විස්තර කරයි: හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කිසිදු දවසක හෝ දොස් පවරන කෙනෙකු නොවූ අතර අසහ්‍ය ලෙස කටා කරන තවද ශාප කරන පුද්ගලයෙකු ද නොවීය. ඔහු විසින් කිසියම් අයෙකුට තරවටු කිරීමේදී ඔහු සමඟ වූ වැරද්ද කුමක් දැයි අසා දෝෂාරෝපනය කරනු ඇත.

05 ආචාර විදි:

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හොඳ පුරුදු විදහා පෙන්වූ අතර, කුඩා දරුවන් ඇතුළුව සියල්ලන් කෙරෙහි කාරුණික විය. මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වරක් රැස්වීමක සිටියදී එතුමා වෙත පානය කිරීමට යමක් ගෙන එන ලදී. එතුමාණන් එය පානය කළහ. එවිට එතුමාගේ දකුණු දෙසින් කුඩා පිරිමි ළමයෙක් සිටි අතර වම් දෙසින් මහලු වැඩිහිටියන් විය. එම වැඩිහිටියන්ගේ ගෞරවය සලකා බලා දරුවාගේ හැඟීම්වලටද හානියක් නොවෙන අයුරින් හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මා එම වැඩිහිටියන්ට පානය කරන්නට මෙය දෙන්නදැයි එම කුඩා දරුවාගෙන් විමසා සිටියහ. එවිට එම දරුවා අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබෙන් ලැබුණු මෙකී කොටස අන් කිසිවෙකු සඳහා මා ලබා දීමට සූදානම් නැතැයි පැවසීය. එම කුඩා දරුවාගේ ඉල්ලීමට අනුව හබ්(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ එම පානය ඔහුටම ලබා දුන්හ. (මූලාශ්‍රය:ඩුහාරි හා මුස්ලිම්)

06 සමගිය ඇති කිරීම සඳහා වූ ඇල්ම:

සමගිය ඇති කිරීමේ යම් තත්වයක් ඇති වූ විට හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ඒ කෙරෙහි ඉක්මන් වනු ඇත. එකල්හි කුඩා

ප්‍රදේශයේ විසූ ජනයින් යම් කාරණයක් සම්බන්ධයෙන් එකිනෙකා සමග මතභේද වී ආරවුලක නිරත වන බව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට ආරංචි විය. එය දැනගත් විගස අප සැම තත්ත්වය සමටයකට පත් කර ඔවුනතර සාමය ඇති කරමු යැයි පවසා එතුමාණන් ඒ වෙත දිව ගියේය. (මූලාශ්‍රය:බුහාරි)

07 යහපත අවධාරණය කර අයහපත වළකාලීම:

ඉස්ලාම්හි යම් මූලධර්මයකට විරුද්ධ වූ ක්‍රියාකලාපයක් දුටු විගස නිසි අයුරින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එය හෙළා දකිනු ඇත. ඒ හා සම්බන්ධ සිද්ධියක් අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අබ්බාස් (රලී) තුමාණන් මෙසේ විස්තර කරයි:

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වරක් රන් ආභරණ පැළඳ සිටි මිනිසෙකු දුටුවේය. ඔහු වෙත ගොස් එම රන් ආභරණය ඔහුගෙන් ඉවත් කර විසි කළේය. ඔබලාගෙන් අයෙකු නිරයේ දැවෙන අඟුරු ගෙන විත්, සිය දෑතහි පළඳින්නට කැමතිදැ? යි අසා තදින් අවවාද කළේය. එකී ස්ථානයෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් බැහැරව ගිය පසු එහි සිටි උදවිය එම ආභරණය ඇතිඳ ගෙන එයින් යම් ලාභයක් සොයා ගනු යනුවෙන් එම ආභරණය නිමි පුද්ගලයාට උපදෙස් දුන්හ. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසි කළ යමක් කිසිදු මම නොගනිමි යනුවෙන් ඔහු පවසා සිටියේය. (මූලාශ්‍රය:මුස්ලිම්)

08 පවිත්‍රත්වය:

ඒ පිළිබඳ දන්වන සිදුවීමක් මෙලෙසින් මුහාජිර් ඉබ්නු කුන්ෆුද් (රලීසල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී:

වරක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මුත්‍රා කරමින් සිටියදී පුද්ගලයෙකු පැමිණ සලාම් පවසා සිටියේය. අර්ධ දෝවනය කර පිරිසිදු වන තෙක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඒ සඳහා ඔහුට පිළිතුරු ලබා නොදුන්හ. පසුව ඒ පිළිබඳ කණගාටුව ප්‍රකාශ කර මා අපිරිසිදුව සිටියදී අල්ලාහ්ගේ නාමය මෙහෙති කිරීමට කැමති නැතැයි උපදෙස් දුන්හ. (සනීත් අන් නසාර් / ඉබ්නු හුසයිමා)

09 දිව ආරක්ෂා කර ගැනීම:

අබ්දුල්ලාහ් බිත් අවිෆ් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කර ඇත: නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අධික ලෙස අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කරන්නෙකු ලෙසත්, අධික ලෙස අනවශ්‍ය කතාවල නිරත නොවන කෙනෙකු ලෙසත්, දේශනාවන් කරන විට එය කෙටියෙන් අවසන් කරන කෙනෙකු ලෙසත් සිටියහ. තවද එතුමාණන් දිළිඳු හා අසරණ අය වෙත ගොස් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් සම්පූර්ණ කර දෙන පුද්ගලයකි. (මූලාශ්‍රය:අන්නසාට්)

10 වන්දනාව:

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ වන්දනාව කෙබඳුද යන්න ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්නා) තුමිය වරක් මෙසේ විස්තර කළාය: රාත්‍රියේ සිටගත් අයුරින් අල්ලාහ්ට වන්දනාමාන කිරීම හේතුවෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ පාද ඉදිමී තිබෙනු දක්නට ලැබුණි. මේ පිළිබඳ සෝදිසියෙන් සිටි එතුමිය අහෝ නබි තුමණි! අල්ලාහ් ඔබගේ පෙර හා පසු අකුසල් සියල්ල සඳහා සමාව දී තිබියදීත් මේ අයුරින් වන්දනාමාන කළ යුත්තේ මන්දැයි විමසා සිටියාය. එවිට අල්ලාහ්ට කෘතචේදි සේවකයකු මෙන් කටයුතු කිරීමට මා කැමැත්තෙමි යනුවෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වදාලහ. (මූලාශ්‍රය:බුහාර් හා මුස්ලිම්)

11 මෘදුභාවය හා සෙනෙහස:

තවුසි ගෝත්‍රයට අයත් අස්සුබයිල් ඉබ්නු අම්ර් හා ඔහුගේ මිත්‍රවරුන් කිහිප දෙනෙක් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණ අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! නියත වශයෙන්ම තවුසි ගෝත්‍රිකයන් ඔබ තුමාණන්ගේ ඇරයුම ප්‍රතික්ෂේප කොට අනිසි අයුරින් කටයුතු කරමින් සිටින හේතුවෙන් ඔවුනට ශාප කරන මෙන් ඉල්ලා සිටියෝය. ඒ වටා සිටි උදවින් තවුසි ගෝත්‍රිකයන්ට ශාප කළ නමුත් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අහෝ දෙවිදනි! එම ගෝත්‍රයට යහමඟ පෙන්වා මෙම දහම වෙත ඔවුන්ව රැගෙන එනු මෙන් ප්‍රාර්ථනා කර සිටි බව අබු හුරයිරා (රළු) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළේය. (මූලාශ්‍රය:බුහාර් හා මුස්ලිම්)

12 අලංකාරමත් බාහිර පෙනුම:

බරා ඉබ්නු ආසිබ් (රළු) තුමාණන් මෙසේ දන්වයි. “එතුමාණන් මධ්‍යම ප්‍රමාණව උසට සිටි අතර (පිට සහ පපුව පළල් වූ හේතුවෙන්) උර්නිස දෙක අතර වැඩි ඉඩ සහිත කෙනෙකි. එතුමාගේ හිසකෙස් කන් පෙත්ත දක්වා දිගට තිබුණි. දිනක් එතුමාණන් රතු පැහැති ඇඳුමෙන් දුටුවේමි. එයට වඩා ලස්සන ඇඳුමක් මා කිසි විටෙක දැක නැත. (මුලාශ්‍රය:බුහාරි)

13 ලෞකික සැප සම්පත් සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යස්ථභාවය:

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උෆ්ද් (රළු) තුමාණන් ඒ පිළිබඳ මෙසේ විස්තර කරයි:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් රටඉඳි අතුවලින් වියන ලද පැදුරක නිදාගෙන නැගිට සිටියේය. එටිට එම අතුවල රේබා සළකුණු එතුමාණන්ගේ පිට මත තිබෙන දුටු අප “අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි! ඔබට පුළුන් වලින් සාදන ලද පැදුරක් සකස් කර දෙන්නදැයි” විමසා සිටියේමු. එටිට මා හා මෙම ලෞකික ජීවිතයන් අතර සම්බන්ධය කුමක් විඳ? මෙලොවෙහි මාගේ ස්ථාවරය මඟියෙකු මෙන්ය. එම මඟියා තම විඩාව නිවැරදිව ගසක් පාමුල ස්වල්ප වේලාවක් නතර වී ඉන් අනතුරුව එම ගස අනතර යනු ඇතැයි පැවසූහ. (මුලාශ්‍රය:තිර්මිදි)

අම්ර් ඉබ්නු හාරිස් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මියැදෙන අවස්ථාවේදී මිලමුදල්, රන් හා රිඳි ආභරණ, වහල්ලන් වැනි සැපසම්පත් අත්හැර ගියේ නැත. මියැදෙන අවස්ථාවේදී එතුමාණන් සතුව තිබුණේ සුදු කොටළුවක හා යුධ ආයුධ ස්වල්පයක් පමණි. එතුමාණන් සතුව හයිබර් ප්‍රදේශයේ යම් ඉඩමක් තිබුණි. එයද බයිතුල් මාල් නම් රාජ්‍ය පොදු දේපල සඳහා ප්‍රධානය කර තිබුණි. (මුලාශ්‍රය:බුහාරි)

14 අන් අය කෙරෙහි දැක්වූ ප්‍රමුඛත්වය:

සහල් ඉබ්නු සඅද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් නබි තුමාණන්ගේ මෙම ගුණාංගය පිළිබඳ එක් සිදුවීමක් මෙසේ වාර්තා කරයි:

කාන්තාවක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත විශන ලද කඩායක් ගෙන විත් නබි තුමනි! ඔබ පැළඳීම සඳහා මෙය මා මාගේ දැනින්ම විශන ලද කඩායකි යනුවෙන් පවසා එය එතුමාණන් වෙත පිරිනැමුවාය. පසුව නබි(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉතා උනන්දුවෙන් එය ලබා ගෙන පසුව එය පැළඳ ගෙන අප වෙත පැමිණියේය. එවිට එහි සිටි පුද්ගලයෙකු අහෝ නබි තුමනි! එය මට ලබා දිය හැකිදැයි විමසා සිටියේය. එසේය මා එය ඔබට ලබා දෙමි යනුවෙන් පවසා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමා ඇඳ සිටි කඩාය ගලවා විමසා සිටි පුද්ගලයා වෙත පිරිනැමුවේය. රැස්ව සිටි ජනයින් ඔහුට දොස් පවරමින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත කවරෙකු හෝ යමක් විමසුවේ නම් එසැනින් එය ලබා දෙන බව නුඹ නොදන්නෙහිදැ? යි ඇසුවේය. නියත වශයෙන්ම එය මා ලබා ගත්තේ මා මිය යන විට මාගේ ශරීරය එම කඩාය මඟින් ආවරණය කිරීම සඳහා මිස වෙන හේතුවක් මත නොවේ යැයි එය ලබා ගත් පුද්ගලයා පිළිතුරු දුන්නේය. එම පුද්ගලයා මිය ගිය පසු එම කඩාය මඟින්ම ආවරණය කළ බව මෙම නබි වදන සඳහන් කළ සහල් (රළු) තුමාණන් වාර්තා කරයි. (මුලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

15 ශක්තිමත් දේව විශ්වාසය හා දෙවියන් මත යැපීම:

ඒ පිළිබඳ අඩු බක්ර් (රළු) තුමාණන් මෙසේ විස්තර කරයි:

මා හා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සවුර් ගුහාවෙහි සැඟවී සිටි අවස්ථාවෙහි, අප සොයා පැමිණි සතුරන්ගේ පාද අපට ඉතා සමීප වන බව දුටුවෙමි. එවිට මා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! සතුරන් අතුරින් කෙනෙකු පහත් වී සොයන්නේ නම් අපව දකිනු ඇතැයි පැවසුවෙමි. අහෝ අඩු බක්ර්! අප දෙදෙනාත් සමඟ තුන්වැන්නා වශයෙන් අල්ලාහ් සිටීම පිළිබඳ නුඹ කුමක් සිතන්නෙහිද යනුවෙන් ශක්තිමත් දේව විශ්වාසයෙන් යුතුව එතුමාණන් විමසා සිටියේය. (මුලාශ්‍රය: ඩුහාර් හා මුස්ලිම්)

16 කරුණාව හා දයානුකම්පාව:

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජනතාව කෙරෙහි කාරුණික වූ අතර, විශේෂයෙන් ප්‍රදුරුවන් කෙරෙහි එතුමා දැක්වූ

කරුණාව හා ආදරය සම්බන්ධයෙන් සඳහන් වන පහත සඳහන් වාර්තාවෙහි මෙම ගුණාංගය ඉතා පැහැදිලි වේ.

අඩු කතාදා (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කර ඇත:

උමාමා යන නමින් හඳුන්වනු ලැබූ අඩු ආස් නැමැත්තාගේ කුඩා දියණියව උරහිස මත උසුලමින් අල්ලාගත් දුකයාණන් සලාතය මෙහෙයවීම පිණිස අප වෙත පැමිණියේය. පසුව සලාතය අතරතුර එතුමා නැමෙන විට ඇයව පහළින් තබා නැවත වරක් නැගිට සිටින විට එතුමා ඇයව නැවත උසුලනු ඇත. (මුලාශ්‍ර: ඩුහාර් හා මුස්ලිම්)

17 සැහැල්ලුභාවය:

සලාතය දීර්ඝ ලෙස මෙහෙවිය යුතුයි යන චේතනාවෙන් මා සලාතය ආරම්භ කරමි. එවිට සලාතය සඳහා පැමිණ සිටි මව්වරුන්ගේ කුඩා දෑදරුවන් හඬන ශබ්දය ඇසුනු විගස මා සලාතය කෙටියෙන් නිම කරමි. මන්දයත් දෑදරුවන් හඬන ශබ්දය ඇසූ විට මව්වරුන්ගේ හඳවත් කෙතරම් කලබලයට පත්වේද යන්න පිලිබඳ මා හොඳහැටි දැන සිටිමි යනුවෙන් හබ්(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වරක් පවසා සිටි බව අනස් (රළු) තුමාණන් වාර්තා කරයි. (මුලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

18 ධර්මිෂ්ඨකම:

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වරක් වදාල බව අඩු හුරෙයිරා (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී මා නිවසට පැමිණි විට නිදියහන මත රට ඉඳි වැනි පළතුරු දකිනු ඇත. මා එය අනුභව කිරීමට තත් කළ නමුත් එය සකාත් හෙවත් අනිවාර්ය දැගී බද්ධ මාර්ගයන් පැමිණි බව මා බියට පත්වී එය අත්හැර දමන්නෙමි.¹(මුලාශ්‍ර:ඩුහාර් හා මුස්ලිම්)

19 අල්ලාගත් මාර්ගයෙන් වියදම් කිරීම:

ඒ පිලිබඳ අනස් (රළු) තුමාණන් මෙසේ විස්තර කරයි:

1 මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට හෝ එතුමාණන්ගේ පවුලේ උදවියට සකාත් පරිහරණය කිරීම අල්ලාගත් විසින් තහනම් කර ඇත.

ජනයා ඉස්ලාම් දහම වැළඳ ගැනීම පිණිස එතුමාණන් සතු සියල්ල විසඳුම් කරන්නෙකු වූහ. වරක් හුනයින් සටනට පසු මිනිසෙකු නබි(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණි අතර ඔහු සඳහා කඳු දෙකක් අතරමැදියක සිටිය හැකි ප්‍රමාණයක බැටළුවන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රධානය කළේය. ඔහු තම සමූහය වෙත පැමිණ අහෝ මාගේ සමූහය! ඉස්ලාම් දහම වැළඳ ගනු. නියත වශයෙන්ම මුහම්මද් නම් මෙම වක්තෘවරයා දර්දුතාවයට බිය නොවන තරම් ධානය පරිත්‍යාග කරනු ඇත යනුවෙන් ප්‍රකාශ කර සිටියේය. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

පොදුවේ නබිදුන් ඉතා ත්‍යාගශීලී පුද්ගලයකු වූහ. රමළාන් මසෙහි දේවදූත පිඞ්ලේ (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාණන් බැහැ දකින කාලවකවානුව තුළ පුරුද්දට වඩා ඉමහත් ත්‍යාගශීලියෙකු වූහ. නබිදුන් ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය සමාලෝචනය කිරීම පිණිස රමළාන් මසෙහි දේවදූත පිඞ්ලේ (අලෙ) තුමාණන් බැහැ දකිනු ඇති අතර එම මසෙහි හමන සුළඟට වඩා වේගයෙන් ත්‍යාගශීලී වීමට යුහුසුලු වූහ. (මුලාශ්‍රය:බුහාරි)

අබු දර් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

මා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ මදීනාවේ කඳු සහිත ප්‍රදේශයක ගමන් කරමින් සිටින අවස්ථාවේදී උහද් නැමැති කඳු ගැටය අපට හමුවුණි. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උහද් නැමැති මෙම කඳු ගැටයේ ප්‍රමාණයට සමාන රන් ප්‍රමාණයක් මා සතු වේ නම්, රාත්‍රියක් හෝ රාත්‍රි තුනක් ඇතුළත දෙවියන් උදෙසා මා එය විසඳුම් කර දමමි. ණය බරින් පෙළෙන අය කෙරෙහි උපකාර කිරීම සඳහා මා රන් කැබැල්ලක් පමණක් තබා ගන්නෙමි යනුවෙන් පැවසීය. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි)

ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාන් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් ඔහු සතු යම් දෙයක් කවරෙකු හෝ ඉල්ලා සිටින්නේ නම් එය පරිත්‍යාග කරනු ඇත. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි)

20 සහයෝගිතාව:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් නිවසෙහි සිටියදී එතුමා කුමක් කරමින් සිටින්නේ දැයි වරක් ආඉෂා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් විමසන ලදී. එතුමාණන් නිවසෙහි වැඩකටයුතු සඳහා තම භාර්යාවන්ට සහයෝගය දැක්වයි. එනමුත් සලාතයේ වේලාව පැමිණි කල්හි ඒ වෙත යනු ඇත යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළාය. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

තවද බරා ඉබ්නු ආසිබ් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි: හන්දක් නැමති සටනේදී (මදීනාව වටා ආරක්ෂක උපක්‍රමයක් ලෙස මුස්ලිම්වරුන් කපා තිබූ) අගල කපමින් සිටියදී මා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ව දුටුවෙමි. ඒටිට එතුමාණන් සිය උදර ප්‍රදේශයේ තිබෙන කෙස් පසින් ආවරණය වන තරම් වෙහෙස වී පස් උසුලමින් සිටියේය. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

21 සත්‍යතාවය:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තුළ වඩාත් කෝපය ඇති කරවන සුළු ගතිලක්ෂණයක් ඇත්නම් එය අසත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමයි. යමකිසි මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත අසත්‍ය ප්‍රකාශ කරන්නේ නම් ඔහු ඒ පිළිබඳ පසුතැවිලි වන තෙක් ඔහු පිළිබඳ මතකය නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තුළ තිබෙනු ඇත යනුවෙන් ආඉෂා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමිය දන්වයි. (මූලාශ්‍රය: අත්නිර්මිදි)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සතුරන් පවා එතුමාණන් සත්‍යවාදී බව තහවුරු කරයි. එතුමාණන් සමඟ ඉතා කුරිරු ලෙස සතුරුකම් පෑ එම අඩු ජහල් පවා දිනක් නබිදුන් දෙස බලා මෙසේ පවසා සිටියේය. අහෝ මුහම්මද්! ඔබ මූසාබස් දොඩවන්නෙකු බව මා නොපවසමි. එසේ තිබියදීත් ඔබ දේව වැකි යනුවෙන් යමක් පවසා සිටින්නේ කුමක්ද එය හා ඒ වෙත ඔබ කරන ඇරයුම මා ප්‍රතික්ෂේප කරන බව ඔහු පවසා සිටියේය.

ඔහුගේ මෙම ස්ථාවරය අපහාසයට ලක් කරමින් ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ සඳහන් කරයි:

(හබ් මුහම්මද්! නුඹ බොරුකාරයකු යැයි) පවසන්නන් (ගේ වදන්) නියත වශයෙන්ම නුඹට දුක් දෙන්නක් බව අපි දනිමු. ඇත්තෙන්ම ඔවුන් නුඹව බොරු කාරයකු කරන්නේ නැත. එනමුත් අපරාධ කරන්නෝ අල්ලාහ්ගේ ආයාත් (අණපනත් - සංඥාවන්) බොරු යැයි කියමින් ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෝ වෙති. (ශුද්ධ වූ අල්කූර්ආන් 06:33)

22 අල්ලාහ් විසින් ඇති කරන ලද සීමාවන් ඉමහත් කොට සැලකීම:

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්නා) තුමිය මෙසේ වාර්තා කර ඇත:

අකුසල් නොවන විෂයන් දෙකක් අතර තෝරාගැනීමේ නිදහස හබ්(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත වී නම් එයින් ඉතා සැහැල්ලු විෂය එතුමාණන් තෝරා ගනු ඇත. ඒවා අකුසල් වී නම් එයින් එතුමාණන් ඉතා දුරස්ඵ කටයුතු කරයි. දෙවියන් වූ අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි! කවරෙකු හෝ අල්ලාහ්ගේ විෂයෙහි අයුතු ලෙස කටයුතු කළේ නම් මිස හුදෙක් තමා හට සිදු වූ වරදක් වෙනුවෙන් කිසිදා අන් අයෙකුට ප්‍රතිහිංසා කර නැත. (මුලාශ්‍ර: ඩුහාර් හා මුස්ලිම්)

23 සෙනෙහෙබර් හැඟීමේ ප්‍රකාශනය:

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් මෙන් සිනාහමුසු මිනිසෙකු මා කිසිදා දැක නැත යනුවෙන් අබ්දුල්ලාහ් බින් හාරිස් (රළියල්ලාහු අන්නා) තුමා ප්‍රකාශ කරයි. (මුලාශ්‍රය: අන්තිර්මිදි)

24 අවංකභාවය හා විශ්වාසවන්තභාවය:

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අවංකභාවය ඉතා ප්‍රකටය. එය කෙතරම්දයත් එතුමාණන් හට හා එතුමාණන් ධර්ම දූතයෙකු බව පිළිගත් එතුමාණන්ගේ සහායකයින් හට නොයෙකුත් අන්දමින් කරදර බාධාවන් මක්කාවෙහි ජීවත් වූ ජනයා විසින් සිදු කළද ඔවුන් යම් ගමනක නිරත වන්නේ නම් සිය වටිනා බඩුහාණ්ඩ යනාදිය සුරක්ෂා කිරීම වස් එතුමාණන් වෙත භාර දී යනු ඇත.

එතුමාණන්ගේ අවංකභාවයට තවත් උදාහරණයක් නම්: කුරයිෂ් ගෝත්‍රය නියෝජනය කරමින් සාම ගිවිසුමක් සඳහා පැමිණ සිටි සුහයිල්

බින් අමර් නැමැත්තා සමඟ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ගිවිසුමකට එළඹීය. එනම්: දෙපිරිස අතර සාමය ස්ථාපිත කිරීම වස් මක්කාවෙහි ඉතිරිව සිටින මුස්ලිම්වරුන් අතුරින් කෙනෙකු හෝ මුස්ලිම්වරුන් සමඟ පිටවී නොයෑම, මුස්ලිම්වරයෙකු මෙයින් පිටි වී ගොස් නැවත මක්කාව වෙත පැමිණීමට කැමති නම් ඔහු ව නොවැළකවීම, මුස්ලිම් හෝ මුස්ලිම් නොවන කවරෙකු හෝ මඳිනාව වෙත පැමිණියේ නම් ඔහු මක්කාව වෙත නැවත හරවා යැවීම, නමුත් මුස්ලිම්වරුන් අතුරින් කවරෙකු හෝ මක්කාවට පැමිණියේ නම් ඔහු කිසිදු නැවත මඳිනාවට හරවා යවනු නොලැබීම යනාදී අසාධාරණ කොන්දේසින් මත ගිවිසුමකට එළඹීය. මෙම කොන්දේසි හේතුවෙන් මුස්ලිම්වරුන් තුළ දැඩි කෝපයක් ඇති වුණි. එසේ තිබියදීත් මෙය නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අනුමත කළේය.

ගිවිසුම අනුමත කරන අතරවාරයේදීම කුරයිෂි නියෝජිත සහල් නැමැත්තාගේ පුත්‍රයා වන අබු ජන්දල් (රළි) තුමාණන් සතුරන් විසින් ඔහුට දමා තිබූ දම්වැල් සමඟ මුස්ලිම්වරුන් අතරට පැමිණ එක් විය. එනමුත් අනුමත වූ ගිවිසුමට අනුව අබු ජන්දල් (රළි) තුමාණන් නැවත වරක් කුරයිෂි නියෝජිත සහල් වෙත භාර දෙන ලදී. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අබු ජන්දල්! ඉවසිලීමත් වන්න, නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් ඔබට හා ඔබ වැනි පීඩා විඳින්නන් සඳහා ගැලවුම් මාර්ගයක් ලබා දෙනු ඇත. අප ඔවුන් සමඟ ගිවිසුමක් අත්සන් කර ඇත්තෙමු. අපි නිසැකවම දෝහි ලෙස ක්‍රියා නොකරමු යනුවෙන් ඔහු වෙත කියා සිටියේය. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

ඉන්පසු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මඳිනාවට නැවත පැමිණියේය. දිනක් ඉස්ලාම් දහම වැළඳ ගනිමින් අබු බසිර් (රළි) තුමාණන් මඳිනාවට පලා ආවේය. ඔහු ව සොයා මක්කාවෙන් දෙදෙනෙකු ආ කල ඔහුද ගිවිසුමට අනුව ඔවුන් සමඟ නැවත යවනු ලැබීය.

25 විරන්වය සහ ටෙබ්‍රියය:

අලි (රළි) තුමාණන් මෙසේ පවසයි:
 බද්‍ර් සටන හට ගත් දින, නබිදුන් ඉමහත් විරන්වයෙන් යුතුව සතුරන්ට

වඩාත් සම්පව සිටින. ඵදින එතුමාණන් විසින් අප සැමට ආරක්ෂාව සපයන ලදී.

යුධ වාතාවර්ණයක් නොමැති අවස්ථාවේදී එතුමාණන්ගේ විරන්වය කෙසේ වීද යන්න පිලිබඳ අනස් (රළු) තුමාණන් පහත අයුරින් විස්තර කරයි:

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉතා අලංකාරමත් හා ධෛර්ය සම්පන්න වර්තයකි. දිනක් රාත්‍රී කාලයේදී මදිනාවාසින් එක්තරා ශබ්දයක් හේතුවෙන් බියට පත් වී සිය නිවසවලින් පිටතට පැමිණ එම ශබ්දය නිකුත් වූ ස්ථානය වෙත ගමන් කරමින් සිටියේය. එවිට නබ්දුන් තම අසිපත ගෙලෙහි එල්ලා අඩු තල්හා (රළු) තුමාණන්ට අයත් එක් අශ්වයෙකුගේ පිටෙහි අසුන් ගෙන ඔවුන් ඉදිරියට පැමිණ බිය නොවන්න! බිය නොවන්න! එම ශබ්දය කිසිවක් නොව මෙම අශ්වයාගේ ශබ්දය වේ යනුවෙන් පවසා කිසිදු කරදරයක් සිදු නොවුණු බව තහවුරු කළේය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඝන කළුවරින් යුතු රාත්‍රීයක පවා කාර්ණය කුමක්ද යන්න පිලිබඳ සෙවීම සඳහා තමන් සමඟ කවරෙකු හෝ පැමිණිය යුතු බව බලාපොරොත්තු නොවී තනිවම ඒ ශබ්දය නිකුත් වූ ස්ථානය වෙත හඹා ගිය ධෛර්යය මෙයින් මනා පැහැදිලි වේ.

මේ අයුරින්ම, උහද් සටනේදී හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම මිතුරන් සමඟ සාකච්ඡාවක නිරත විය. එහිදී සටනක් සිදු කළ යුතු බව එම මිතුරන් අදහස් ප්‍රකාශ කර සිටියේය. එනමුත් හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අදහස එයට පටහැනි වූ යමක් වුවද එම අදහසට එතුමාණන් එකඟ වුණි. පසුව එතුමාණන්ගේ මිතුරන් විසින් ලබා දුන් අදහස එතුමාණන්ගේ අදහසට පටහැනි යමක් බව ඔවුන් දැනගත් කල්හි ඒ පිලිබඳ දුකට පත් වී අන්සාරිවරුන් වන මදිනාවාසින් අප සැම හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ තීරණය ප්‍රතික්ෂේප කළාදෝ! යනුවෙන් පවසමින් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! එසේ නම් ඔබේ ස්ථාවරය කුමක්දැයි විමසුවෝය. එවිට නබ්දුන්: හිසත වශයෙන්ම කවරහෝ නබ්වරයකු සටනක් සඳහා යුද සේනාවක් සූදානම් කළේ නම් එම සටන අවසන්

වන තුරු එය විසුරුවා හැරීමට අවසර නැත යනුවෙන් පවසා සිටියේය.
(මූලාශ්‍රය: අන්මද්)

26 නිර්ලෝභිකම හා උදාරත්වය:

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

රමළාන් මසෙහි දේව දූත පිබිරිල් (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමා බැහැර දකින කාලවකවානුව තුළ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් (වියදම් කිරීම විෂයෙහි) ඉමහත් ත්‍යාගශීලී විය. නබිදුන් ශුද්ධ වූ අල්කර්භානය සමාලෝචනය කිරීම පිණිස රමළාන් මසෙහි දේවදූත පිබිරිල් (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාණන් බැහැර දකිනු ඇති අතර එම මසෙහි හමන සුළඟට වඩා වේගයෙන් ත්‍යාගශීලී වීමට යහුසුලු වූහ. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

අබු දුර් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

මා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ මදීනාවේ කඳු සහිත ප්‍රදේශයක ගමන් කරමින් සිටින අවස්ථාවේදී උහද් නැමැති කඳු ගැටය අපට හමුවුණි. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උහද් නැමැති මෙම කඳු ගැටයේ ප්‍රමාණයට සමාන රන් ප්‍රමාණයක් මා සතු වේ නම්, රාත්‍රියක හෝ රාත්‍රි තුනක් ඇතුළත දෙවියන් උදෙසා මා එය වියදම් කර දමමි. ණය බරින් පෙළෙන අය කෙරෙහි උපකාර කිරීම සඳහා මා රන් කැබැල්ලක් පමණක් තබා ගනිමි යනුවෙන් පැවසීය. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාන් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් ඔහු සතු යම් දෙයක් කවරෙකු හෝ ඉල්ලා සිටින්නේ නම්, එය පිරිනමනු ඇත. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

27 ලැජ්ජාව:

මෙය එතුමාණන්ගේ තවත් එක් උතුම් ගුණාංගයකි. අබු සර්ද් අල් හුද්රි (රළු) ඒ බව මෙසේ දන්වයි:

නිරයට පිටු පසින් සිටින කන්‍යාවියකට වඩා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි

වසල්ලම්) තුමාණන් අධික ලැජ්ජාවෙන් පසුවන කෙනෙකි. එනම් එතුමාණන් යමක් පිළිකුල් කළේ නම් එතුමාණන්ගේ මුහුණත් අපට එය දැක ගත හැකි වනු ඇත. (මූලාශ්‍රය: සහීන් බුහාරි)

28 නිහතමානිකම:

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් මිනිසුන් අතුරින් ඉතා නිහතමානිය. කෙතරම්දයත් නබි තුමාණන් අනුගාමිකයින් සමඟ වාඩි වී සිටියදී නාදනන කෙනෙකු සභාවට පිවිසේ නම්, ඔහුගේ සභායකයින්ගෙන් ඔහුව වෙන් කොට හඳුනාගත නොහැකිය. ඒ පිළිබඳ තවදුරටත් අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් මෙසේ පැහැදිලි කරයි :

දිනක් අප සැම නබි තුමාණන් සමඟ මස්පිදය තුළ වාඩි වී සිටියෙමු. එවිට කෙනෙකු ඔටුවෙකු මත ගමන් කරමින් පැමිණ එයින් බැස එය ගැට ගසා එහි සිටි පුද්ගලයන්ගෙන් ඔබලාගෙන් මුහම්මද් යනු කවුරුන්ද යනුවෙන් විමසා සිටියේය. නබි තුමාණන් එවිට තම සභායකයින් අතර අසුන් ගෙන සිටියේය. මෙතැනින් අසුන් ගෙන සිටින මෙම සුදු පැහැති පුද්ගලයා වේ යනුවෙන් අප ඔහුට දන්වා සිටියෙමු. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

එමෙන්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එතුමාගේ නිහතමානිකම හේතුවෙන් දිළිඳු, අසරණ, අය වෙත ගොස් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා සඳහා උපකාර කිරීමට පසුබට නොවූහ. මේ පිළිබඳ අනස් (රළි) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි: මදිනාව සිට අසරණ ස්ත්‍රියක් නබි(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ ගරු සභාව වෙත පැමිණ, ඔබ මා හට යම් උදව්වක් කළ යුතු යැයි පවසා සිටියාය. එසේය, ඔබගේ අවශ්‍යතාවය තිබෙන්නේ මදිනාවෙහි කුමන ප්‍රදේශයෙහිද යනුවෙන් මා හට දන්වනු. මා ඒ වෙත ඔබ සමඟ පැමිණ එම අවශ්‍යතාවය සපුරා දෙන්නම් යනුවෙන් පවසා එම අසරණ කාන්තාවගේ අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ වන තෙක් නබි තුමාණන් ඇයත් සමඟම රැඳී සිටියේය. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

29 කරුණාව හා දයාව:

අබු මස්උෆද් අල් අන්සාරි (රළි) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි: නබි තුමාණන් වෙත කෙනෙකු පැමිණ ආප්ට (අළුයම) සලාතය අධික ලෙස

දීර්ඝ කරමින් සලාතය මෙහෙයවන පුද්ගලයෙකු හේතුවෙන් මා එම සලාතය සඳහා ප්‍රමාද වී යනු ඇතැයි ප්‍රකාශ කළේය. නබි තුමාණන් ඒදින කෝපයට පත් ව දේශනාවේ නියලනාක් මෙන් කිසිදිනක මා දැක නැතැයි අඩු මස්උද් (රළු) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළේය. ඉන්පසුව, අහෝ ජනයිනි! නියතවශයෙන්ම මිනිසුන් අපහසුතාවයට පත්වන අන්දමින් කටයුතු කරන ඇතැමුන් ඔබලා අතර සිටිති. ඒ අනුව කවරෙකු හෝ ජනයිනි සඳහා සලාතය මෙහෙය වන්නේ නම් එය කෙටියෙන් නිම කරනු. මන්දයත් සලාතය ඉටු කරන්නන් අතුරින් අවශ්‍යතා ඇත්තන්, අසරණයින්, රෝගීන් යනාදී උදව්‍ය සිටිනු ඇත යනුවෙන් නබි(සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් අවවාද කළේය. (මූලාශ්‍ර: ඩුහාර් හා මුස්ලිම්)

තවද උසාමා ඉබ්නු සෙයිද් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කර ඇත: වරක් මරණාසන්නයේ සිටින සිය මුණුබුරන් බැලීමට එනු මෙන් එතුමාණන්ගේ දියණිය පණිවිඩයක් යැව්වාය. එවිට එතුමාණන් තම දියණියට සලාමය දන්වනු මෙන් හා යමක් පිරිනැමීම හා යමක් උදුරා ගැනීම අල්ලාහ් සතු අයිතියකි. නියත වශයෙන්ම සෑම විෂයක් සඳහාම යම් කාලනියමයක් තිබෙනු ඇත. එබැවින් ඉවසිල්ලෙන් යුතුව කටයුතු කරනු යනුවෙන් පවසන මෙන් එම පණිවිඩකරුවා වෙත දන්වා නැවත වරක් එව්වේය.

එවිට එතුමාණන්ගේ දියණිය අල්ලාහ් මත දිවුරා අනිවාර්ය ලෙස එතුමාණන් පැමිණ යුතු බව දන්වා පණිවිඩකරුවාව නැවත යවා තැබුවාය. ඉන් අනතුරුව, නබි තුමාණන් හා ඔහු සමඟ සඳු බිත් උබාදා, මුආද් බිත් ජබල්, උබෙයි බිත් කඅබ්, සෙයිද් බිත් සාබිත් යන අයදු නැගිට දියණිය වෙත පැමිණියෝය. නිවසට ඇතුල් වූ නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත තම දියණිය මරණාසන්නයේ සිටින තම දරුවාව පෙන්වූ විට නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් කඳුළු සලන්නට විය. එය දුටු සඳු (රළු) තුමාණන් අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! මෙලෙසින් කඳුළු සලන්නේ මන්ද යනුවෙන් විමසීය. එයට නබි තුමාණන් මෙය අල්ලාහ් විසින් තම ගැත්තන්ගේ සිත් තුළ ඇති කළ කරුණාව වේ. නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් තම ගැත්තන් අතුරින් කරුණාව ඇත්තන් සඳහාම කරුණාව දක්වනු ඇත යනුවෙන් උපදෙස් කළේය. (මූලාශ්‍ර: ඩුහාර් හා මුස්ලිම්)

30 ඉවසීම හා සමාව ලබා දීම:

අහස් බිත් මාලික් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කර ඇත:

දිනක් නබි තුමාණන් සමඟ මා ගමන් කරමින් සිටියෙමි. එවිට එතුමාණන් නජ්‍රාන් නම් යේමනයේ එක් ප්‍රදේශයක මසා නිම කරන ලද ඝන කඩායක් ශරීරයේ පැළඳ සිටියේය. එවිට ගම්බද අරාබිවරයෙකු නබි තුමාණන්ව දැක එතුමාණන් පැළඳ සිටි එම ඝනකමින් යුතු කඩායෙන් ඇද දමා අල්ලාන් ඔබට ලබා දුන් ධනයෙන් ස්වල්පයක් මා හට ලබා දෙනු මෙන් ඔබේ අනුගාමිකයින් හට අණ කරනු යනුවෙන් ඉල්ලා සිටියේය. ඒ අයුරින් නබි තුමාණන්ව ඔහු ඇඳ දැමූ හේතුවෙන් එතුමාගේ ශරීරය තුවාල විය ග ඒ අවස්ථාවේදී ද නබි තුමාණන් ඔහු දෙස බලා සිනාසී පසුව ඔහුට අවශ්‍ය දෑ ලබා දෙනු මෙන් අණ කළේය. (මූලාශ්‍ර: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

එතුමාගේ ඉවසීම පිළිබඳ නවත් නිදසුනක් නම්: සයිද් බින් සෑනා නැමැති යුදෙව් ආගමික නායකයෙකු සමඟ සිදු වූ සිදුවීමයි. එය පහත අයුරිනි:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉස්ලාමය වැළඳ ගත් ඇතැමුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් සපුරා දීම සඳහා එම යුදෙව් ආගමික නායකයාගෙන් ණයක් වශයෙන් ලබා ගෙන තිබුණි. එම ණය පියවීමට දවස් දෙකක් හෝ තුනක් ඉතිරිව තිබියදී නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අබුබකර්, උමර්, උස්මාන් (රළියල්ලාහු අන්තුමි) ඇතුළු තම මිත්‍ර කණ්ඩායම සමඟ මදිනාවෙහි සිදු වූ එක් අවමංගල කටයුත්තක් සඳහා පැමිණ සිටියේය. සයිද් බින් සෑනා නැමැති යුදෙව් ආගමික නායකයා මෙසේ පවසයි: එය අවසන් වූ පසු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එක් තැනක අසුන් ගත් අවස්ථාවේදී මා ඔහු වෙත කෝපයට පත් වූ මුහුණින් පැමිණ කමිස කොළරයෙන් අල්ලා ඇඳ දමා අහෝ මුහම්මද්! මාගෙන් ඔබ ලබා ගත් ණය නොගෙ වන්නේ මන්ද? දෙවියන් මත දිවුරි පවසමි, නියත වශයෙන්ම අබිදුල් මුත්තලිබ්ගේ කුලය ඔබ මෙන් ණය ගෙවීමට ප්‍රමාද වන්නේ නැතැයි පවසා ඉන් අනතුරුව ඔහුට සමීපව සිටි උමර් (රළියල්ලාහු අන්තු) තුමාණන් දෙස මදක් නෙත යොමු කළ බැල කළ ඔහුගේ දෑස් කෝපය හේතුවෙන් ඉදිමී රතුව තිබුණි. ඔහු මා දෙස බලා අහෝ දෙවියන්ගේ

සතුරු! ඔබ දෙවියන්ගේ දූතයා සමඟ මේ ආකාරයෙන් හැසිරෙන්නෙහිද? දෙවියන් මත දිවුරා පවසමි මාගේ අසිපතින් නුඹගේ ගෙල කපා වෙන් කරමි යනුවෙන් පවසා සිටින අයුරු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දුටුවේය.

ඉන් අනතුරුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අහෝ උමර්! මා ඔබෙන් මීට පටහැනි යම් පිළිතුරක් අපේක්ෂා කළෙමි යනුවෙන් පවසා මොහු සමඟ ගොස් ඔහුගේ නාය ගෙවා අධික වශයෙන් සාඋ විස්සක ප්‍රමාණයක් (කිලෝ 50 ක්) ඔහුට ලබා දෙනු මෙන් අණ කළේය. මේ අයුරින් අධික ලෙස මා හට ලබා දෙන්නේ කුමන හේතුවක් මතදැයි උමර් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් අසා සිටියෙමි. එලෙස ලබා දෙන මෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමන්ට අණ කළ බව උමර් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් පැවසීය. එවිට මා, අහෝ උමර්! මා කවුරුන්ද යන්න ඔබ දන්නෙහිද යනුවෙන් ප්‍රශ්න කළෙමි. මා ඔබව නොදනිමි යනුවෙන් උමර් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් පවසා නුඹ කවුරුද යනුවෙන් මාගෙන් විමසා සිටියේය. මා සයිද් බින් සෑනා යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළෙමි. එසේද! ඔබ එම යුදෙවි ආගමික නායකයාද යනුවෙන් උමර් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විමසා සිටි පසු මා එසේය මා එම ආගමික නායකයා වෙමි යනුවෙන් පැවසුවෙමි. ඔබ ඒ අයුරින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ කටයුතු කිරීමට හේතුව කුමක්දැයි උමර් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් මාගෙන් විමසා සිටියේය.

අහෝ උමර්! නබින්වයට අදාල සලකුණු සියල්ල මා ඔහු දුටු විගස දැනගත්තෙමි. එනමුත් කරුණු දෙකක් මිස. ඒවා පරීක්ෂ කර බැලීම සඳහා එසේ කටයුතු කළෙමි යනුවෙන් මා පිළිතුරු දුනිමි. ඒවා නම් ඔහුගේ උදරෝගය හා ඉවසීම කෝපය අභිබවා යන්නකි. දෙවනුව, ඔහු සමඟ වඩා රළුව කටයුතු කළද ඔහු කාරුණිකව හා වඩා ඉවසිල්ලෙන් පසු වනු ඇත යනාදී කරුණු වේ. ඒ අනුව මා දැන් තෘප්තියට පත් වුනෙමි. හැමදිමට සුදස්සා අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු නොමැති බවත් මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔහුගේ අවසාන දූතයකු බවත් මා සාක්ෂි දරමි යනුවෙන් පවසා “සයිද් බින් සෑනා” හැමැති යුදෙවි ආගමික නායකයා ඉස්ලාම් දහම වෙත ප්‍රවිෂ්ඨ විය.

ඉන්පසු එකල්හි හට ගත් බොහෝ සටන්වලදී එතුමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ එක්ව සටන් කළ අතර අවසානයේ තබුක් නැමැති සටනකදී එතුමාණන්ගේ ජීවිතය දෙවියන් වෙනුවෙන් දිවි පිදුහ. (මූලාශ්‍රය: ඉබ්නු හිබ්බාන්)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ඉවසීම හා සමාව ලබා දීමේ ගුණාංගය විදහා දක්වන තවත් සිදුවීමක් නම් මක්කා ජයග්‍රහණයට පසු තමන් කෙරෙහි බොහෝ පීඩාවන් එල්ල කළ මක්කාවාසීන් සියල්ල එකතු කර මා ඔබලාට කුමක් සිදු කරන්නට යන්නේදැයි ඔබලා සිතන්නේද? යනුවෙන් විමසා සිටියේය. ඔබ හිසත වශයෙන්ම ගෞරවනීය සහෝදරයකි. තවද ගෞරවනීය සහෝදරයකුගේ පුත්‍රයෙකි යනුවෙන් ඔවුන් සියල්ල නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දෙස බලා අනුකම්පාවෙන් පවසා සිටින. ඔබලා සියල්ල නිදහස ලැබුවත් මෙන් මෙතැනින් පිටව යනු යනුවෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් නිවේදනය කළේය. (මූලාශ්‍රය: බයිහකි)

31 ඉවසීම:

ඉවසීම යන ගුණාංගයට ආදර්ශයක් ලෙස නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජීවත් වූහ. එතුමාණන් තම ඒක දේව ප්‍රචාරය ආරම්භ කිරීමට පෙරාතුව තම ජනයා කරමින් සිටි අඥාන ක්‍රියාවන් හා පිළිම වන්දනාව වැනි දෑ පිළිබඳවත්, තම දේව ප්‍රචාරය ප්‍රත්‍යක්ෂ ලෙස එම ජනයා අතර දැනුම් දීමට ආරම්භ කරන විට මක්කාවාසීන් ඔහුට එල්ල කළ නොයෙකුත් පීඩනයන් ඉදිරියේත් අල්ලාහ්ගෙන් වේතනය අපේක්ෂා කරමින් ඉවසීමෙන් යුතුව කටයුතු කළේය. ඒ අයුරින්ම, මදිනාවෙහි විසූ කුහකයින් එල්ල කළ නොයෙකුත් නාසින පීඩන ඉදිරියේදී ද ඉතා ඉවසිල්ලෙන් සිටියේය. එපමණක් නොව, තමන් අලුමි කරන යම් අයෙකු අහිමි වූ විට එතුමාගේ ඉවසීම තදබල පරීක්ෂණයට ලක් විය. ඔහුගේ බිරිඳ වන කදීජා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමිය ඔහුගේ ජීවිත කාලය තුළ මිය ගියාය. එමෙන්ම එතුමාණන්ගේ දරුවන්, මාමා වන හමිසා (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා සහ අබු තාලිබ් ද අනාවප්‍රාප්ත විය.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රලී) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

අප සැම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ එතුමාණන්ගේ පුතුන් වන ඉබ්‍රාහිම් මරනාසන්නයේ සිටින විට ඔහු වෙත පිටව ගියෙමු. අල්ලාන්ගේ දුකයාණන් තම පුත්‍රයා වන ඉබ්‍රාහිම්ව ඔසවා ඔහුව සිප ගත්තේය. මද වේලාවකට පසු නැවත වරක් ඔහු වෙත පැමිණි කල නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කඳුළු සලන්නට විය. මෙය දුටු අබ්දුර් රහ්මාන් බිත් අවුෆ් (රළු) තුමාණන් අහෝ අල්ලාන්ගේ දුකයාණනි! ඔබත් කඳුළු සලන්නේද යනුවෙන් විමසා සිටියේය. එවිට නබි තුමාණන් අහෝ! මෙය ආදරය හා සෙනෙහස හේතුවෙනි යනුවෙන් පවසා නියත වශයෙන්ම දැස් කඳුළු සලන්නේය. හෘදය දුක් වන්නේය. අපගේ පරමාධිපති වූ අල්ලාන්ට සුදසු දෙයක් මිස අන් කිසිවක් අප නොපවසමු. අහෝ ඉබ්‍රාහිම්! ඔබගේ වෙන්වීමෙන් නියත වශයෙන්ම අප දුකට පත් වන්නෙමු යනුවෙන් නබි තුමාණන් ප්‍රකාශ කළේය. (මුලාශ්‍රය: ඩුහාරි)

32 යුක්තිය සහ සාධාරණත්වය:

සියළු කරුණු වලදී නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් යුක්තිය සහ සාධාරණත්වය යන ගුණාංගය පෙන්නුම් කළේය. විශේෂයෙන් අල්ලාන්ගේ ආඥාවන් ක්‍රියාවට නැංවීමේදී යුක්තිසහගත ලෙස කටයුතු කළේය.

මේ පිළිබඳව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ සඳහන් කරයි: මන්සුම්සියා නැමැති ගෝත්‍රයට අයත් කාන්තාවක් කළ සොරකම ඉමහත් කතාබහට ලක් වුණි. එවිට කුරෙයිෂිවරුන් අතර මේ පිළිබඳ අල්ලාන්ගේ දුකයා සමඟ ඇය වෙනුවෙන් මැඳිහත් වී සමාව ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් වනුයේ කවුරුන්ද යන ගැටළුව මතු වුණි. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සමීප මිත්‍රයකු වන උසාමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා හැර වෙන කවරෙකු හෝ මේ සඳහා ඉදිරිපත් විය නොහැක යනුවෙන් ඔවුන් තීරණය කළේය. ඒ අනුව උසාමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ එම සිදු වීම පිළිබඳ කතා කළ විට අහෝ උසාමා! ඔබ අල්ලාන් නියම කළ එක් නීතියක් අහෝසි කිරීම පිණිස මැඳිහත් වන්නේදැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විමසා ඉන්පසු නැගිට සිට දේශනා කිරීමට ආරම්භ කළේය. එහිදී,

ඔබලාට පෙරාතුව සිටි ජන සමාජය විනාශ වූයේ ඔවුන් අතුරින් කවර හෝ බලවත් කෙනෙකු යම් සොරකමක් කළේ නම් ඔහු සඳහා කිසිදු දඬුවමක් ලබා නොදී සිටි හේතුවෙන් හා ඔවුන් අතුරින් යම් අසරණ අයෙකු සොරකමක් කළේ නම් ඔහු සඳහා දඬුවම ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙනි. මාගේ ප්‍රාණය කාගේ හස්තයෙහි ඇත්තේද ඔහු මත දිවුරා පවසමි.

“ මාගේ දියණිය වන ආනිමා සොරකම් කර තිබුණද නියත වශයෙන්ම ඒ හේතුවෙන් ඇගේ අන් කපන්නෙමි යනුවෙන් ප්‍රබල නිවේදනයක් නිකුත් කළේය ”.

එසේම එතුමාණන් විසින් යම් අයෙකුට හානියක් සිදු වූ කළ ඒ සඳහා පලි ගැනීමට අවශ්‍ය නම් පලි ගත හැක යනුවෙන් විවෘතව ප්‍රකාශ කරන්නෙකු වූහ. දවසක් මදිනා වාසියෙකු විනුලු කර අන් අයව සිනා ගස්සමින් සිටියේය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම දැනෙන තිබූ එක් කෝටු කැබැල්ලකින් ඔහුගේ උදරයට සැහැල්ලුවෙන් පහර දුන්නේය. එවිට එම මිනිසා ඔබ මා හට පහර දුන්නාක් මෙන් මාද ඔබට පහර දිය යුතු යැයි ප්‍රකාශ කර සිටියේය. ඒ සඳහා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එකඟ වූ අතර එම මිනිසා ඔබ පහර දුන් විට මා උඩුකය නිර්වස්තුව සිටියමි. ඒ අයුරින් ඔබත් සිටිය යුතු බව ඉල්ලා සිටියේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමන් පැළඳ සිටි වස්තූය විවෘත කළ අවස්ථාවේදී ඔහු පලි ගැනීමට අමතරව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ව වැළඳ එතුමාණන්ගේ ශරීරය සිප ගන්නට විය. අහෝ නබි තුමණි! මා අපේක්ෂා කළේ මෙය මිස අන් කිසිවක් නොවේ යනුවෙන් ප්‍රීතියෙන් ප්‍රකාශ කළේය. මෙම සිදුවීම උසෙයිද් ඉබ්නු හුලෙයිබ් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ බව අබු දාවුද් ගුන්ටියෙහි සඳහන් වී ඇත.

33 දේව බියහක්තිය:

ලෝ වාසින් අතුරින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අල්ලාගැනීමට ඉතා බිය වන, අල්ලාගත් පිලිබඳ මනා දැනුවත් පුද්ගලයෙකු වූහ. ඒ පිලිබඳ අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මසුද් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි.

වරක් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලේම) තුමාණන් මා වෙත පැමිණා අල්කුර්ආනය පාරායනය කර පෙන්වනු මෙන් ඉල්ලා සිටියේය. ඔබට පහළ කරන ලද දෑ ඔබටම මා පාරායනය කර පෙන්වන්නද? යි පුදුමයෙන් විමසා සිටියෙමි. එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලේම) තුමාණන් එසේය, මා හට පාරායනා කර පෙන්වන්න යනුවෙන් ඉල්ලා සිටි විට මා අන්තිසා නැමැති පරිච්ඡේදයේ පහත සඳහන් වැකිය පාරායනා කළෙමි.

අහෝ නබි මුහම්මද්! අපි සෑම ජන සමාජයකින් ම සාක්ෂිකරුවෙකු ගෙනැවිත් මොවුනට එරෙහිව ඔබ සාක්ෂිකරුවෙකු ලෙස ගෙන එන විට (මොවුන්ගේ තත්වය) කෙබඳු වේ ද? (ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය 4:41)

මෙම වැකිය පාරායනය කළ පසු නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලේම) තුමාණන් දැනට මෙය ප්‍රමාණවත් වේ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය. එවිට මා එතුමාණන් දෙස බැලුවෙමි. එතුමාණන්ගේ දෙනහින් කඳුළු කැට ගලා යමින් තිබිණි. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි / මුස්ලිම්)

එමෙන්ම, ආඉෂා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමිය පහත අයුරින් වාර්තා කරයි:

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලේම) තුමාණන් වැනි වලාකුළු අහසෙහි තිබෙනු දුටු කල කළබලකාරී තත්වයක් සිදු වූනාක් මෙන් ඉදිරියට ගමන් කර පසුව පසුපසට නැවත ගමන් කරයි. සිය කාමරයට ඇතුල් වී නැවතත් එයින් පිටතට පැමිණේ. තවද එතුමාණන්ගේ සිය මුහුණ වෙනස් වේ. යම් අයුරින් වර්ෂාව ඇදහැලුනේ නම් එකී කළබලකාරී තත්වය එතුමාණන් තුළ උග්‍ර වනු ඇත. කෙසේ හෝ යම් දිනක එවැනි අයුරින් එතුමාණන් සිටින විට අල්කුර්ආනයෙහි සඳහන් පහළ සඳහන් වාක්‍ය පාරායනා කරමින් සිටියේය.

එය තම මිටියාවත් දෙසට එන වලාකුළක් යැයි (ආදී සමූහය) සිතූහ. මෙය අපට වැසී ලබා දෙන වලාකුළක් යැ” යි ද පැවසූ හ. “නැත. නුඹලා කවරක් උදෙසා හඳිසි වූයෙනු ද එයයි මෙය. පීඩාකාරී වේදනාවෙන් පිරී සුළඟක් යැ” යි පවසන ලදී.

ඉන් අනතුරුව මෙය එවැනි පීඩාකාරී වේදනාවෙන් යුත් වලාකුළක් විය හැකිදෝ යනුවෙන් මා බිය වෙමි යැයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලේම) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළේය. (බුහාරි හා මුස්ලිම්)

34 හඳුවනෙහි පොහොසත්භාවය සහ සන්තෘප්තිය:

උමර් ඉබ්නු හත්තාබ් (රළු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී: මා වරක් නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණා නමන් වැඩ සිටින එම සාමාන්‍ය නිවහන දෙස මදක් නෙත යොමු කළෙමි. එතුමන් නිදා සිටියේ ඇතිරිල්ලක් රභිත රටඉඳි අතු වලින් විශන ලද පැඳරකය. එවිට ඔහුගේ පිටහි එම පැඳරෙහි රේඛාවන් දක්නට ලැබුණි. කාමරයේ එක් පසක නමෙන් සාදන ලද ජල බඳුනක් ද තිබුණි. එවන් වූ අයුරින් ලොවට ආශිර්වාදයක් මෙන් පැමිණි අල්ලාහ්ගේ වක්තාවරයාණන්ව දුටු මා ඇඬුවෙමි. එය දුටු නබ්(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔබ කඳුලු සලත්තේ කුමකටදැයි විමසා සිටියේය. මා නොහඬා කුමක් කරන්නද? කිසු - (කොසුෝස්: පර්මියානු නායකවරුන් සඳහා කියනු ලබන විශිෂ්ඨ නාමයකි) සහ සීසර් (රෝමානු හමුදාමය සහ දේශපාලනික නායකයකු වේ) මේ ලෝකය තුළ භුක්ති විඳිති. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වන ඔබේ ස්ථාවරය මෙසේද යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළෙමි. අහෝ උමර්! කොසුෝස් සහ සීසර් වැනි රාජ්‍ය නායකන් වෙනුවෙන් මෙම ලෞකික ජීවිතයේ සැප සම්පත් ලැබීමත් අප වෙනුවෙන් මතුලොවෙහි ස්වර්ග සැප සම්පත් හිමි වීමත් පිලිබඳව ඔබ තෘප්තියට පත් නොවන්නේ මන්ද? යනුවෙන් නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළේය. (මුලාශ්‍රය: ඩුහාර්: මුස්ලිම්)

35 සතුරන් ඇතුළුව සියලු දෙනන් සඳහා යහපත අපේක්ෂා කිරීම:

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ බිරින්දෑවරුන් අතුරින් එක් බිරිඳක් වන ආඉෂා (රළු) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරයි: උහද් සටනේදී ඔබ මුහුණ දුන් බේදවාචකයට වඩා ඉතා බරපතල බේදවාචකයක් ඔබ දැක තිබේද යනුවෙන් වරක් මා නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් විමසා සිටියෙමි. උහද් සටන සිදු වූ දිනට වඩා අකබා දිනය ඉතා කුරිරුය. එනම් තාඉග් නගරයට ගොස් ධර්ම ප්‍රචාරය මෙහෙයවමින් සිටියදී මා එහි සිට පලවා හරින ලදී. එවිට මක්කාවටත් ඇතුල් වීමට නොහැකිව තිබූ අතර තාඉග් නගරයටද

නැවතත් ඇතුළු වීමට නොහැකි තත්ත්වයක පසු වූ මා, මක්කාවට ඇතුළු වීම සඳහා අබ්දුල් හිලාල් නැමැත්තාගෙන් ආරක්ෂාව හා රැකවරණය ඉල්ලා සිටියදී ඔහු එම ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප කළ අතර ඒ හේතුවෙන් මා දුකට හා කම්පාවට පත් වී සිහිවිකල්ව ඇවිදුමින් සිටියෙමි. කර්න් අස් සආලබ් නැමැති කඳු ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයකට මා පැමිණි පසු මා මාගේ හිස අහස වෙතට ඔසවා බැලූ කළ වලාකුළු මා සඳහා සෙවන ලබා දෙන බව දැක ගන්නට ලැබුණි. ඒ මත පිබීර්ලේ (අලෙයිනිස්සලාම) තුමා සිටියේය.

නියත වශයෙන්ම ඔබේ සමූහය ඔබව ප්‍රතික්ෂේප කරමින් පැවසූ දෑ අල්ලාහ් සවන් දුන්නේය. ඒ අනුව ඔවුන්ට එරෙහිව ඔබ අභිමත කරන දෑ අත කිරීම වස් කඳවලට භාරව කටයුතු කරන සුරදුන පිරිසද ඔබ වෙත යවා ඇත යනුවෙන් එතුමා මා අමතා ප්‍රකාශ කර සිටියහ. එවිට කඳවලට භාර සුරදුනයිත් මා වෙත පැමිණ සලාම් පවසා, අහෝ මුහම්මද්! ඔබ අභිමත කළ දෑ නියෝග කරනු! ඔබ අභිමත කළේ නම් මෙම කඳු දෙක ඉහළට ගෙන විත් එම සමූහය මත දමා විනාශ කර දමන්නෙමි යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය. එවිට උත්තම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් අනාගතයේ මෙම සමූහයාගේ පැලපනින් අල්ලාහ්ට පමණක් නැමදුම් කර ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නොකරන සමූහයක් බිහි වනු ඇතැයි මම අපේක්ෂා කරමි යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්න. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාරි හා මුස්ලිම්)

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි:

මුහාරික් නම් කුහකයකු වූ අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උබෙයි ඉබ්නු සලූල් නැමැති පුද්ගලයා මරණයට පත් වූ අවස්ථාවේදී ඔහුගේ පුත්‍රයා වන අබ්දුල්ලාහ් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණ තම පියාණන්ව ආචරණය කිරීම සඳහා තම වස්ත්‍රය ලබා දෙන මෙන් ඉල්ලා සිටියේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් එය ලබා දුන් පසු නැවත වරක් තම පියාණන් සඳහා සලාතය මෙහෙය වනු මෙන් ඔහු ඉල්ලා සිටියේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතය මෙහෙය වීම සඳහා නැගිට සිටගත් විට උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් පැළඳ සිටි වස්ත්‍රය අල්ලා එතුමාණන්ව නවත්වමින් අහෝ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔහු සඳහා ඔබ සලාතය මෙහෙය වන්නේද! එසේ ඔහු සඳහා සලාතය මෙහෙයවීම අල්ලාහ් තනනම් කර ඇතැයි ප්‍රකාශ කළේය! එනමුත් අල්ලාහ් මා සඳහා තෝරා ගැනීමේ නිදහසක් ලබා දී ඇති බව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පිළිතුරු දුන්න. පසුව:- (මුහම්මද් !) ඔබ ඔවුන් වෙනුවෙන් පාප ක්ෂමාව අයැදින්න. හැතහොත් නොඅයැදි සිටින්න. ඔබ ඔවුන් වෙනුවෙන් හැත්තෑ වරක් පාප ක්ෂමාව අයැදුවත් අල්ලාහ් ඔවුනට කිසිසේත් ම ක්ෂමාව නොදෙයි - යන අල්කුර්ආන් වැකිය පාරායනය කර මා හැත්තෑ වරකට වඩා වැඩියෙන් ඔහු වෙනුවෙන් පාප ක්ෂමාව අයැදින්නෙමි යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතය ඉටු කර අවසන් කළ පසු අල්ලාහ් විසින් පහත සඳහන් අල්කුර්ආන් වැකිය පහළ කරන ලදී.

ඔවුන් අතුරින් මරණයට පත් වූ කිසිවෙකු වෙනුවෙන් ඔබ සලාතය ඉටු නොකරන්න. කිසිවකුගේ සොහොන් වලෙහි ඔබ සිට නොගන්න.ඔවුහු අල්ලාහ් ද ඔහුගේ දූතයා ද පිළිගැනීමට ප්‍රතික්ෂේප කළහ. තව ද ඔවුහු වැරදි කරන්නෝ වශයෙන් මරණයට පත් වූහ. (ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය 09:84)

නබි (ﷺ) තුමාණන්ගේ ආචාරධර්ම ස්වල්පයක්

01 සම්පතමයින් සමඟ සමීප සම්බන්ධතාවය:

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා එතුමාගේ මිත්‍රයින්ට ඉතා සමීපව සිටී අතර, එතුමාගේ වර්තාපදානය පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක වාර්තා කියවන විට එය හොඳින් අවබෝධ කළ හැකි අතර එය අපේ ජීවිතය සඳහා ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත. මන්දයත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අපට එක් ආදර්ශයකි. ඒ අනුව සියලු විෂයන්වලදී ඔහුව ආදර්ශයක් ලෙස ගැනීම අපගේ යුතුකමකි.

මේ පිළිබඳව ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

මා ඉස්ලාමය පිළිගැනීමෙන් පසු, නබිතුමාණන් සමඟ මා වාඩිවී සිටීම වළක්වා ගත්තේ නැත. එතුමාණන් මා දෙස බැලූ සෑම විටම සිනාසුණේය. වරක් මා විසින් අශ්වයෙකු පිට නැග ගමන් කිරීමේ අපහසුතාවය පිළිබඳ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණිලි කළෙමි. එවිට එතුමාණන්ගේ අත මාගේ පපුව මත තබා පහත අයුරින් ප්‍රාර්ථනා කළේය.

අහෝ දෙවිඳුනි! මොහුට ස්ථිරත්වය ලබා දෙනු මැනව! තවද අන් අයට යහමඟ පෙන්වන එමෙන්ම යහමඟ ලැබූ පුද්ගලයෙකු මෙන් පත් කරනු මැනව! (මූලාශ්‍රය: ඩුහාරි / මුස්ලිම්)

02 විනෝදය සහ විහිළුව:

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඇතැම් අවස්ථාවන්වලදී එතුමාණන්ගේ අනුගාමකයින් සමඟ විනෝද වි

ඔවුන් සමඟ විහිලුනහලු කරමින් සිටියේය. මේ පිළිබඳ අනස් ඉබ්නු මාලික් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී: නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මිනිසුන් අතුරින් ඉතා යහපත් ගතිගුණාංග වලින් පිරිපුන් පුද්ගලයෙකි. අඩු උමෙයිර් යනු මාගේ බාල සහෝදරයෙකි. ඔහු සතුව කුඩා පක්ෂියෙකු තිබුණු අතර එම පක්ෂියා සමඟ ඔහු සෙල්ලම් කරන්නෙකු විය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔහුව දකින සෑම විටකම අහෝ අඩු උමෙයිර්! නුමේ පක්ෂියා නුඔට කුමක් කළේදැයි විහිළුව මෙන් විමසා සිටියි. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

තවද නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම කට්ඨයෙහි පමණක් විහිලුනහලු කරන්නෙකු නොව එතුමාණන්ගේ ක්‍රියාවන් මඟින්ද තම මිත්‍රයින් සමඟ විහිලුනහලු කරමින් විනෝදයට පත් වන අවංක චරිතයකි. අනස් ඉබ්නු මාලික් (රජි) වරක් මේ අයුරින් වාර්තා කරයි.

සාහිර් ඉබ්නු හරාමි නැමැති සහාබිවරයා ව්‍යාපාර කටයුතු වල නිරතව සිටියදී නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔහු නොදැනුවත් වන අයුරින් ඔහුගේ පිටුපස සිට ඔහුගේ ඇස් දෙක දෙඅතින් වසා ගත්තේය. එවිට ඔහු, කවුරුන්ද මේ! මා අත්හරින්න! යනුවෙන් පවසා දැඟලමින් සිටියේය. පිටුපස සිටින්නේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් බව ඔහු දැනුවත් වූ පසු තම පිට නබි තුමාණන්ගේ හෘදය සමඟ එකට එකතු කර තද කර ගත්තේය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙම වහල්ලා මිලට ගන්නේ කවුරුන්ද යනුවෙන් විහිලුවට මෙන් කීවේය. එවිට ඔහු අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! මා නොවටිනා පුද්ගලයෙකු වේ ද යනුවෙන් විමසා සිටියේය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එසේ නොව, නියත වශයෙන්ම ඔබ අල්ලාහ් ඉදිරියේ ඉතා කීර්තිමත් පුද්ගලයෙකු වේ යනුවෙන් ඔහුට පවසා සිටියේය. (මූලාශ්‍රය: ඉබ්නු හිබ්බාන්)

වහි නම් දිව්‍යමය මගපෙන්වීම මඟින් සඳහන් නොවූ කරුණු පිළිබඳ සිය මිතුරන් සමඟ සුහද සාකච්ඡාවක නිරත වී ඔවුන්ගේ වටිනා අදහස් පිළිගෙන කටයුතු කරන ස්වභාවයද නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තුළ දක්නට ලැබුණි. ඒ පිළිබඳ අඩු හුරුසිරා (රජි)

තුමාණන් වාර්තා කරන්නේ මේ අයුරිනි: මා නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙන් මිතුරන් සමඟ සාකච්ඡා කරන පුද්ගලයකු දැක නැත. (මූලාශ්‍රය: තිර්මිදි)

03 රෝගීන් බැහැ දැකීම:

නියත වශයෙන්ම මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම මිතුරන්ගේ සුවදුක් විමසන පුද්ගලයකු විය. ඔවුන් අතුරින් කවරෙකු හෝ රෝගාතුරු වූ බව දැනුවත් වූයේ නම් තමන් හා තමන් සමඟ සිටින සෙසු මිතුරන් සමඟ ගොස් ඔහු පිළිබඳ සුවදුක් විමසයි. එම රෝගාතුරු වූ පුද්ගලයා මුස්ලිම්වරයකු හෝ මුස්ලිම් නොවන අන්‍ය ආගමිකයකු වුවද ඒ අයුරින්ම එතුමාණන් කටයුතු කරන්නෙකු විය.

මේ පිළිබඳ පුවතක් අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කර ඇත:

යුදෙව් ජාතික තරුණයකු නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙනුවෙන් ස්වේච්ඡා සේවයෙහි නිරතවී සිටියේය. ඔහු රෝගාතුරු වූ බව ආරංචි වන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔහු අසලට ගොස් ඔහුගේ සුවදුක් විමසා ඔබ ඉස්ලාම් දහම වැළඳ ගනු මෙන් ඉල්ලා සිටී විට එම තරුණයා සිය ආදරණීය පියාණන් වෙත නෙන් යොමු කළේය. එවිට ඔහුගේ පියාණන් අබුල් කාසිම්ට - මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට - අවනත වනු මෙන් පැවසූ පසු එම තරුණයා ඉස්ලාම් දහම වැළඳ ගත්තේය. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්: අපාය ගින්නෙන් ඔහුව ආරක්ෂා කළ අල්ලාහ්ටම සියළු පැසසුම් හිමි වේවා යැයි පවසමින් එතැනින් පිටව ගියේය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

04 මිනිසුන් තමන් වෙත කළ යහපතට කෘතඥතාව පළ කිරීම හා ඔවුනට ප්‍රතිඋපහාර කිරීම:

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ වරක් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ:

අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කවරෙකු හෝ ඔබගෙන් ආරක්ෂාව ලබා දෙනු

මෙහි ඉල්ලා සිටින්නේ නම් ඔහුට ආරක්ෂාව සලස්වා දෙනු. අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කවරෙකු හෝ ඔබගෙන් උදවු උපකාරයක් ඉල්ලා සිටින්නේ නම් ඔහුට උදවු උපකාර කරනු. යමෙක් ඔබට ආරාධනා කරන්නේ නම්, ඔහුගේ ආරාධනය පිළිගනු. ඔබ වෙනුවෙන් කවරෙකු හෝ කරුණාවන්ත ක්‍රියාවක් කරන්නේ නම්, ඒ හා සමාන ආකාරයකින් ඔහුටද ආපසු කරුණාවන්ත ක්‍රියාවක් කරනු. ඔබට එසේ කිරීමට නොහැකි වන්නේ නම්, ඔබ ඔහුට ආපසු කරුණාවන්ත ක්‍රියාවක් කළ බව ඔහු සෑහීමට පත් වන තුරු ඔහු සඳහා අධික ලෙස දෙවියන් ඉදිරියේ ප්‍රාර්ථනා කරනු. (මූලාශ්‍රය: අඬු දාවුද්)

ආඉෂා (රළු) තුමිය මෙසේ වාර්තා කරයි:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමන් වෙත පිරිනැමෙන ත්‍යාග සුහදව පිළිගත් අතර එයට ප්‍රතිඋපකාරයක් මෙන් එතුමාද ඔවුන්ට යමක් පිරිනමා සංග්‍රහ කරනු ඇත. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

05

අලංකාරමත් හා යහපත් කරුණු කෙරෙහි ඇල්ම:

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අතට වඩා සුමුදු සේද රෙද්දක් මා ස්පර්ශ කර නැත. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සිරුරෙන් නිකුත් වන සුගන්ධය මෙන් කිසිවක් මා ආඝ්‍රාණය කර නැත. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්/මුස්ලිම්)

06

යහපත වෙනුවෙන් මැදිහත් වීමෙන් අන් අයට උදව් කිරීම:

මේ පිළිබඳ ඉබ්නු අබ්බාස් (රළු) තුමාණන් මෙසේ වාර්තා කරයි:

බර්රා නැමැති කාන්තාව ඇගේ ස්වාමි පුරුෂයා වන මුහිස් වහලෙකු වූ හේතුවෙන් ඔහුගෙන් වෙන් වී ජීවත් වීමට තීරණය කළාය. ඒ හේතුවෙන් ඇගේ ස්වාමි පුරුෂයා මදිනාහි විදිවල, ඔහුගේ රැවුල් තෙත් වන තරම් හඬා වැලපමින් ඇය පිටුපසින් ඇවිදීමත් සිටි අයුරු අදටත් මාගේ මතකයෙහි පවතී. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්තු) තුමා දෙස බලා අහෝ අබ්බාස්!

මුග්හිස් බර්‍රා මහ තබා ඇති ආදරය පිළිබඳවත් බර්‍රා මුග්හිස් මහ තබා ඇති අකමැත්ත පිළිබඳවත් ඔබ මවිතයට පත් නොවන්නේද? යනුවෙන් විමසා බර්‍රාගෙන් ඔබ ඔබගේ සැමියා නැවත ලබා ගන්නේ නම් යසැසි ප්‍රකාශ කර සිටියේය. එවිට එම කාන්තාව අහෝ නබි තුමණි! මෙය ඔබ විසින් කරන ලද අණ කිරීමක්දැයි අසා සිටියාය. නැත, හුදෙක් මෙය මා විසින් කළ මැදිහත් වීමකි යැයි පැවසූ විට එසේ නම්, මට ඔහු අවශ්‍ය නොවන බව ඇය ප්‍රකාශ කළාය. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

07 තමාගේ පෞද්ගලික වැඩකටයුතු තමා විසින්ම ඉටු කර ගැනීම:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් නිවසෙහි සිටින විට කුමක් කරන්නේදැයි ආඉෂා (රළි) තුමියගෙන් විමසන ලදී. එවිට: වෙනත් සාමාන්‍ය පිරිමින් මෙන් එතුමාද හැසිරෙයි. තම ඇඳුම් සෝදා ගැනීම, එළවන්නේගෙන් කිරි දොවා ගැනීම සහ නිවසේ අනිකුත් වැඩ කටයුතුවලටද එතුමා සහභාගි වෙයි. (මූලාශ්‍රය: ඉබ්නු හිබ්බාන්)

එපමණක් නොව, එතුමාණන් සිය වැඩ කටයුතු කරනවාත් සමගම අන් අයගේ වැඩ කටයුතු සඳහාත් උදවු උපකාර කරන පුද්ගලයකු විය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් නිවසෙහි සිටින විට කුමක් කරන්නේදැයි ආඉෂා (රළි) තුමියගෙන් විමසන ලදී. එවිට: එතුමාණන් නිවසෙහි සිය භාර්යාවන්ට උදවු උපකාර කරනු ඇත. එනමුත් සලාතයේ ඇරයුමට සවන් දුන්නේ නම් සැනින් නිවසින් පිටවී යනු ඇත යනුවෙන් පැවසුවාය. (මූලාශ්‍රය: ඩුහාර්)

නබි (ﷺ) තුමාණන් පිළිබඳ යුක්තිසහගත හා මධ්‍යස්ථවාදී ප්‍රකාශ

01 පර්මානු කවියෙකු වන වුල්ෆ්ගෘන්ග් ගොන් ²:

මා විසින් මානව ඉතිහාසයෙහි සුසමාදර්ශයක් පිළිබඳ නිරීක්ෂණයක නිරත වූ අතර එය මුහුම්මද් තුමාණන් තුළ සොයාගන්නට හැකි වුණි.

02 මහාචාර්ය කීන් මෝර් (The Developing Human) නැමැති සිය කෘතියෙහි මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි ³:

මෙම විස්තර මුහුම්මද් තුමාට ලැබී ඇත්තේ හුදෙක් දෙවියන්ගෙන් බව මට ඉතා හොඳින්ම පැහැදිලිය. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව මෙම විද්‍යාත්මක කරුණු මනුෂ්‍ය වර්ගයා තම පර්යේෂණ මගින් දැන ගන්නේ එතුමාට ශතවර්ෂ කිහිපයකට පසුවය. මේ අනුව අනුව මුහුම්මද් තුමා නිසැකවම දෙවිඳුන්ගේ ධර්ම දූතයකු බව මනාව ඔප්පු වන්නේය.

03 ආචාර්ය මොරිස් බුකෙයිල් ⁴ (The Quran and Modern Science) නැමැති සිය කෘතියෙහි මෙසේ සඳහන් කරයි:

අල්කුර්ආනයෙහි බාහිර වස්තූන් පිළිබඳ සම්පූර්ණ විමර්ශන නවීන දැනුමට අනුව පරීක්ෂා කිරීමේදී, නවීන දැනුම හා අල්කුර්ආනය අතර

2. පර්මානු ලේඛකයෙක් හා විද්‍යාඥයෙක්. කවි, නාට්‍ය හා නවකතා පිළිබඳ උපාධිදාරියෙකි. ඔහු විවිධ ක්ෂේත්‍රවල විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ පැවැත්වීය.
3. කැනේඩියානු කාය යාන්ත්‍රික සංගමයේ නිටපු සභාපතිවරයා - කායික විද්‍යා අංශය හා සෛල ජීව විද්‍යාව - ටොරොන්ටෝ විශ්ව විද්‍යාලය.
4. ඔහු ප්‍රවීණ ප්‍රංශ ශල්‍ය වෛද්‍ය විද්‍යාඥයෙක් වන අතර බයිබලය, අල්කුර්ආනය සහ විද්‍යාව යන කෘතියෙහි කතුවරයා ය.

අතී එකගතාව හඳුනා ගැනීමට අපව යොමු කරයි. මුහම්මද් තුමාගේ කාලයේ ජීවත් වූ සාමාන්‍ය මිනිසෙකු සතුව තිබූ දැනුම මුල්කරගනිමින් මෙවැනි ප්‍රකාශයන්හි තීරණ විය හැකි යැයි සිතීම අපහසු ය. මෙවැනි නිරීක්ෂණයන් හා විමර්ශන දිව්‍යමය හෙළිදරව්ව වන අල්කූර්ආනය සඳහා අද්විතීය ස්ථානයක් හිමි කර දෙන සාධක අතුරින් එකකි.

04

ලේඛිකාවක් වන අෆ්නී බෙසන්ට් ⁵ (The Life and Teachings of Muhammad) නැමැති කෘතියෙහි මෙසේ සඳහන් කරයි:

අරාබියේ ශ්‍රේෂ්ඨ වක්තෘවරයකු වූ මුහම්මද් තුමාගේ ජීවිතය සහ වර්තය අධ්‍යනය කළ, එමෙන්ම එතුමන් උගන්වනු ලැබූ ආකාරය හා ජීවත් වූ ආකාරය ගැන දැනගත් කිසිවෙකුට ලෝතලයට සම්ප්‍රාප්ත වූ වක්තෘවරුන් අතුරින් ප්‍රබල වක්තෘවරයකු වූ ඔහුට ගරු කිරීමේ මානසිකත්වයක් හැර අන් කිසිවක් නොහැරේ. බොහෝ දෙනෙකුට හුරු පුරුදු වූ බොහෝ දේ ගැන මා (මෙම කෘතියෙහි) ඔබට පවසන නමුත් ඔහු පිළිබඳ එවැනි කරුණු නැවත නැවතත් කියවීමේදී පුදුමාකාර ආශාවක් හා එම ශ්‍රේෂ්ඨ අරාබි ගුරුවරයා කෙරෙහි ගෞරවයක් මා තුළ ඇති වේ.

05

ආචාර්ය ගුස්ටාව් විල් ⁶ (History of the Islamic Peoples) නැමැති කෘතියෙහි මෙසේ සඳහන් කරයි:

මුහම්මද් යනු එතුමාගේ ජනතාවගේ ආදර්ශය වේ. එතුමාගේ වර්තය පිරිසිදු හා නිර්මල විය. එතුමාගේ නිවහන, ඇඳුම් පැළඳුම්, ආහාරය යනාදී දෑ දුර්ලභ සරළ භාවයකින් සමන්විත විය. එමනිසා ඔහු සිය මිත්‍රයන්ගෙන් කැපී පෙනෙන වර්තයක් නොවී ය. තමාට තමන් වෙනුවෙන් කළ හැකි දෑ වෙනත් සේවකයකුගෙන් ඔහු පිළිගන්නේ නැත. සෑම අවස්ථාවකදීම ඔහු සියල්ලන්ට ප්‍රවේශ විය හැකි සුළඟ වර්තයක් විය. ඔහු අසනීප වූ අය වෙත ගොස් සුවදක් විමසූ අතර සියලු දෙනා කෙරෙහි අනුකම්පාව දැක්වීය. ප්‍රජාවගේ සුභසාධනය සඳහා ත්‍යාගශීලීත්වය ද ඔහු සතු වූ ගුණාංගයකි.

5. දාර්ශනික සහ දේශපාලන වර්තයෙකි. ඉන්දියාවේ පාලනය සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ වෙනුවෙන් පෙනී සිටියා ය.
6. ගුස්ටාව් විල් (අප්‍රේල් 1808 - අගෝස්තු 1889) ජර්මානු ප්‍රාචීන විද්‍යාඥයෙකි.

06 මෝරස් ගෝද්ග්‍රෝයි ⁷ එතුමාණන් පිළිබඳ මෙසේ අදහස් දක්වා ඇත:

මුහම්මද් තුමාණන් දිවැසිවරයකු මිස දේවත්වය උසුලන කෙනෙකු නොවේ. ඒ අයුරින් ඔහු ප්‍රචාරය නොකළ බවද සත් සුදුක් සේ පැහැදිලි ය. ඔහු වටා එක්රැස් වූ සමූහය අල්ලාහ් වෙතින් එතුමාණන් ප්‍රකාශ කළ හිතියට කිකරු විමෙන් හා එතුමාණන්ගේ ඉගැන්වීම් හා ආදර්ශ අනුගමනය කිරීමෙන්ද සැහීමට පත් විය.

07 වොෂින්ටන් ඊර්වින්ග් මෙසේ පවසයි ⁸:

ඔහුගේ හමුදාමය ජයග්‍රහණයන් ආන්මාර්ට්කාම් අරමුණු ඉටු කර ගෙන නොතිබුණු හේතුවෙන්, කිසිදු ආඩම්බරයක් හෝ ගෞරවයක් ඔහු තුළ දක්නට නොලැබිණි. දුෂ්කර කාලවලදී මෙන් ම ඔහු සිය ශ්‍රේෂ්ඨතම බලයේ සිටි කාලවලදී ද ගතිගුණ හා බාහිර පෙනුම සරල ලෙස පවත්වා ගෙන ගියහ. එතුමාණන් සතුව රාජ්‍ය බලය තිබියදී ඔහු වෙත කවරෙකු හෝ පැමිණ එතුමාණන් කෙරෙහි සීමාව ඉක්මවා ගෞරවය දැක්වීම හෝ අසාමාන්‍ය ලෙස ප්‍රශංසා කිරීම එතුමාණන් අසතුටට පත් වන කරුණක් විය.

08 එඩ්මන්ඩ් බර්ක් මෙසේ පවසයි ⁹:

ප්‍රබල හා සාමාන්‍ය කරුණු සමග බැඳී ඇති (ඉස්ලාමීය) නීතිය යනු ලෝකයේ වඩාත්ම උගත් හා අතිශයින්ම ප්‍රබෝධමත් වූ නූතනවාදී ක්‍රමවේදයක් සහිතව පවතින නීතියකි.

7. (දෙසැම්බර් 1862 - අගෝස්තු 1957) ප්‍රංශ අරාබි ජාතිකයෙක් විය. ඉස්ලාම් දහම සහ ආගම් ඉතිහාසය පිළිබඳ විශේෂඥයෙකි.
8. වොෂින්ටන් ඊර්වින්ග් යනු ප්‍රසිද්ධ ඇමෙරිකානු කෙටි කතා ලේඛකයෙකි. ඔහු 1859 දී මිය ගියේය.
9. මොහු අයර්ලන්තයෙහි ඩබ්ලින් නගරයේ උපත ලැබූහ. මොහු කතුවරයෙකු සහ දේශපාලන න්‍යායවාදියෙකු හා දාර්ශනිකයෙකි.

නබි (ﷺ) තුමාණන්ගේ භාර්යාවන්

එතුමාගේ පළමුවන භාර්යාව වූ කදීජා තුමියගේ මරණයෙන් අනතුරුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ස්ත්රීන් කිහිපදෙනෙකුව විවාහ කර ගත්හ. එසේ විවාහ වූ කාන්තාවන් අතුරින් ආඉෂා තුමිය හැර අන් සියල්ලෝම වැන්දඹුවන් වූහ. ඔහුගේ බිරින්දෑවරුන් බොහොමයක් කුරෙයිජ් ගෝත්‍රයට අයත් කාන්තාවන් වූ අතර අනෙක් අය වෙනත් පවුල් වලට අයත් කාන්තාවෝ වූහ.

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙම කාන්තාවන් විවිධ හේතු නිසා විවාහ කර ගත් අතර ඒ පිළිබඳ පහත විස්තර කෙරේ.

01

ආගමික සහ ව්‍යවස්ථාමය අරමුණු:

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සයිනබ් බින්ති ජහෂ් නම් කාන්තාව විවාහ කර ගත් අතර ඇඳුන යුගයේ අරාබිවරු විසින් දරුකමට හදාගත් පුත්‍රයා යනු මිනිසෙකුගේ සැබෑ පුත්‍රයකු ලෙස සැලකූ හේතුවෙන් දරුකමට හදාගත් පුත්‍රයාගේ භාර්යාව විවාහ කර ගැනීම තහනම් යැයි විශ්වාස කරන ලදී. එනමුත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ඔහු හදාවඩා ගත් පුත්‍රයා වන සයිද් ඉබ්නු හාරිස් (රජි) තුමාගේ බිරිඳ වූ සයිනබ් බින්ති ජහෂ් සමඟ විවාහ විය. එමඟින් එකල තිබූ මෙම විශ්වාසය ඉවතලන ලදී. උත්තරීතර අල්ලාහ් මේ පිළිබඳ පහත අයුරින් ශද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ සඳහන් කරයි.

“ඔබ බිය වීමට ඉතා සුදුස්සා අල්ලාහ් ය.සෙයිද් නැමැත්තා තම අවශ්‍යතාව ඇගෙන් ඉටු කර ගත් පසු (දික්කසාද කළ පසු) අපි ඇය ඔබට විවාහ කර දුනිමු. දරුකමට හදා වඩා ගත් පුතුන් තම භාර්යාවන්ගෙන් තම අවශ්‍යතාව ඉටු කර ගතහොත් (දික්කසාද කළ හොත්) හදා වඩා ගත් පියවරුන් වන (විශ්වාස කළ අය ඔවුන් විවාහ

කර ගැනීම වරදක් බවට පත් නොවනු පිණිස අපි මෙසේ කළෙමු. අල්ලාහ්ගේ අණ ඉටු කරනු ලැබිය යුත්තක් වේ. (ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආන් 33:37)

02

දේශපාලන හේතු සහ ඉස්ලාම් හි ව්‍යාප්තිය සඳහා එමෙන්ම නොයෙකුත් සමූහයන් ඉස්ලාමයට ආරාධනා කිරීම සඳහා හා අරාබි ගෝත්‍රවල අනුග්‍රහය ලබා ගැනීම සඳහා ඒ අයුරින් විවාහ විය.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් විශාලතම හා ශක්තිමත්ම අරාබි ගෝත්‍රවලින් කාන්තාවන් විවාහ කර ගත් අතර මේ අයුරින් විවාහ වනු මෙන් එතුමාණන් විසින් තම මිතුරන්ටද උපදෙස් දෙන ලදී.

දවුමතුල් ජන්දල් නම් එක් ගෝත්‍රයක් වෙත නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අබිදුර්රන්මාන් ඉබ්නු අවුල් නැමැති තම මිතුරෙකු ධර්ම ප්‍රචාරය සඳහා යැවීමේදී පහත අයුරින් ඔහුට උපදෙස් දුන්හ: ඔවුන් ඔබට යටත් වූයේ නම් (ඉස්ලාම් දහම ඔවුන් වැළඳ ගත්තේ නම්) කල්බ් ගෝත්‍රයෙහි ප්‍රධානියාගේ දියණියව ඔබ විවාහ කර ගන්න. (ඉබ්නු හිෂාම්)

03

සමාජ හේතූන්:

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉස්ලාමය දේශනා කිරීම සඳහා වූ මෙහෙවරකදී මියගිය ඔහුගේ අනුගාමිකයන්ගේ භාර්යාවන් කිහිපදෙනෙකුට විවාහ කර ගත්හ. එම කාන්තාවන් එතුමාණන්ට වඩා වයසින් වැඩි වුවත්, ඔවුන්ට ද ඔවුන්ගේ ස්වාමිපුරුෂයන්ට ද ගෞරව කිරීම පිණිස ඒ අයුරින් විවාහ විය.

ඉතාලියේ අරාබි හා ඉස්ලාම් අධ්‍යයන පුරෝගාමී ලෝරා විසියා වැග්ලියරි තම “Defense of Islam” නැමැති කෘතියෙහි මෙසේ ප්‍රකාශ කොට ඇත: එතුමාගේ යෞවන කාලය පුරාවට මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විවාහ වී ඇත්තේ එක් කාන්තාවක් පමණි. මේ කාලය තුළ මිනිසාගේ ලිංගිකත්වය උච්චතම අවස්ථාවක පවතී. එපමණක් නොව, එතුමාණන් ජීවත්වූ සමාජයේ බහු විවාහය සාමාන්‍ය

නීතියක් ලෙස සැලකුණු අතර, දික්කසාදය ඉතා පහසු කාර්යයක් ලෙස තිබිණි. එනමුත් තමාට වඩා වයසින් වැඩි එක් කාන්තාවක් පමණක් එතුමාණන් විවාහ කර ගත්තේය. එතුමාණන් තම පළමු භාර්යාව සඳහා විශ්වාසවන්ත ස්වාමිපුරුෂයෙකු වූ අතර අනෙක් කාන්තාවක් සමඟ එතුමාණන් විවාහ වූයේ ඇයගේ මරණයෙන් අනතුරුවයි. ඒ වන විට එතුමාගේ වයස අවුරුදු පනහක් විය. ඉන්පසු එතුමාණන් සිය අනෙකුත් භාර්යාවන්ව සමාජීය හෝ දේශපාලන අරමුණු වෙනුවෙන් විවාහ විය. ආචාරශීලී කාන්තාවන්ට ගෞරව කිරීම හා ඇතැම් ගෝත්‍රවල පක්ෂපාතීත්වය ලබා, ඉස්ලාමය ඔවුන් අතර ප්‍රචාරය කිරීම එතුමාගේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය හැර මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විවාහ වූ සියලු භාර්යාවන් කන්‍යාවියන් නොවූ අතර ඔවුන් තරුණ හෝ ලස්සන දු නොවීය. එසේ නම් එතුමාණන් කාමුක අයෙකු බව කවරෙකුට නම් කිව හැකිද?

එපමණක් නොව එතුමාණන් මිනිසෙකු මිස දෙවියකු නොවේ. පුනෙකු ඇති කිරීමට ඔහු තුළ තිබූ ආශාව මෙවැනි විවාහ සඳහා පාදක විය හැකිය. කදීජා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් ලැබූ පිරිමි දරුවන් සියල්ලෝම මියගිය අතර විශාල ආදායමක් නොමැතිව තම විශාල පවුලෙහි මූල්‍යමය වගකීම් තමන් විසින් ඉටු කරන ලදී. එතුමාණන් එම භාර්යාවන් සියල්ලන් අතර සාධාරණ හා යුක්තිසහගත විය. ඔවුන් අතර කිසිදු වෙනසක් නොපෙන්වූහ. මෝසෙස් වැනි පෙර සිටි වක්තෘවරුන්ගේ ව්‍යවහාරය එතුමාණන් අනුගමන කළේය. කිසිවෙකු ඔවුන්ගේ බහු විවාහයට විරෝධය දැක්වූයේ නැත. කෙසේහෝ මුහම්මද් තුමාගේ බහු විවාහය පිළිබඳව ඇතැම් ජනතාව තම විරෝධය පළ කිරීම මගින් ඔහුගේ ජීවිතයේ සෑම හෝරාවක් පිළිබඳ තොරතුරු අප දැන සිටීමට හැකි වූ අතර, එතුමාට පෙර වක්තෘවරුන්ගේ දෛනික ජීවිතය පිළිබඳ තොරතුරු එතරම් ම නොදැන සිටීමු.

ස්කොට්ලන්ත දාර්ශනිකයෙකු හා සිනමා රචකයෙක් වූ තෝමස් කාර්ලයිල් මෙසේ සඳහන් කරයි:

අසාධාරණ ලෙස චෝදනා එල්ල වූව ද, මුහම්මද් තුමාණන් කාන්තාවන් කෙරෙහි කාමුක හැඟීමෙන් පසුවන අයෙකු නොවීය. එතුමාණන් කාමුක

අයෙකු බවත් එතුමාණන්ට සිය කාමුක හැඟීම නිවා ගැනීම හැර වෙනත් අරමුණක් නොමැති බවත් ප්‍රකාශ කිරීමේදී සාවද්‍ය වෝදනාවක් එතුමාණන් කෙරෙහි අප සිදු කරන්නෙමු. එනමුත් එතුමාණන් එවැනි වර්තයක් නොවේ. එවැනි ගුණාංගවලින් එතුමාණන් පරිශුද්ධයි.

මුහම්මද් (ﷺ) තුමාණන්ගේ ධර්ම දූතත්වය සැබෑ බව හඟවන ලිඛිත සාක්ෂි

ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය ඇසුරින්

01 උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කොට ඇත:

මුහම්මද් ඔබලාගේ පිරමින් අතුරින් කිසිවකුගේ පියකු නොවීය. නමුත් ඔහු අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ය. නබිවරුන්ගේ මුද්‍රාවයි. තවද සියළු දෑ පිලිබඳව අල්ලාහ් සර්වඥානී විය. (33:40)

02 වක්තෘ මුහම්මද් තුමාගේ කථාන්තරය ගැන යේසුස් වහන්සේ ප්‍රකාශ කොට ඇති බව උත්තරීතර අල්ලාහ් පාර්ශුද්ධ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් කරයි:

ඉසුාර්ල් දරුවනි! මා ඉදිරියේ ඇති තවරානය තහවුරු කරන්නෙකු ලෙසින් ද මගෙන් පසුව පැමිණෙන තම නාමය අන්මද් නමැති දූතයකු ගැන ශුභාරංචි දන්වන්නකු ලෙසින් ද මම නුඹලා වෙත පැමිණ ඇති අල්ලාහ්ගේ දූතයකු වෙම යැයි මර්යම්ගේ පුත් රීසා පැවසූ අවස්ථාව සිහියට නගනු. එනමුත් ඔවුන් වෙත පැහැදිලි සාධක සහිතව ඔහු පැමිණ කල්හි මෙය පැහැදිලි නූතියමකි යැයි ඔවුහු පැවසූහ. (61: 6)

නබි (ﷺ) තුමාගේ වදන් ඇසුරින්

මා හා මා පෙර විසූ ධර්ම දූතයින් සඳහා කදිම උදාහරණයක් නම් නිවසක් සම්පූර්ණයෙන් තනා එක් ගඩොලක ප්‍රමාණයක ඉඩක් ඉතිරි කළ පුද්ගලයකු මෙන්ය. ජනයන් එකී නිවස වටා එක්රැස් වී විමනියට පත් වෙමින් මෙම නිස්තැන ගඩොලක් මඟින් සම්පූර්ණ කරන්නේ නම් යහපතකි යැයි ඔහු ඉදිරියේ ප්‍රකාශ කර සිටියේය. එම ගඩොල මා

වෙමි. ධර්ම දූතවරුන් අතුරින් අවසානයා මා වෙමි යැයි නබි (සල්) තුමාණන් පවසා සිටියේය.

පෙර තිබූ ශුද්ධ ලියවිලි ඇසුරින්

අනා බින් යසාර් (රලී) මෙසේ පවසයි:

මා, අබ්දුල්ලාහ් බින් අමර් බින් අල් ආස් හමු වී, අල්ලාහ්ගේ දූතයන් ගැන තව්රාතයේ සඳහන් විස්තරය ගැන මට පවසන්න! යැයි ඇසුවෙමි. ඔහු මෙසේ පිළිතුරු දුන්න. එසේය, අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි. අල් කුර්ආනයේ ඔහු ගැන සඳහන් ගති ලක්ෂණ වලින් සමහරක් භාවිතා කරමින් තව්රාතයේ ද ඔහු ගැන විස්තර කරනු ලැබ තිබේ. මෙයට නිදසුනක් ලෙස අපි ඔබ සාක්ෂිකරුවෙකු ව ද සුබාරංචි කියන්නෙකු ව ද අවවාද කරන්නෙකු ව ද එවීමු. එසේම ඉගෙනුම නොලත් ජනතාවට අරාක්ෂකයෙකු වශයෙන් එවීමු. ඔබ මාගේ සේවකයා හා මාගේ පණිවුඩකරුවාය. මා ඔබට (අල් මුතවක්කිල්) අල්ලාහ් මත රඳා පවතින්නා යැයි නම් තැබුවෙමි. ඔබ අවනිත හෝ කුර්රු පුද්ගලයකු නොවන අතර වෙළඳ පොලේ සෝෂා නගන්නෙකුද නොවේ. ඔබට ඵදිර්වාදිකම් කරන්නන්ට ඔබ ඵදිර්වාදිකම් කරන්නේ නැත. ඔවුන් සමඟ කරුණාවන්ත ලෙස කටයුතු කරන අතර සමාව ලබා දෙන්නේය. අන්ද ඇස්, බිහිරි කන් හා වැසුනු හඳවත් විවර කරන අකාරයෙන්, නැමදීමට සුදුසුකම අල්ලාහ් හැර වෙන කිසිවකුට නැත යැයි කීම තුළින් දුෂ්ට ජනයා ශිෂ්ට ජනයන් බවට පත්කරන තුරු ඔහු ව අල්ලාහ් මිය යාමට සලස්වන්නේ නැත.

තවද අනා බින් යසාර් මෙසේ පවසයි:

මම රබීබි කඅබි හමු වූ අතර, මේ කථාව ගැන ඔහුගෙන් විමසුවෙමි. ඔහු අබ්දුල්ලා බින් අමර් බින් ආස් සමඟ විරුද්ධ නොවීය. (මූලාශ්‍රය:බයිහකි)

පාදිලිකෙනෙක් ව සිටී, පසු ව ඉස්ලාමය වැළඳගත් මහාචාර්ය අබ්දුල් අහද් දාවුද් මෙසේ සඳහන් කරයි:

ලතින්, ග්‍රීක හෝ අරාමීය භාෂා කතිකාවක් සඳහා කිසිසේත් ඉඩ නොදෙමින් හුදෙක් බයිබලය මත මාගේ තර්ක ගොඩ නැගීමට මා

උත්සාහ කරමි. ඩුනානයය සහ විදේශිය බයිබල් සමාජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අනුවාදයේ වචන මා විසින් පහත දැක්වෙන උපුටා දැක්වීම සපයනු ලැබේ.

දෙවියන් මෝසෙස් තුමාණන්ට කථා කොට මෙසේ පැවසූ බව බයිබලය සඳහන් කරයි:

මම ඔවුන්ගේ සහෝදරයන්ගෙන් නුඹට සමාන අනාගත වක්තෘ කෙනෙකු ඔවුන්ට නැතිවුවා දී මාගේ වචන ඔහුගේ මුඛයෙහි තබන්නෙමි . මා ඔහුට අණ කරන සියල්ල ඔහු ඔවුන්ට කියන්නේ ය.(ද්විතීය කථාව 18:18)

මෙම වදන් මුහුම්මද් (සල්) තුමාට අදාළ නොවේ නම්, ඒවා තවමත් ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් සම්පූර්ණ නොවූ වැකි ලෙස පවතිනු ඇත. යේසුස් වහන්සේ පවා මෙයින් අදහස් කරනුයේ තමන් බව ප්‍රචාරය නොකළ අතර ඔහුගේ සමකාලීනයන් හා අනුගාමිකයින් එකී මතයෙහිම සිටියහ. ඔවුන්ගෙන් බහුතරයක් එම දිව්‍යමය අනාවැකිය සාක්ෂාත් කර ගැනීම පිණිස යේසුස් තුමාණන්ගේ දෙවන පැමිණීම බලාපොරොත්තුවෙන් සිටී.

(මම ඔවුන්ගේ සහෝදරයන්ගෙන් නුඹට සමාන අනාගත වක්තෘ කෙනෙකු ඔවුන්ට නැතිවුවා දී) යන පදමාලාව යේසුස් වහන්සේගේ පළමු පැමිණීම සඳහා සාධකයක් නොවේ. එමෙන්ම ඔහුගේ දෙවන පැමිණීම ද එකී වචනාර්ථයෙන් උපුටා ගත නොහැකිය. කිතුනු පල්ලිය මඟින් විශ්වාස කරනු ලබන්නේ යේසුස් නීති සම්පාදකයෙකු ලෙස නොව විනිශ්චයකරුවෙකු ලෙස අනාගතයේ පෙනී සිටිය යන්නයි. එනමුත් බයිබලයේ පොරොන්දුව නම් තම දකුණතෙහි නීතිය උසුලමින් නීති සම්පාදකයෙකු ලෙස පැමිණෙනු ඇත යන්නයි.

පොරොන්දු වූ අනාගතවක්තෘගේ පෞරුෂත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා මෝසෙස් තුමාගේ අනෙක් අනාවැකිය නම් මක්කාවෙහි කඳුකරයක් වන පාරාන් සිට විහිදෙන දෙවියන්ගේ ආලෝකය යන වදන වේ. ද්විතීය කතාව පොතේ 33 වන පරිච්ඡේදයේ 2 වන පදය මෙසේ පවසයි:

සැබෑ දෙවිගේ සේවකයා වූ මෝසෙස් තම මරණයට කලින් ඊශ්‍රායෙල් සෙනගට ආශීර්වාද කළේය. ඔහු ඔවුන්ට මෙසේ පැවසුවේය:

යෙහෝවා දෙවි සීනයි කන්දෙන් බැස ආවේය. ඔහුගේ දිප්තිය සේයිර් කඳුකරයෙන් පැමිණ ඔවුන් අතරේ පැතිර ගියේය. ඔහුගේ ආලෝකය පාරාන් කඳුකරයේ සිට විහිදී ආවේය. ඔහු සමඟ දසදහස් සංඛ්‍යාත වූ ඔහුගේ ශුද්ධ දේවදූතයෝ සිටියෝය. දකුණත ගිනි දැල්ලක් (එනම් නීතියක්) සමඟ වැඩියේය.

මේ වදන් තුළ දෙවියන් දිප්තියක් සමඟ සංසන්දනය කර ඇති අතර දෙවි සීනයි කන්දෙන් බැස ආ බවත් ඔහුගේ දිප්තිය සේයිර් කඳුකරයෙන් පැමිණ ඔවුන් අතරේ පැතිර ගිය බවත් ඔහුගේ ආලෝකය පාරාන් කඳුකරයේ සිට විහිදී ආ බවත් ඔහු සමඟ දසදහස් සංඛ්‍යාත වූ ඔහුගේ ශුද්ධ දේවදූතයෝ සිටි බවත් සඳහන් වේ.

යේසුස් ඇතුළුව කිසිම ඉශ්‍රායේල්වරයෙකුට පාරාන් සමඟ සම්බන්ධයක් තිබුණේ නැත. හගර් (හාජර්) ඇගේ පුත් ඉෂ්මායෙල් සමඟ බෙයර් - ජෙබාහි කාන්තාරයෙහි සැරිසරමින් සිටි අතර පාරාන් නම් පාළුකරයේ වාසය කළ බව බයිබලයේ උත්පත්ති කථාව 21:21 හි සඳහන් වේ.

ඉෂ්මායෙල් ඊජිප්තු කාන්තාවක් සමඟ විවාහ වූ අතර ඔහුගේ කුලදුල් පුත්‍රයා වන කේදාර්ගේ (අද්නාන්) පරම්පරාව වන අරාබිවරුන් එදා සිට අද දක්වා පාරාන් පාළුකරයේ වාසය කරති. ඒ අනුව මුහම්මද් නබි තුමාණන් සියල්ලෝම දන්නා පරිදි ඉෂ්මායෙල් හා ඔහුගේ පුත්‍රයා වන කේදාර්ගේ පරම්පරාවෙන් පැවත ආ කෙනෙකු නම්, එමෙන්ම එතුමාණන් මක්කාවෙහි කඳුකරයක් වන පාරාන් කඳුකරයේ සිට දස දහස් ගණනින් යුක්ත දේව විශ්වාසවන්තයින් සමඟ ධර්ම දූතයෙකු ලෙස නව නීතියක් සම්පාදනය කරමින් මක්කාවෙන් හෙළි වූයේ නම් මෙය නොවේද ඉහත සඳහන් වූ බයිබල් පදය මගින් අදහස් කරනු ලබන්නේ?

බයිබල්හි හබක්කක් පොතෙහි (3: 3) සඳහන් අනාවැකියේ වචන විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය.

ශුද්ධ තැනැත්තාණන් පාරාන් කන්දේ සිට පැමිණියේය. ඔහුගේ තේජසින් මුළු අභස්තලයම වැසී ගියේය. ඔහුට ලැබුණු ප්‍රශංසා පොළොවේ එක් කෙළවරක සිට අනික් කෙළවර දක්වා පැතිර ගියේය.

මෙහි සඳහන් ප්‍රශංසාව යන පදය ඉතා වැදගත් පදයකි. මන්දයත් අවසාන වක්තෘවරයාණන්ගේ නාමය වන මුහම්මද් යන වචනයෙහි

අර්ථය නම් ප්‍රශංසාවට ලක් වූ තැනැත්තා වේ.

පාරාන්ති වැසියන්ට එනම් අරාබිවරුන් සඳහා දිව්‍යමය ඵලිදරව්වක් පහළ වන බව බයිබලයේ මෙසේ සඳහන් වේ.

සමීඳුන් හට නව ගීයක් ගයන්න. මුළු ලොව පුරා පැසසුම් පතුරුවා හරින්න. මුහුදේ යාත්‍රා කරන එහි ජීවත් ව සිටින ද්වීප හා මුහුදුබඩ වැසියෙහි! සමීඳුන් හට පැසසුම් කරන්න. කාන්තාරය හා එහි නගර ද කේදාර්හි සිටින සෙනඟ ද සේලා නගර වැසි සියල්ලෝ ද කඳ මුදුන්වල සිට ප්‍රීති සෝෂා නගන් වා! ද්වීප හා මුහුදුබඩ වැසියෙහි! සමීඳුන් හට පැසසුමත්, එතුමන් හට මහිමයන් පිරිනමන් වා! සමීඳාණෝ බලවතෙකු සේ නික්ම එන සේක. එතුමාණෝ රණා වීරයෙකු සේ දිරිගන්වන සේක. රණා හඬ පතුරා, සිහ නඳු නගා, සතුරන් අබ්බවා සිය බලය පෙන්නන සේක. (යෙසේයා: 42:10-13)

මෙම මාතෘකාව යටතේ බයිබලිති සඳහන් කේදාර් (අද්නාන්) පිලිබඳ අනාවැකි යුවලක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුයි.

පළමුවන අනාවැකිය:

ස්ත්‍රීය! නැගිට ඔබේ ආලෝකය විහිදුවන්න. මන්ද ඔබට ආලෝකය උදා වී ඇත. යෙහෝවා දෙව්ගේ තේජස ඔබ වටේට බැබළෙයි. පොළොව අඳුරෙන් වැසී යයි. ඝන අන්ධකාරය ලෝවැසියන්ව වෙළාගනියි. එහෙත් ඔබ මත යෙහෝවා දෙව්ගේ ආලෝකය බැබළෙයි. ඔහුගේ තේජසද ඔබෙන් දිස් වෙයි. ඔබේ දිස්නීමත් ආලෝකය වෙතට විවිධ ජාතිහුද රූපවරුද ඇදී එන්නෝය . ඔබේ දෙනෙත් ඇර වටපිට බලන්න! ඒ සියල්ලන්ම එකතු වී ඔබ වෙතට පැමිණෙන බව ඔබට පෙනෙයි. දුර ඈත සිට පැමිණෙන ඔබේ පුත්‍රයන් දෙස බලන්න. ඔවුන් ඔබේ දුවරන්ව උකුළේ තබාගෙන සුරැකිව රැගෙන එන ආකාරය දෙසත් බලන්න. එය දැක ඔබේ මුහුණ දිස්නීමත් වෙයි. ඔබේ සිහ සතුටින් පිරී ඉතිරි යයි. මන්ද සමුද්‍රයේ සියලු සම්පත්ද ජාතීන්ගේ වස්තූද ඔබට හිමි වෙයි. මිදියන් සහ ඒෆාහි තරුණ ඔටුවන්ගෙන් ඔබේ දේශය පිරී යයි. ෂෙබා දේශයේ සිට ඔටුවන් පිට නැඟී අතිමහත් පිරිසක් පැමිණෙති. රන්ද කට්ටකුමංපල්ද රැගෙන එන ඔවුහු සියල්ලන් ඉදිරියේ යෙහෝවා දෙව්ට ප්‍රශංසා කරති. කේදාර් ගෝත්‍රිකයන්ගේ මුළු සන්ව රැළම ඔබ වෙතට රැගෙන එනු ඇත. හෙබායෝන් ගෝත්‍රිකයන්ගේ බැටළුවනුත්

ඔබේ ප්‍රයෝජනය සඳහාය. මාගේ පූජාසහය මත තබන උන්ව මම පිළිගන්නෙමි. මෙසේ, මම මාගේ ගෘහයේ අලංකාරය තව තවත් වැඩි කරන්නෙමි. (යෙසායා: 60: 1-7)

දෙවන අනාවැකිය:

පාළුකරයට විරුද්ධව දුන් නින්දාව මෙයයි. දෙදාන් ගෝත්‍රයට අයත් නවලම්කරුවෙකි! පාළුකරයේ පිහිටි වනයක ඔබට රාත්‍රිය ගත කරන්න සිදු වෙයි.ග තේමා දේශයේ වැසියෙකි! පිපාසිතයන්ට බොන්න වතුර දෙන්න. පලා යන අයව මුණගැසී ඔවුන්ට කෑමට යමක් දෙන්න. මන්ද සතුරෝ ඔවුන්ට විරුද්ධව යුද්ධයට සැරසී ඇත.කඩුවෙන්ද දන්නෙන්ද මැරුමේ නොකන පිණිස ඔවුහු පලා යන්නෝය. යෙහෝවා දෙවි මට මෙසේ කියා තිබේ. කුලිකරුවෙකුගේ සේවා කාලය නිම වන දවස නිශ්චිත වන්නාක් මෙන් තව අවුරුද්දකින් කේදාර් ගෝත්‍රිකයන්ගේ තේජස මුළුමනින්ම පහ වී යයි. (යෙසායා: 21: 13-17)

යේසායා පර්විජේදයේ සඳහන් ඉහත සඳහන් අනාවැකි යුවල පාරාන් කඳුකරයෙන් පැමිණෙන දීප්තිය පිළිබඳ කථාකරන බයිබලිහි වෙනත් පර්විජේදයන් සමඟ සසඳමින් කියවා බලන්න.

ඉෂ්මායෙල් පාරාන් නම් පාළුකරයේ ජීවත් වූවා නම්, ඔහු අරාබිවරුන්ගේ මුතුන්මිත්තෙකු වූ කේදාර්ට උපත ලබා දුන්නේ නම්, කේදාර්ගේ පරම්පරාව සඳහා දෙවියන්ගෙන් ඵලිඳුරුවිවක් පහළ වූයේ නම්, තවද ඉහත සඳහන් බයිබල් වැකිවල සඳහන් අනෙකුත් අනාවැකි සසඳා බැලීමේදී ඒවා සඳහා මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් හැර අන් කිසිවෙක් සුදුසුකම් නොලබන බව සත් සුදක් සේ පැහැදිලි නොවන්නේද?

බයිබලෙහි අළුත් ගිවිසුම ඇසුරින් සාක්ෂි:

නව ගිවිසුමේ කොටස් ගණනාවක්ම මුහුම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ගේ පැමිණීම පිළිබඳ ඔහුගේ ක්‍රියාකාරිත්වයේ හා ක්‍රියාකාරකම්වල ස්වභාවය පෙන්වා දෙමින් පැහැදිලිව සඳහන් වේ.

යුදෙව්වරුන්ගේ නායකයන් යෙරුසලමේ සිටි පූජකයන්ව සහ ලෙව්වරුන්ව යොහන් වෙතට යවා, “ඔබ කවුද” කියා ඔහුගෙන් ඇසූ විට ඔහු දුන් සාක්ෂිය මෙයයි. 20) මම ක්‍රිස්තුස් නොවෙයි කියා ඔහු

නොසලවාම ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශ කළේය. 21) එවිට ඔවුහු, එහෙමනම් ඔබ කවුද? ඔබ එලියාද? කියා ඔහුගෙන් ඇසූහ. එවිට ඔහු මම එලියා නොවෙයි, කියා පිළිතුරු දුන්නේය. එන්න සිටින අනාගතවක්තෘවරයා ඔබද? කියාත් ඔවුහු ඇසුවෝය.එයටත් ඔහු, නැහැ කියා පිළිතුරු දුන්නේය. 22) එහෙයින් ඔවුහු: එහෙමනම් ඔබ කවුද? අපව එවූ අයට අප පිළිතුරක් දිය යුතුයි. ඔබ ගැන ඔබට කියන්න තිබෙන්නේ මොනවාද, කියා ඔහුගෙන් ඇසූහ. 23) ඔහු මෙසේ පිළිතුරු දුන්නේය. අනාගතවක්තෘ යෙසායා පැවසූ දේ ඔබට මතකද? ඔහු කිව්වේ යෙහෝවා දෙව්ගේ මග සමතලා කරන්න කියා යමක් පාළුකරයේ සිට හඬ නගන්නේය කියායි. ඒ නැහැත්තා මමයි. 24) යොහන් වෙතට එවූ ඒ අය පරිසිවරුන්ය. 25) ඔවුහුද ,ඔබ ක්‍රිස්තුස්වත් එලියාවත් එන්න සිටින අනාගතවක්තෘවරයාවත් නොවෙයි නම් ඇයි ඔබ මිනිසුන්ව බවිනිස්ම කරන්නේ? කියා ඔහුගෙන් ඇසූහ. (යෝහන්: 1: 20-25)

මෙම පරිච්ඡේදය තුළ සඳහන් වක්තෘවරයා යේසුස් තුමාණන් නොවේ. ඔහු මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් ය. මන්දයත් යෝහන් යේසුස් තුමාණන්ගේ ජීවිත කාලය තුළම එම අනාගතවක්තෘවරයාගේ පැමිණීම දේශනා කර බවිනිස්ම කිරීම සහ පුරෝකථනය කරමින් සිටි බැවිනි.

යේසුස් තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ දි:

අනාගතවක්තෘවරයෙකුගේ පැමිණීම ගැන යේසුස් තුමාණන් අනාවැකි පළ කළේ මේ අයුරිනි:

‘I will pray the Father, and He shall give you another Comforter(Periqlytos), that he may abide with you forever.’

මම පියාණන්ගෙන් තවත් ඉල්ලීමක් කරනවා. එවිට ඔබේ උපකාරයට ඔහු යමක් එවයි. ඒ දේ ඔබට සැමදා උපකාරයක් වෙයි (යෝහාන් 14:16)

Periqlytos යන ග්‍රීක වචනයේ අර්ථය, කීර්තිමත්, යන්නයි. අන්මද් යන අරාබි වචනයේ අර්ථයද මෙයයි. අන්මද් නමින් නබිවරයෙකු එතුමා පසුපස පැමිණෙන බව යේසුස් තුමාණන් අනාවැකි පළ කළ බව අල් - කුර්ආනයෙහි තහවුරු වී ඇත:

ඉසුයිල්ගේ දරුවනි! මම නුඹලා වෙත (එවන ලද) අල්ලාහ්ගේ දූතයා වෙමි.

මට පෙර පැවති නවීරානය සත්‍ය කරවන්නෙක්මි.මට පසුව පැමිණීමට
නියමිත අන්මද් නමැති දූතයෙක් ගැන සුඛාරංචි කියන්නෙක් මි” යි මර්ගම්ගේ
පුන් ඊසා කී සැටි සිහි කරන්න. ඔවුන් වෙත පැහැදිලි සාධක ගෙන ආ විට
මෙය පැහැදිලි භූනියමක් යැ”යි ඔවුහු පැවසූ.:61:6)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ දූතත්වය තහවුරු කරන බුද්ධිමය සාධකයන්

01

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අකුරු ලිවීමට හෝ කියවීමට නොදත් අයෙකු වේ.

ඔහු කියවීමට හෝ ලිවීමට නොදත් අයෙකු වේ. ඔහු කියවීමට හෝ ලිවීමට නොදත් මිනිසුන් අතර ජීවත් විය. එමනිසා, අල්කුර්ආනය මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා විසින් ලියනු ලැබූ බව ප්‍රකාශ කළ නොහැක. උන්වර්තර අල්ලාහ් ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි:

(හබ්තුමනි) ඔබ මීට පෙර කිසිම ධර්මයක් කියවන්නෙකු නොව. ඔබගේ දකුණතින් ඔබ එය ලියා (පුරුදු පුහුණු වූ) කෙනෙකු නොව. එසේ වුවේ නම්, (මෙම බොරුකාරයින්) මෙය ඔබ විසින් නමන්ම මනක්කල්පිත කර ගන්නා මිස, දෙවියන් විසින් පහළ කළ දැයක් නොව යයි, සැක සිතිය හැකිය. (29:48)

02

අරාබි වරුන් වෙත අල්කුර්ආනයට සමාන යමක් ගෙන එනු මෙන් අනියෝග කළ ද එවැන්නක් ඔවුන්ට ගෙන ඒමට නොහැකි විය.

අල් කුර්ආනයෙහි අලංකාරය, එහි ව්‍යුහය හා ගැඹුරු අර්ථයන් අරාබිවරුන්ව මවිතයට පත් කළේය. මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සදාකාලික ආශ්චර්යය වන්නේ අල් කුර්ආනය යි. ඒ පිළිබඳ එතුමාණන් මෙසේ වදාල ඇත:

මට පෙර විසූ ධර්ම දූතයින්ගේ ප්‍රාතිභාර්යයන් ඔවුන්ගේ කාලයට පමණක් සීමා වී ඇත. මා හට ලබා දී ඇති ප්‍රාතිභාර්යය වන්නේ සදාකාලික වූ කුර්ආනයයි. එබැවින්, මා වඩාත් අනුගාමිකයන් පිරිසක් සිටින ධර්ම දූතයෙකු වීමට බලාපොරොත්තු වෙමි. (බුහාරි)

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ කාළයෙහි පීචන්වූ ජන සමූහය විශිෂ්ට ලෙස කාව්‍ය නිර්මාණ සඳහා ප්‍රසිද්ධව සිටිය ද, උත්තරීතර අල්ලාහ් අල්කුර්ආනයට සමාන පොතක් ගොණු කරනු මෙන් ඔවුනට අභියෝග කළ නමුත් ඔවුනට එය කළ නොහැකි විය. ඉන්පසු ඒ හා සමාන එක් පරිච්ඡේදයක් ගොණු කරනු මෙන් අභියෝග කළේය. එයටද ඔවුන් අපොහොසත් විය. ඒ පිලිබඳ ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් වේ.

අපගේ වහලා (මුහම්මද්) ට අපි පහළ කළ දැයෙහි නුඹලා සැක කොට (එහි) නුඹලා සත්‍යවන්නයින් නම් මෙවැනි පරිච්ඡේදයක් ගෙන එන්න.(ඒ සඳහා) අල්ලාහ් හැර නුඹලාගේ සෙසු සහකරුවන් ද කැඳවා ගන්න.(2:23)

තවද සමස්තයක් ලෙස අල්ලාහ් මුළු මානව වර්ගයාටම අල්කුර්ආනය හා සමාන යමක් ගෙන එනු මෙන් අභියෝග කරයි:

“මොහු මෙය ප්‍රබන්ධ කළේ යැ” යි ඔවුහු පවසන්නෝ ද? එසේ නොවේ. ඔවුහු විශ්වාස නොකරති. ඔවුන් සත්‍යවන්නයින් නම් මෙවැනි පුවතක් ඔවුහු රැගෙනෙත්වා. (52:33-34)

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ නොකඩවා ශුභාරංචිය දේශනා කරමින් ජනයා අමතා ඉස්ලාමය වෙත කැඳවූ අතර ඒ හේතුවෙන් ඔහුට දුෂ්කරතා රැසකට මුහුණ දීමට සිදු වුණි. නබි (සල්) තුමාණන් දිගටම ශුභාරංචිය දේශනා කරමින්, ඉවසිලිවත්තව සිටියේය. ඔහු වංචාකරුවෙකු නම් ඔහු සිය ජීවිතයට හයවී දේශනා කිරීම නවතා තබන්නට තිබුණි.

ආචාර්ය ඩබ්.මොන්ටිගෝමරි වොට් ¹⁰ මෙසේ සඳහන් කරයි:

ඔහු ඉදිරිපත් කළ විශ්වාසයන් ඉදිරියේ වඩනිංසා පැමිණෙන බව දැන දැනත් ඒ සඳහා තිබූ ඔහුගේ පෙර සූදානම, ඔහු කෙරෙහි විශ්වාස කළ මිනිසුන්ගේ උසස් සදාචාර වර්තය සහ ඔවුන් නායකයෙකු ලෙස ඔහුව රැක බලා බැලීම සහ ඔහුගේ අවසන් ජයග්‍රහණයේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය

10. විලියම් මොන්ටිගෝමරි වොට් ස්කොට් ජාතික ඉතිහාසඥයෙක්, ප්‍රාචීන ශාස්ත්‍රඥයෙක් සහ ඇන්ග්ලිකන් පූජකයකු විය. ඔහු එඩින්බර්ග් විශ්ව විද්‍යාලයේ අරාබි හා ඉස්ලාම් අධ්‍යයන පිලිබඳ මහාචාර්යවරයෙක් විය.

යනාදී සියල්ලම ඔහුගේ මූලික අවංකභාවය පිළිබඳ කරුණු ගෙනහැර දක්වයි. එපමණක් නොව, මුහම්මද් කුමාණන් මෙන් ඉතිහාසයේ නොයෙකුත් ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයන් බටහිර රටවල් තුළ ඉතා දුර්වල ලෙස අගය කොට ඇත. එබැවින්, මුහම්මද් කුමාණන් පිරිසිදු වේනානාවකින් හා සත්‍යතාවයෙන් පිරිපුන් කෙනෙකු ලෙස පමණක් සඳහන් නොකර අප ඔහුව තේරුම්ගත යුතු නම්, එසේම එතුමා පිළිබඳ අතීතයෙන් උරුම වී ඇති වැරදි මත අප විසින් නිවැරදි කිරීමට නම්, අසත්‍ය වුවද සත්‍යයක් මෙන් පෙනෙන කරුණු වලට වඩා ස්ථිරසාර සාක්ෂි පිළිබඳ වඩා සැලකිලිමත් වීම අත්‍යවශ්‍යයි.

04

ලෝකික ජීවිතයේ දී සැම පුද්ගලයෙක් විසින්ම විසිතුරු භාණ්ඩ හා අලංකාරයට ඇලුම් කරනු ඇති අතර ඔවුන් සියල්ල මෙවන් විෂයන් කෙරෙහි වසඟ වනු ඇත.

උත්තරීතර අල්ලාහ් ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි:

ස්ත්‍රීන්, පිරිමි දරුවන්, රැස් කරන ලද රන් හා රිදී ගොඩවල්, දැකුම්කළු අශ්වයින්, සිවුපාවුන් හා වගා බිම් ආදී සිත් පිනවන සුළු දේවලට ඇලුම් කිරීම මිනිසුන්ට අලංකෘත කර ඇත. මේවා හුදෙක් ම මෙලොව ජීවිතයේ සැප සම්පත් ය. අල්ලාහ් වෙත අලංකාර වාසස්ථානය ඇත. (3:14)

මිනිසා ස්වභාවයෙන්ම, මේ ලෝකයේ සුබෝපභෝගීත්වය සහ සුන්දරත්වය රස විඳීමට ඇලුම් කරයි. මේ දේවල් අත්පත් කර ගැනීමට භාවිතා කරන ක්‍රමය අනුව මිනිසුන් එකිනෙකාට වෙනස් වේ. සමහරුන් මේ දේවල් ලබාගැනීමට නීත්‍යානුකූල ක්‍රම යොදාගන්නා අතර අනෙක් අය මේ දේවල් අත්පත් කර ගැනීමට නීති විරෝධී ක්‍රම යොදාගනී.

නබි කුමාණේ කාලයේ කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රයට අයත් ධනවත් හා ගෞරවාන්විත ඇතැම් පුද්ගලයින් විසින් ඉස්ලාමය වෙත කැඳවීමේ මෙහෙවර නතර කිරීම වස් එතුමාණන්ව ඒත්තු ගැන්වීමට උත්සාහ කරන ලදී. කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රයේ නායකයෙකු බවට පත් කරනු ඇති බවත්, වඩාත් ලස්සන ගැහැණු කතුන් සමග විවාහ කරවා දෙන බවත්, ඔවුන් අතරේ පොහොසත්ම මිනිසෙකු බවට පත් කරන බවත් ඔවුහු නබි කුමාණන් ඉදිරියේ පැවසූහ. එනමුත් එතුමාණන් මෙම ආකර්ෂක

පෙළඹවීමවලට ප්‍රතිචාර දක්වන්නේ මේ අයුරිනි.

මෙකී මෙහෙවර අත්හැර දමනු වස් මාගේ දකුණතෙහි සුර්යයා ද වමතෙහි වන්දුයා ද තබනු ලබන්නේ නම් උත්තරීතර අල්ලාහ් එය සර්ව සම්පූර්ණ කරන තෙක් හෝ එකී මෙහෙවර සමාජයට ප්‍රචාරය කරමින් සිටියදී මා ඝාතනය වන තෙක් එය මා අත්නොහරිනු ඇත. (ඉබ්නු හිෂාමි)

නබි (සල්) තුමාණන් ප්‍රෝඩාකාරයකු නම් මෙම දීමනාවන් එතුමාණන්ගේ ජීවිතය සුඛෝපභෝගී ලෙස ගත කිරීම සඳහා උපයෝගී වන හෙයින් ඒවා පිළිගන්නට තිබුණි.

යම්කිසි රාජධානියක සියළු පහසුකම් හා ධන සම්පත් රජතුමාගේ කැමැත්තට සහ ඔහුගේ සේවාවන් වලට යටත් බව හොඳින් දන්නා කරුණකි.

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මේ ජීවිත කාලය නාවකාලික වේදිකාවක් බව දැන සිටියේය. අබ්දුල්ලාහ් (රළු) තුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි:

නබි (සල්) තුමාණන් පැදුරක් මත නිදා ගනිමින් සිටියේය. ඒ හේතුවෙන් ඔහුගේ පිටති එම පැදුරෙහි රේඛාවන් දක්නට ලැබුණි. එය දුටු මා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෙනි! ඔබ නිදා සිටින මේ පැදුර මත ඇඳ ඇතිරිලි තැබීමට ඉඩ දෙන්න. එමඟින් ඔබේ පිටට එය බලපෑමක් නොවෙනු ඇත යනුවෙන් පැවසුවෙමි. එය ඇසූ මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්: මේ ජීවිතයට සාපේක්ෂව මාගේ ආදර්ශය නම් ගසක සෙවනක යට විවේකයක් ලබා ගන්නා මගියෙකු මෙන්ය. විවේකය ලබා ගත් පසු ඔහු සිය ගමන නැවත ආරම්භ කරනු ඇත. (ඉබ්නු මාජාහ්)

නුමාන් ඉබ්නු බජීර් (රළු) තුමාණන් වරක් මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය:

ඔබලාගේ නබ්දුන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ව දවසක් මා දුටුවෙමි. එතුමාණන්ගේ කුස පිරවීම සඳහා රටඉඳි ස්වල්පයක් පවා සොයා ගැනීමට එතුමාණන් හට නොහැකි විය. (මුස්ලිම්)

අබු හුරයිරා (රළු) තුමාණන් මෙසේ සඳහන් කරයි:

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් මරණය දක්වා අඛණ්ඩව දින තුනක් ඔහුගේ

කුසගිහි හිවෙන තරම් ආහාර නොගත්තේය. (බුහාරි)

අරාබි අර්ධද්වීපය එතුමාගේ පාලනය යටතේ තිබුණ ද, ජනයාට යහපත්කමෙහි උල්පතක් ලෙස එතුමාණන් ජීවත් වුවද, එතුමාණන් සඳහා ඇතැම් විට කුස ගින්න හිවා ගැනීම සඳහා ආහාර ප්‍රමාණවත් නොවනු ඇත.

හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ බිරිඳ වන ආඉෂා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී: හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් යුදෙව්වෙකුගෙන් පසු ගෙවීමේ ක්‍රමයට සමහර ආහාර මිල දී ගත් අතර ඇපයක් ලෙස සිය ආයුධය ඔහුට ලබා දුන්න. (මුස්ලිම්)

මෙයින් අදහස් කරනු ලබන්නේ, එතුමාණන්ට අවශ්‍ය දේ ලබා ගැනීම නොහැකි වූ බව නොවේ. නිදසුනකට, රන් කාසි සහ ධන සම්පත් එතුමාගේ මස්ජිදය ඉදිරියේ තබනු ඇති අතර ඒවා අවශ්‍ය දුප්පත් ජනයා අතර බෙදා දෙන තෙක් එතුමාණන් තම ස්ථානයෙන් ඉවත් නොවී ය. එතුමාගේ අනුගාමිකයන් අතර ධනවත් හා පොහොසත් උදවිය එතුමා වෙනුවෙන් සේවය කිරීමට ඉක්මන් වූ අතර ඔහු වෙනුවෙන් වඩාත්ම වටිනා දේ අනහැර දැමීමට සූදානම් විය. එසේ තිබියදීත් හබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මේ ලෝකයෙහි ධනවත්කම අත්හැරියේ ලෞකික ජීවිතයේ යථාර්ථය එතුමාණන් හොඳින් දැන සිටි නිසාය. එතුමාණන් මෙසේ වදාලය:

මරණින් මතු ජීවිතයට සාපේක්ෂව ලෞකික ජීවිතය සඳහා කදිම නිදසුනක් නම්: සාගරයක් තුළ තම ඇඟිල්ලක් ගිල්වා ගත් පුද්ගලයකු ඔහු සිය ඇඟිල්ල ආපසු ගත් විට එහි තැවරුණු ජල ප්‍රමාණය කොපමණක්දැයි දකින්නේද ඒහා සමාන වේ. (මුස්ලිම්)

බොස්වර්ත් සමිත් එතුමාණන් පිලිබඳ මෙසේ පවසයි:

නිවැරදි දිව්‍යමය මගපෙන්වීමකින් යුතු පාලනයක් අත් පත් කළ පුද්ගලයකු සිටින්නේ නම් එය මුහම්මද් තුමාණන් පමණකි. මන්දයත් ඉතා විශාල හමුදාවකගේ හෝ වෙනත් බලතල වල සහයක් නොතිබුණද, සියළු බලතල එතුමාණන් සතුව තිබුණි. එතුමාණන් බලය රඳවා තබා හැඩගැන්වීම පිලිබඳ සැලකිලිමත් වූයේ නැත. ඔහුගේ පෞද්ගලික

ජීවිතයේ සරලභාවය ඔහුගේ පොදු ජීවිතයට ද අනුකූල විය.

06

දෙවියන් අල්ලාහ්ගේ වක්තෘවරයාණන් ඉදිරියේ යම්කිසි සිදුවීමක් සඳහා පැහැදිලි කිරීමක් අවශ්‍ය වූ කල්හි, ඒ පිළිබඳව යම් දිව්‍යමය හෙළිදරව් කිරීමක් නොමැති අවස්ථාවක් වේ නම් එකී විෂය සම්බන්ධව යම් දිව්‍යමය හෙළිදරව්වක් පහළ වෙන තෙක් ඒ පිළිබඳ ඔහු කිසිවක් නොපවසා සිටිනු ඇත.

මෙම කාලය තුළ (සිද්ධිය හා දිව්‍යමය හෙළිදරව්ව පළ වන කාලය) එතුමාණන් විඩාපත් වනු ඇත. එයට ආසන්නම සිදුවීමක් නම් ආඉෂා (රළු) තුමිය පිළිබඳ පටබැඳුණු සිදුවීමයි. මාසයක කාලයක් ඒ සිදුවීම පිළිබඳ කිසිදු දිව්‍යමය හෙළිදරව්වක් පහළ නොවීය. ඔහුගේ සතුරන් එතුමන් පිළිබඳ නොයෙකුත් කථාවන් කියන්නට පටන් ගත්හ. ආඉෂා (රළු) තුමියගේ සත්‍යවන්තභාවය පිළිබඳ හෙළිදරව්ව පහළ වූයේ ඉන් පසුවයි. එතුමාණන් ප්‍රෝඩාකාරයකු නම් මේ අයුරින් දිව්‍යමය හෙළිදරව්ව බලාපොරොත්තු නොවී සැතීන් මේ ප්‍රශ්නය සඳහා විසඳුමක් ලබා දෙන්නට තිබුණි. උත්තරීතර අල්ලාහ් ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් කරයි:

ඔහු වින්තාහිලාෂයට අනුව කථා නොකරයි. (53:03)

07

මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ එතුමාව ප්‍රශංසා කරන්නැයි ජනශාගෙන් ඉල්ලා සිටියේ නැත.

එසේම යම්කිසි පුද්ගලයෙකු ඔහුට කිසියම් ආකාරයක ගෞරවයක් ලබා දෙන්නේ නම් ඒ පිළිබඳවද නබී (සල්) තුමාණන් සතුටු නොවනු ඇත. අනස් (රළු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

අනුගාමිකයන් හට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ට වඩා ප්‍රියමනාප වූ කිසිම කෙනෙකු නොසිටීය. එසේ තිබියදීත් එතුමාණන් ඔවුන් අතර පැමිණෙන විට එතුමාණන්ව ගෞරවය කිරීම පිණිස ඔවුන් අතුරින් කවරෙකු හෝ නැගී සිටින්නේ නැත. මන්දයත් ඒ අයුරින් නැගී සිටීම පිළිබඳ නබී(සල්) තුමාණන් කැමති නොවන බව ඔවුන් සියල්ල දැනුවත් බැවිනි.

වොෂින්ටන් ඉර්වින් මෙසේ පවසයි:

ඔහුගේ හමුදාමය ජයග්‍රහණයන් ආන්මාර්ට්කාමි අරමුණු ඉටු කර ගෙන

නොතිබුණු හේතුවෙන්, කිසිදු ආචාරිකාවක් හෝ නිෂ්චල ගෞරවයක් ඔහු තුළ දක්නට නොලැබිණි. දුෂ්කර කාලවලදී මෙන් ම ඔහු සිය ශ්‍රේණිධරයා බලයේ සිටියදී ද ගතිගුණ හා ධාරිතා පෙන්වූ සරල ලෙස පවත්වා ගෙන ගියහ. කෙසේදයත් එතුමන් සතුව රාජ්‍ය බලය තිබියදී ඔහු වෙත කවරකු හෝ පැමිණ එතුමන් කෙරෙහි සීමාව ඉක්මවා ගෞරවය දැක්වීම හෝ අසාමාන්‍ය ලෙස ප්‍රශංසා කිරීම එතුමාගේ අසතුටට පත් වන කරුණක් විය.

08

අතැම සිදුවීම් හේතුවෙන් නබි (සල්) තුමාගේ හට අවවාද කිරීමක් වශයෙන් අල්කුර්ආනයෙහි සමහර වාක්‍යයන් පහළ විය. එවැනි වාක්‍ය වලින් සමහරක් පහත දැක් වේ.

A

නබිවරයා! අල්ලාන් ඔබට අනුමත කළ දැය ඔබේ භාර්යාවන්ගේ තෘප්තිය තකා ඔබ තහනම් කර ගන්නේ ඇයි? අල්ලාන් ක්ෂමා කරන්නෙකි. අසම සම දැයාවන්තයෙකි. (66:01)

එතුමාගේ සමහර භාර්යාවන්ගේ හැසිරීම හේතුවෙන් එතුමාගේ මී පැණි අනුභව කිරීමෙන් වැළකී සිටියේය. දෙවියන් අල්ලාන් විසින් නිත්‍යානුකූල කර ඇති දෙය තමන් විසින් තහනම් කළ නිසා මෙම අල්කුර්ආන් වැකියෙන් එතුමාගේ අවවාද කෙරිණි.

B

(මුහම්මද්!) අල්ලාන් ඔබ ක්ෂමා කළේය. සත්‍ය පවසන්නන් කවුරුන් දැයි ඔබට පැහැදිලි වී අසත්‍ය පවසන්නන් කවුරුන්දැයි ඔබ අවබෝධ කර ගන්නා තුරු ඔබ ඔවුන්ට අවසර දුන්නේ ඇයි? (9:43)

මෙහිදී අල්ලාන් නබිතුමාට අවවාද කළේ තබුණු සටනෙහි පසුබට වූ කුහකයන් ප්‍රකාශ කළ අසත්‍ය කරුණු එතුමාගේ විසින් ක්ෂණිකව පිළිගත් නිසාය. ඔවුන් ඉදිරිපත් කළ නිදහසට කරුණු තහවුරු නොකරමින් එතුමාගේ විසින් ඔවුන්ට සමාව දෙන ලදී.

C

තමන් වෙතට ඒ අන්ධයා පැමිණි නිසා මොහු (මුහම්මද්) අප්‍රසන්න ගතියක් දැක්වීය. නොසලකා හැරියේ ය. ඔහු පිටිතුරු කෙනෙක් විය හැකි යැයි (මුහම්මද්) ඔබ දන්නේ කෙසේ ද? නැතහොත් ඔහු අනුශාසනාවක් ලැබිය හැකිය. ඒ අනුශාසනාව ඔහුට ප්‍රයෝජනවත් විය හැකිය. (80:1-4)

උමිමි මක්තුමි නැමැත්තාගේ පුත්‍රයා වන අබ්දුල්ලාහ් ඇස් අන්ධ කෙනෙකි. නබි නායක (සල්) තුමාණන් උසස් කුලයක් සමඟ කථා කරමින් සිටි සභාවකට පැමිණ මොහු නබි නායක (සල්) තුමාණන්ට සලාම කීවේය. එවිට නබි නායක (සල්) තුමාණන් කෝපයට පත් වී මුහුණ ඔරවා ගත් හ. ඒ පිළිබඳ අවවාද කරමින් ඉහත සඳහන් අල්කුර්ආන් වැකිය පහළ විය.

එතුමාණන් ප්‍රෝඩාකාරයකු නම් මෙවැනි අවවාද සඳහන් වාක්‍ය අල්කුර්ආනය තුළ දක්නට නොහැකි වේ.

මුහම්මද් මාර්මුදකේ පික්ටෝල් ¹¹ මෙසේ සඳහන් කරයි: නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණන් කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රයට අයත් ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයකු සමඟ ඉස්ලාමයේ සත්‍යතාව පිළිබඳ ඒත්තු ගැන්වීමට උත්සාහ කරමින් සංවාදයක යෙදී සිටියදී, අන්ධ මිනිසෙකු ඇවිත් විශ්වාසය පිළිබඳව ප්‍රශ්නයක් විමසීය. නබි නායක (සල්) තුමාණන් ඔහු සමඟ කෝපයට පත් වී මුහුණ හරවා ගත්හ. මෙම පරිච්ඡේදය තුළ මිනිසෙකුගේ වැදගත්කම ඔහුගේ පෙනුම හෝ ලෞකික ස්ථානයෙන් විනිශ්චය නොකළ යුතු බව සඳහන් වේ.

09

අල්කුර්ආනයෙහි ලහබ් පරිච්ඡේදය තුළ (111 වන පරිච්ඡේදය) එතුමාගේ නබිත්වය පිළිබඳ ස්ථිර සංද්‍රෝවක් සොයාගත හැකිය. උත්තරිතර අල්ලාහ් එම පරිච්ඡේදයෙහි දැළිලා දැවෙන ගින්නක් වෙත නබිවරයාගේ මාමා කෙනෙකු වන අබු ලහබ් දමනු ලබන බව සඳහන් කරයි. මෙම පරිච්ඡේදය අනාවරණය වූයේ ඉස්ලාමය වෙත කැඳවීමේ මුල් අවධියේදී ය. නබිවරයකු වන නබි (සල්ලේලාහු අලයිති වසල්ලම්) තුමාණෝ ප්‍රෝඩාගකාරයකු නම් එතුමාගේ මාමා වූ අබු ලහබ් ඉස්ලාමය පසු කාලයේදී පිළිගැනීමට අවස්ථාවක් තිබෙන හෙයින් මේ ආකාරයේ නියෝගයක් නිකුත් නොකරනු ඇත.

ආචාර්ය ගැරී මිල් ¹² මෙසේ සඳහන් කරයි:

නිදසුනක් වශයෙන්, නබිතුමාට අබු ලහබ් නමින් මාමා කෙනෙකු

11. ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ශුද්ධ වූ අල් කුර්ආනයේ මුල්ම පරිච්ඡේදයක වූ මොහු ඩුතානය ජාතික මුස්ලිම්වරයෙක් විය. ඔහුගේ පරිච්ඡේදය මුලින්ම ප්‍රකාශයට පත් කළේ 1930 දී ය.
12. ආචාර්ය ගැරී මිල් (අබ්දුල් අහද් උමර් නමින් හැඳින්වෙන) මොහු කැනේඩියානු ගණිතඥයෙකු හා ඉස්ලාම් ආගමට හැරුණු හිටපු ක්‍රිස්තියානි මිෂනාරිවරයෙකි.

සිටියහ. මොහු ඉස්ලාමයට වෛර කරන්නෙකු විය. නබි තුමාට අපහාස කිරීම පිණිස එතුමා පසුපසම ඔහු යමින් සිටිය. නබි තුමාණන් ආගන්තුකයින් සමඟ කථාබහක යෙදෙන්නේ නම් කථාබහ අවසන් කර නැවත යනතෙක් අඩු ලහබි රැඳී සිට එම ආගන්තුකයා වෙත ගොස් නබි තුමාණන් කුමක් ප්‍රකාශ කළේ දැයි විමසා එතුමා පවසන දෑ විශ්වාස නොකරන බව කියමින් නබි තුමා කී දෑට පටහැනි යමක් පවසමින් සිටියේය.

කෙසේ වෙතත්, අඩු ලහබි අභාවයට පත්වීමට වසර දහයකට පෙර අල්කුර්ආනයෙහි කුඩා පර්ච්ඡේදයක් නබි තුමාට අනාවරණය විය. එම පර්ච්ඡේදය පැහැදිලිවම කියා සිටියේ ඔහු ගින්න (එනම් නිරය) වෙතට යන බවය. වෙනත් වචනවලින් කිවහොත්, ඔහු කිසිම විටෙක මුස්ලිම්වරයෙකු නොවන බව එහි සඳහන් වේ.

මෙකී අවුරුදු දහය තුළ අඩු ලහබිට කරන්නට තිබුණේ මිනිසුන් ඉදිරියේ පැමිණ අල්කුර්ආනයේ මා ඉස්ලාම් දහම වැළඳ නොගන්නා බව හා මා අපායට යන බව දන්වන පර්ච්ඡේදයක් මුහම්මද් හට පහළ වී තිබේ. එසේ නම් මා දැන් ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්තේ නම් අහෝ මුහම්මද් ඔබේ දිව්‍යමය හෙළිදරව්වෙහි සත්‍යතාව පිළිබඳ ඔබ කුමක් සිතන්නේදැයි අසන්නට තිබුණි.

අවුරුදු දහයක් තිස්සේම ඔහු ඉස්ලාම් දහම වැළඳ නොගත් අතර ඉස්ලාමය පිළිබඳ යම් අර්ථයක් හෝ ඔහුගෙන් දැක ගන්නට නොහැකි විය. මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයකු නොවන්නේ නම් අඩු ලහබි කුර්ආනීය හෙළිදරව්ව සාක්ෂාත් කරන බව මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දැන ගත්තේ කෙසේද? එකම පිළිතුර නම් ඔහු අල්ලාහ්ගේ දූතයා බවයි. එවැනි අවදානම් අභියෝගයක් කිරීම සඳහා දිව්‍යමය එළිදරව්වීමක් ඔහු සතු වූ බව මුලුමනින් ම විශ්වාස කළ යුතුය.

10

අල්කුර්ආනයෙහි එක් පර්ච්ඡේදයක නබි තුමාණන් මුහම්මද් වෙනුවට අන්මද් යනුවෙන් කඳවන ලදී.

“ඉසුාසිල්ගේ දරුවනි! මම නුඹලා වෙත (එවන ලද) අල්ලාහ්ගේ දූතයා වෙමි. මට පෙර පැවති තවිරාතය සත්‍ය කරවන්නෙක්මි. මට

පසුව පැමිණීමට නියමිත අන්මද් නමැති දූතයෙක් ගැන සුඩාරංචී කියන්නෙක් මි” යි මර්යම්ගේ පුත් ඊසා කී සැටි සිහි කරන්න. ඔවුන් වෙත පැහැදිලි සාධක ගෙන ආ විට, මෙය පැහැදිලි හූනියමක් යැ”යි ඔවුහු පැවසූහ. (61:06)

එතුමාණන් ප්‍රෝඩාකාරයකු නම් අල්කුරානය තුළ ඔහුගේ නම අන්මද් යනුවෙන් සඳහන් නොවනු ඇත. මන්දයත් සමාජය තුළ එතුමා මුහම්මද් යන නාමයෙන් හඳුන්වන ලදී.

ඉස්ලාම් ආගම අදාළව පවතින අතර එය ලොව පුරා පැතිර පවතී.

ලොව පුරා පුද්ගලයින් රාශියක් ඉස්ලාම් ධර්මය වැලඳගන්නා අතර ඉස්ලාමය කෙරෙහි අනෙක් සියලු ආගම්වලට වඩා වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි. ඉස්ලාමය වෙත අමතන්නන් සඳහා අපේක්ෂා කළ පරිදි මූල්‍යමය අනුග්‍රහයන් නොලැබුණ ද, ඉස්ලාම් ව්‍යාප්තිය නවතා දැමීමට ඉස්ලාම් සතුරන්ගේ නොයෙකුත් ප්‍රයත්නයන් තිබියදීත් මේ අයුරින් සිදු වෙමින් පවතී. ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනයේ උන්නරීතර අල්ලාහ් මෙසේ සඳහන් කරයි.

අපි ම මෙම උපදේශය පහළ කළෙමු. අපි ම එය ආරක්ෂා කරන්නෙමු. (15:09)

දෙවියන් අල්ලාහ් විසින් මෙම කුර්ආනය සැබැවින්ම සුරක්ෂිතව තබා ඇත. එය පොතක් වශයෙන් පමණක් නොව, පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට මුළු හඳවනින් ම පාඩම් කර මතක තබා ගැනීම මඟින් ද එම අල්කුර්ආනය හඳවත් තුළ සුරක්ෂිතව තබා ඇත. නියත වශයෙන්ම මෙය මතක තබා ගැනීම සහ එය නැවත කියවීමට අමතරව එය ඉගෙන ගැනීම හා ඉගැන්වීම කෙරෙහි මුස්ලිම්වරුන් දැඩි උනන්දුවක් දක්වයි. මන්දයත් හබ් (සල්) තුමාණන් මෙසේ දේශනා කර ඇත:

ඔබලාගෙන් ඉතා ශ්‍රේෂ්ඨමත් උදවිය කවුරුන්දයත් අල්කුර්ආනය හදාරා එය අන් අයට උගන්වන අය වේ. (බුහාරි)

තෝමස් කාර්ලයිල් මෙසේ පවසයි:

අසත්‍ය මිනිසෙකු විසින් විස්මිත දූතමක් බිහි කළ හැකි බව ඔබ කවදා

හෝ අසා තිබේ ද? නැත, එය කිසිදු විට නොහැකි කරුණකි. එක් ශක්තිමත් නිවහනක් අවටන කෙනෙකු සතුව එම නිවහන තැනීමට අවශ්‍ය ගල්, වැලි වැනි මූලික දෑ පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැති නම් ඔහුට එය අවටන්නට නොහැකි වනු ඇත. එවැනි අන්දැකීමක් නොමැතිව ඔහු එම නිවහන අවටන්නේ නම් එය ශක්තිමත්, ස්ථව සම්පූර්ණ නිවහනක් ලෙස නොතිබේ. හුදෙක් අසම්පූර්ණ දෝෂසහිත ගොඩනැගිල්ලක් වශයෙන් හෝ නොදුරු අනාගතයේදී කැඩීබිඳී යන ස්ථානයක් මෙන් පමණක් එය තිබෙනු ඇති අතර දශක 12 ක කාලයක් මිලියන 200 ක පුද්ගලයින් ජීවත් වීමට සුදුසු ගොඩනැගිල්ලක් වශයෙන් නොතිබෙනු ඇත.

එබැවින් මා අවබෝධ කළ කරුණක් නම් මිනිසා සැමදා ස්වභාව ධර්මයෙහි නීති වලට අනුකූල විය යුතුයි. එමෙන්ම එහි සත්‍යතාවය සමඟ බැඳී සිටිය යුතුයි යන්නයි. එය කවදා හෝ දිනක පිළිතුරු දෙනු ඇත. ඇතමුන් විසින් ඉස්ලාම් දහම පිළිබඳ අසත්‍ය කරුණු සත්‍යයක් ලෙස වමා පෙන්වමින් මිනිසුන් අතර ප්‍රචාරය කළ පමණින් ඒවා සත්‍යය බවට පත් නොවෙන අතර එය කිසිදු අසත්‍යයක් හැර වෙනකක් නොවේ. එමෙන්ම, මෙවැනි අසත්‍ය ප්‍රචාරයන් මගින් මුළු සමාජයම නොමඟ යැවීම අති විශාල සාපාරාධී ක්‍රියාවකි.

බොහෝ උදව්‍ය විසින් අල්කුර්ආනය තුළට අලුතින් යම් යම් වාක්‍යයන් ඇතුළත් කිරීමටත්, එහි ඇති ඇතැම් වාක්‍ය හකුළුවන්නටත් උත්සාහ කර ඇතත්, ඒවා කිසි විටෙක සාර්ථක වී නැත. එවන් වැරදි ක්ෂණිකවම සොයා ගනු ලැබේ. මුල් පිටපත සමඟ ඓතිහාසිකව සංරක්ෂණය කර ඇති එකම දිව්‍යමය හෙළිදරව්ව මෙම අල්කුර්ආනය පමණි. වර්තමානයේ පවතින අරාබි අල්කුර්ආන් පිටපත් මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සහ ඔහුගේ අනුගාමිකයින්ගේ කාලයේ තිබූ අල්කුර්ආන් පිටපත සමඟ සන්සන්දනය කළේ නම් කිසිම වචනයක තනි වෙනසක් හෝ සොයාගත නොහැකිය.

ඉස්ලාමීය නීති ව්‍යවස්ථාවේ දෙවන මූලධාරය වන නබී (සල්) තුමාණන්ගේ ජීවිත මඟ හා ප්‍රකාශ ද ශ්‍රද්ධාවන්ත උගතුන් විසින් එදා සිට වර්තමානය දක්වා ආරක්ෂා කරන ලදී. ඔවුහු තම ජීවිත ඒ සඳහා පරිත්‍යාග කළහ. එම ප්‍රකාශ අතුරින් දුර්වල හා විශ්වාස කළ

නොහැකි ප්‍රකාශ වෙන් කර හඳුනා ගැනීම සඳහා ඉමහත් ලෙස කැපවී ක්‍රියා කළහ. හදිසි කලාව පිළිබඳ රචිත ග්‍රන්ථ පරිශීලනය කිරීමේදී ඔවුන් කෙතරම් කැපවී ක්‍රියා කළාද යන්න කෙනෙකුට මනා අවබෝධ කළ හැක.

12

නබි තුමාණන් ගෙන ආ ධර්මය සත්‍යභාවයෙන් සහ නිවැරදිභාවයෙන් පිරිපුන් ධර්මයකි. එමෙන්ම ඒවා සෑම කලකටම සහ සෑම ස්ථානයකටම වලංගු වීමේ ස්වභාවයෙන් යුක්තකි.

ඉස්ලාම් ධර්මය ප්‍රායෝගික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිඵල ඉතා පැහැදිලි ය. එම ප්‍රතිඵල මඟින් නබි (සල්) තුමාණන් ගෙන ආ ඉස්ලාමය යනු සැබවින්ම දෙවියන්ගෙන් පැමිණි දිව්‍යමය හෙලිදරව්වක් බව සනාථ වේ. එසේ නම් මුහම්මද් තුමාණන් පෙර එවන ලද ධර්ම දූතයන් මෙන් එක් ධර්ම දූතයකු විමට නොහැකි වන්නේ කෙසේද? මෙම විමසුම සඳහා පිළිතුර: එය එසේ විය නොහැක යන්න නම්, අප මෙසේ විමසා සිටින්නෙමු. මුහම්මද් තුමාගේ නබිත්වය ප්‍රතික්ෂේප කර එතුමාට පෙර ආ නබිවරුන්ගේ නබිත්වය තහවුරු කිරීමට හේතුව කුමක්ද?

මයිකල් හාර්ට් මෙසේ පවසයි:

මුහම්මද් තුමාණන් මුළු ලොවටම ශ්‍රේෂ්ඨ ආගමක් ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර අතිශයින්ම ඵලදායී දේශපාලන නායකයෙකු බවට පත්විය. සිය මරණයෙන් සියවස් දහතුනකට පසුව ද, එතුමාගේ බලපෑම තවමත් බලවත් ලෙස පැතිර පවතී.

13

වැඳුම් පිදුම්, දේශපාලනය, ආර්ථිකය, යුගදිවිය, ගණුදෙනු වැනි අනෙකුත් ක්ෂේත්‍රයන්ට අදාලව නබි (සල්) තුමාණන් මඟින් ඉස්ලාම් දහම ඉදිරිපත් කළ නීතිරීති වලට සමාන නීතිරීතින් මුළු මානව සංහතියම එකතු වී ගෙන එන්නට උත්සාහ කළද එවන් වූ නීතිරීතින් හා සාරධර්ම ඔවුනට ගෙන එන්නට නොහැකිය.

එසේ නම්, අකුරු ලියන්නට හා කියවන්නට බැර නුගත් පුද්ගලයෙකු හරහා ලෞකික හා ආධ්‍යාත්මක ජීවිත හා සම්බන්ධ කරුණු එකට මිශ්‍ර කරමින් සර්ව සම්පූර්ණ වූ නීති ව්‍යුහයක් බිහි කළ හැකිද යන්න

සිතා බැලිය හැකි ද? එසේ නම් මෙය ඒතුමාගේ නබිත්වය සඳහා පැහැදිලි සාධකයක් නොවන්නේ මන්ද?

14

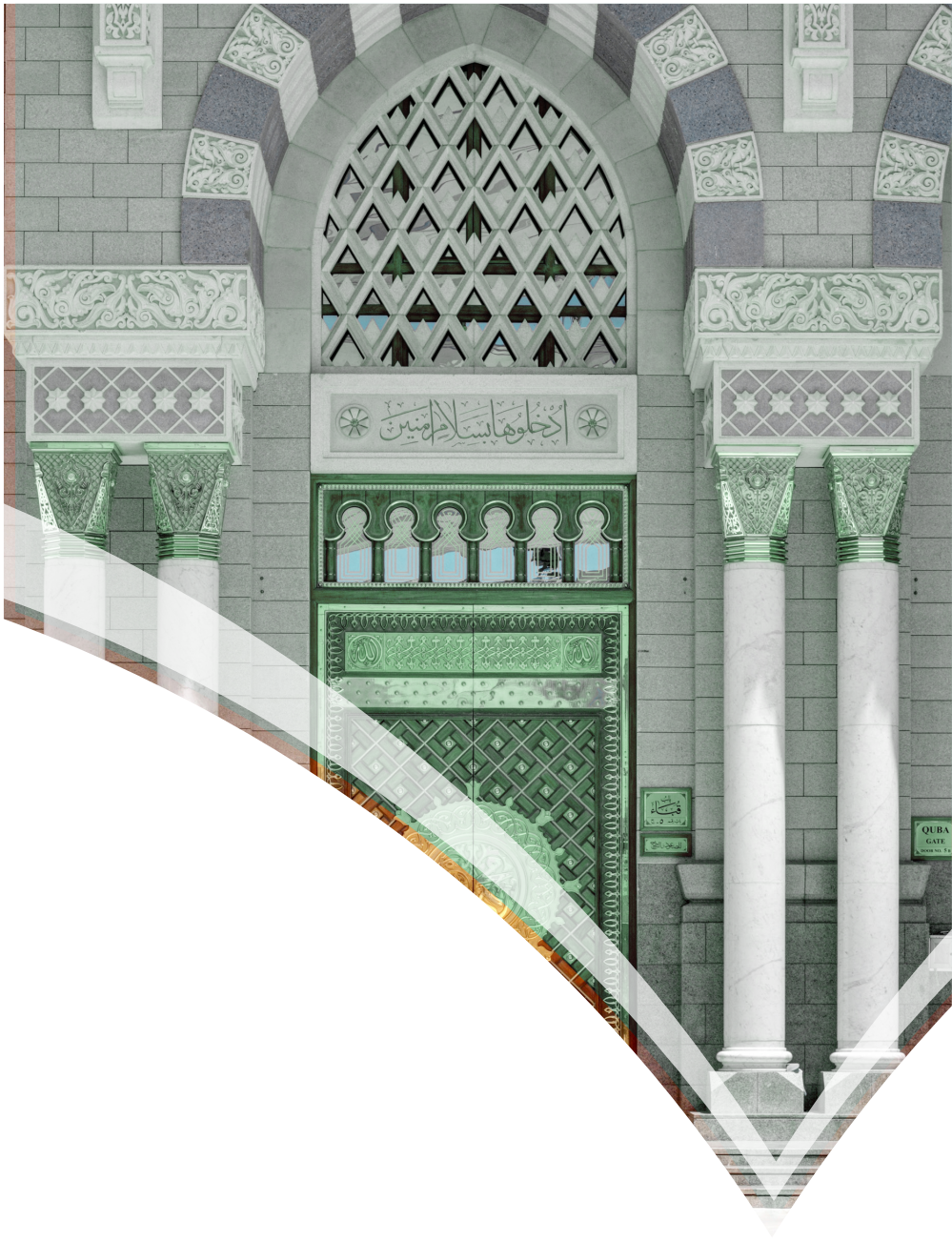
ඒතුමාණන් වයස අවුරුදු හතළිහක් වන තෙක් ඉස්ලාමය වෙත කැඳවීමේ මෙහෙවර ආරම්භ කළේ හැර.

තම යෞවන කාලය ගත කර පසු නබි (සල්) තුමාණන් ඉස්ලාමය වෙත කැඳවීමේ මෙහෙවර ආරම්භ කළේ වයෝවෘද්ධියෙහි ආරම්භක කාල වකවානුව තුළයි.

තෝමස් කාර්ලයිල් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි:

නියත වශයෙන්ම මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් සිය නබිත්වයෙහි සත්‍යවන්නයෙකු ලෙස නොසිටී බව ප්‍රකාශ කිරීම අසත්‍ය වෝදනාවකි. මන්දයත් ඒතුමාණන් තම යෞවනය ඉතා සැහැල්ලුවෙන් තම භාර්යාව වන කදීජා (රුළි) තුමිය සමඟ ගත කළහ. එම කාලවකවානුව තුළ ඒතුමාණන් මිනිසුන් අතර යම් කරදරකාරී තත්වයක් ඇති කර එමගින් ප්‍රසිද්ධත්වයක් හෝ ධනසම්පත් රැස් කිරීමක් හෝ යම් පදවියක් ලබා ගැනීමට උත්සාහ කළේ හැර.

නිගමනයන් සහ නිර්දේශයන්

අප මෙම පොත අවසන් කරන්නේ ඇල්ෆොන්ස් ඩි ලාමාර්ටින් විසින් තුර්කියේ ඉතිහාසය යන නමින් රචිත පොතෙහි සඳහන් වචන ස්වල්පයක් මගිනි. ඔහු මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් පිළිබඳ මෙසේ සඳහන් කරයි:

ඉතිහාසයේ කිසිදු කාලවකවානුවකවත් කැමැත්තෙන් හෝ අකැමැත්තෙන් මෙවැනි ඉමහත් සේවයක් සිදු නොවීය. මන්දයත් මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් කළ මෙම සේවය මිනිසාගේ ශක්තිය ඉක්මවූ සේවයක් විය. එමගින් මිනිසා හා දෙවියන් අතර බාධකයන් ලෙස තිබූ නොමඟ යෑම් සියල්ල බිඳ දමා දෙවියන්ව මිනිසා සමඟත් මිනිසාව දෙවියන් සමඟත් සම්බන්ධ කරන්නට හැකි වුණි. එමෙන්ම එකල්හි ජීවත් වූ ජනයන් බහු දේව විශ්වාසය මත සිටි අතර නබි තුමාණන්ගේ එම සේවය මගින් නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු නොමැත යන විශ්වාසය නැවත ගොඩනගන ලදී.

දබල හා අවම පහසුකම් ළඟ තබා ගනිමින් මානව ශක්තීන් සියල්ල ඉක්මවා ගොස් ජයගැනීමට ඉදිරිපත් වීම යනු ඉතිහාසයේ මෙයට පෙර කිසි දිනක නොසිදුවුණු කරුණකි. එතුමාණන් මෙම මහඟු සේවය දියත් කිරීම සඳහා තමා විසින්ම නායකත්වය දරන ලදී. සුවිශාල එකී වැලිකතරේ එතුමා වෙනුවෙන් මෙම සේවය සඳහා උදවු කිරීමට සිටියේ ඉතා ස්වල්ප ප්‍රමාණයකි. මින් පෙරාතුව ලෝකය තුළ මෙවැනි දැවැන්ත හා කල්පවන්නා විජ්වයක් කවරෙකු විසින් හෝ සිදු කර නැත. මන්දයත් ඉස්ලාමය ප්‍රචර්ධනය වී දැන කඳක කාළයක් තුළ සමස්ත අරාබියම සිය පාලනය යටතට ගෙන ආවේය. පසුව අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙන් සටන් කර පර්සියාව, රෝමය, කුරාසානය, ඉරාකය, බටහිර ඉන්දියාව, මධ්‍යධරණී මුහුදේ දූපත්, ස්පෙයින්හි වැනි රටවල් වනතෙක් විශාල ඉඩ ප්‍රමාණයක් සිය පාලනය යටතේ ගෙන ආවේය.

පරමාර්ථයේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය, පහසු මාර්ග හා විස්මිත ප්‍රතිඵල යන මානව සුවර්තයේ නිර්ණායක තුන අප සලකා බලන කළ නව ඉතිහාසයේ මුහුම්මද්දේ (සඳු) තුමාණන් සමග සසඳා බැලීම සඳහා කිසියම් හෝ බලවත් පුද්ගලයෙකු දැක ගත හැකි ද? එවැනි බලවතුන් බිහි කළේ ආයුධ, නීතිරීතීන් හා අධිරාජ්‍යයන් පමණකි. බොහෝ අවස්ථාවන්වලදී ඔවුන්ගේ අස් ඉදිරිපිටම ඒවා සියල්ල විනාශ වී ගියහ.

එනමුත් මුහුම්මද්දේ නම් එම මහඟු මිනිසා හුදෙක් යුධසේනාවන්, ආගම, දහම, අධිරාජ්‍යයන් හා මනුෂ්‍ය සමාජ පමණක් නිර්මාණය කළේ නැත. ඉන් ඔබ්බට එවකට ජනාවාසය වූ මිලියන ගණනක මිනිසුන් හා අදහස් උදහස් ඇතුළුව මුළු විශ්වය පරිවර්තනය කළහ. ඉන්පසු එම සමූහය ජාති, වර්ණ, කුල හේද නොමැතිව එකමුතුව ජීවත් විය. ඒකීය දෙවියන් වන්දනාමාන කර ඔහුට යමක් ආදේශ නොකිරීමේ විශේෂ ගුණාංගයද අප අතර තබා ගියහ.

විශ්වය අවිධිමත් කරවන පිළිම වන්දනාමාන හා දෙවියන් වෙනුවට වෙනකක් අටවා එයට වන්දනාමාන කිරීම යනාදී දෑ කෙරෙහි දැඩි ලෙස එරෙහි වීම මඟින්ම මුහුම්මද්දේ (සඳු) තුමාණන් සැබෑ විශ්වාසවන්තයා හඳුනා ගනු ඇත. ඒ අයුරින් ලෝ වාසීන් සියල්ලම මෙම විශ්වාසය කෙරෙහි පෙළඹවීම යනු එක් බුද්ධිමය ප්‍රාතිභාර්යයකි.

නබි (සඳු) තුමාණන්ගේ කාළයෙහි ඉමහත් හාස්කමක් මෙන් සලකන ලද පිළිම වන්දනාමාන හා නොයෙකුත් වත්පිළිවෙන් මැද එතුමාණන් ප්‍රචාරය කළ ඒකදේවවාදයේ හාස්කම කෙසේදැයත් එය ප්‍රචාරය කිරීම ආරම්භ කරපු සැතියම පිලිම වන්දනාමාන කරන දේවස්ථාන සියල්ල අවිධිමත් වී ගියහ.

නියත වශයෙන්ම ලෝකයේ එතුමාගේ ජීවිතය හා චින්තනයන්, නොමඟ යෑම් හා අසත්‍ය විශ්වාසයන්ට එරෙහිව එතුමාණන්ගේ විප්ලවයන්, පිළිම වන්දනාකරුවන් ඉදිරියේ අභිතව මුහුණදීමත්, මක්කාවෙහි නොකඩවා අවුරුදු 13 ක කාළයක් එතුමාණන් හට මුහුණ පෑමට සිදු වූ දුක්කරදර වලදී එතුමාණන්ගේ ඉවසීමත්, තමාගේ වගකීම ඉටු කරමින් තම සමාජයෙන් සිදු වන අසාධාරණයන් දුරා ගැනීමත්, ඇඳුන යුගයේ සිරිත් විරිත් හා අශිලාවාර හැසිරීම් වලට එරෙහිව එතුමාගේ සටනත්, තම මෙහෙවරෙහි ජයගන්නා බව තම ස්ථිර විශ්වාසයත්, ජය ගත්

පසු තම අවංකභාවයත්, නමක් හෝ ප්‍රශංසාවක් අපේක්ෂා නොකර තම ඒකමතික මතවාදය වෙත පමණක් තබා ගත් එකී අරමුණත්, එතුමාගේ ස්ථිර වන්දනාමානස හා ප්‍රාර්ථනාවත්, එතුමාගේ මරණයත්, මරණයෙන් පසු ලබා ගත් විශාල ජයග්‍රහණයන් යනාදී සියල්ල අප විසින් එක් ප්‍රෝඩාකාරයෙකු අනුගමනය නොකරන බවට හා අප සියල්ල ශක්තිමත් විශ්වාසයක් මත සිටින බවට කදිම සාක්ෂියකි. තවද එතුමාණන් තම හැකියාවන් සියල්ල ආගම නගා සිටුවීම පිණිස පරිහරණය කළේය. එතුමණ් එක් දර්ශනවාදියෙකි. එක් කවීකයෙකි. එක් ධර්ම දැනයෙකි. නීති සම්පාදකයෙකි. විජයග්‍රාහකයෙකි. බුද්ධිමත් ආගමක් ස්ථාපිත කළ කෙනෙකි. කිසියම් රූපයක් හෝ පිළිමයක් නොමැතිව වන්දනාමාන කිරීමට මග පෙන් වූ අයෙකි. මහ පොළොවේ අධිරාජ්‍යයන් කිහිපයක හා එක් ආධ්‍යාත්මික අධිරාජ්‍යයක (ඉස්ලාම්) නිර්මාතෘ ඔහුය. මෙවන් උතුම් ගුණාංග රාශියකින් සමන්විත පුද්ගලයා ය ඒ මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ.

මිනිසාගේ මහත්මාභාවයට නිඛිය යුතු ප්‍රමිතීන් සියල්ල හරහා අප කෙනෙකු නිරීක්ෂණය කර බලන්නේ නම් මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් හැර මහත්මාභාවයෙන් පිරිපුන් කෙනෙකු සිටිය හැකි දැයි අප අප තුළම විමසා ගනු ඇත.

مركز أصول
OsoulCenter
www.osoulcenter.com

IslamHouse.com

eDialogue

Interested in ISLAM?
Join For a Free Private Live Chat

edialogue.org

For more details visit
www.GuideToIslam.com

contact us :Books@guidetoislam.com

مركز أصول
OsoulCenter
www.osoulcenter.com

osoulcenter

+966504442532

www.osoulcenter.com

بنك الرياض
Al-Riyadh Bank

ل دعم المركز

SA148000 0296608010005372

أحد برامج المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

අල්ලාහ්ගේ දූත ﷺ මුහම්මද් තූරා

මුළු මිනිස් සංහතිය වෙත එවනු ලැබූ මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ගැන කතා කරන විට, පැරණි හා නූතන යුගයේ ඉතිහාසය විසින් පිළිගත් ශ්‍රේෂ්ඨතම වර්තයක් පිළිබඳ අප කතා කරන වග අවධාරණය කළ යුතුයි. මෙය අහඹු ප්‍රකාශයක් නොව කෙනෙකු ඔහුගේ ආගමික උමතු වෙන් හා පෞද්ගලික මතිමතාන්තර වලින් නිද්‍රෝෂ්ව එතුමාණන්ගේ සිය වර්තාපදානය කියවා එතුමාණන්ගේ සදාචාරය හා යහ ගුණාංග කෙසේදැයි හොඳ හැටි අවබෝධ කර ගන්නේ නම් අප ප්‍රකාශ කළ දෑ සත්‍ය බව ඔහුට වැටහෙනු ඇත. ඒ පිළිබඳව මෙම කෘතියෙහි සඳහන් වේ.

Download
the book

مركز أوسول
Osoul Center
www.osoulcenter.com

